TÜSTAV
ARŞİVİ
Bülent Tuna
Bağışı

Carmen: "Özgürlük ışığı gözleri açmalıdır"

Sayfa 12

Birol Koçak: 7 yıl sonra güneşe merhaba!

Sayfa 5

Genç Olmak

Ali Yaşa

Sayfa 4

Demokratik kitle örgütlenmesine genel bir yaklaşım

Akın Çeliker

Sayfa 6

Beşiktaş kalecisi Rade Zalat'la söyleşi

Sayfa 10

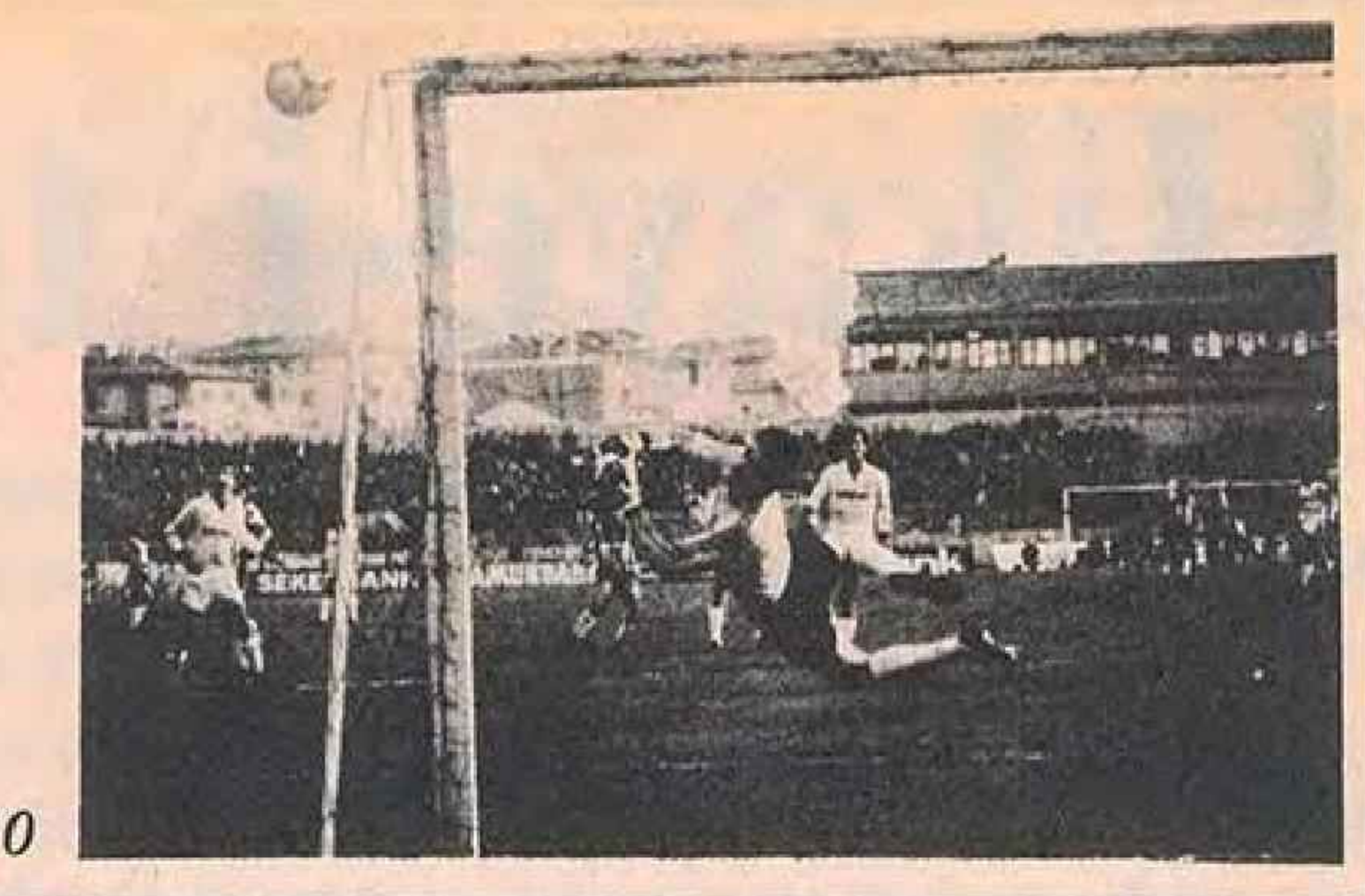

Gençlik Dünyası

Aylık Gazete Sayı 2 Aralık'87

300 TL. (KDV dahil)

Gençlik depolitizasyonu kıracaktır

Murat Gökberk

Depolitizasyon; son zamanlarda sözü çok edilen, evde, okulda, işyerinde, TV'de, basında gençliğe karşı saldırı, kişiliksizleştirme politikası olarak kullanılan, günlük yaşamımızın içine girmiş bir kavram.

Nüfusumuzun yarısına yakın kısmının genç olduğunu düşünürsek bu depolitizasyon saldırısının toplumun ne kadar büyük bir kısmını hedeflediğini anlayabiliriz.

12 Eylül rejimiyle birlikte binlerce gencin ideolojik suçlamalarla işkenceden geçirilip hapse atıldığını, varolan örgütlenmelerin dağıtıldığını biliyoruz. Bu dönem bütün kurum ve mekanizmalarıyla birlikte hâlâ devam ediyor. Genç olup kahvede toplu oturmanın, güvenlik görevlilerin gözüne çarpmanın, sesini biraz yükseltmenin riski göze alınmayacak kadar büyüktü. Gençliğe karşı girişilen bu huruç harekatı arkasından gelen bir ideolojik kampanya ile tamamlandı ve

Devamı 7. sayfada

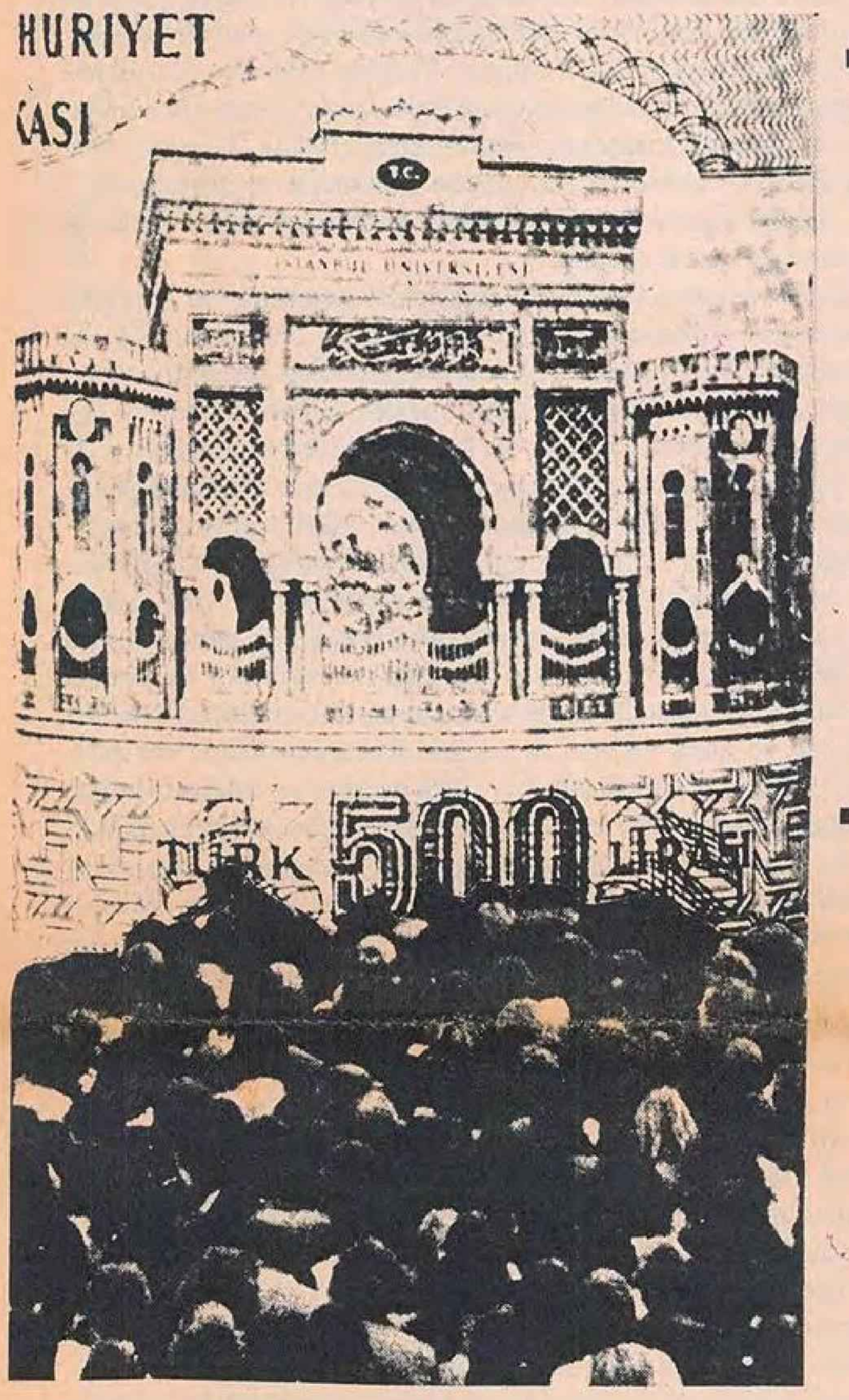

Harç uygulaması öğretim olanaklarının genişletilmesi değil, maddi olanağı olmayan milyonlarca öğrencinin okuma hakkının ortadan kaldırılmasıdır.

Öğrencilerden alınan 50 milyarın öğrenciler için harcandığı tek örnek 150 milyona Dokuz Eylül Üniversitesin'e alınan iki otobüs.

Harçlar nereye harcanıyor?

1984 yılında başlayan "Yüksek Öğrenim öğrencilerinden harç alma uygulaması "eğitim yapabilme hakkımızın ortadan kaldırıldığı, paralı eğitimin geçerli kılındığı bir model olarak karşımızda durmaktadır. YÖK'ün 46. maddesi gereğince harçların alınması gerekçesi başta sağlık olmak üzere beslenme -spor vb. faaliyetlere kaynak oluşturması" amacıyla açıklanıyordu. Ama harç uygulanmasından sonra bu yönde en ufak bir değişiklik bile söz konusu olması. Üstelik öğrencilerden % 20 tutarında ilaç giderinin alınmasına başlandı. Harç uygulaması, çoğaltılabilecek örneklerle de görülebileceği gibi, belirtilen amacından çok uzaktır.

Üniversite ve yurt yemekhanesinde çıkarılan yemeklerin kalite ve beslenme yönünden sağlıkla uzaktan yakından bir ilişkisi yoktur. Öğrencilerin barınma sorunu tüm yetersizliğiyle ortada durmaktadır. Öğrencilerin sosyal ve kültürel çalışmaları tamamen ortadan kaldırılmış bulunmaktadır. Verilen kredilerin komikliği öğrencilerin bir haftalık gereksinimlerini karşılamaktan bile uzaktır. O halde harçlar nerelerde kullanılmaktadır? 1986-1987 öğrenim yılında 38.000 öğrencinin okuduğu İ.Üniversitesinde toplanan harç miktarı 4 milyar TL.dir. Toplam üniversite ve yüksek okulda okuyan öğrenci sayısının 481.690 olduğu göz önüne alındığında toplanan harç miktarı yaklaşık 50 milyar TL.dir. Ağırlıklı olarak devlet bankalarında, bilhassa Ziraat Bankası ve Vakıflar Bankası'nda toplanan harçlar, batan şirketleri, bankaları kurtarmakta veya işverenlerimize kredi sağlamakta kullanılmaktadır. Hükümetin TÖBANK'ı kurtarma operasyonundan sonra harçların bir kısmı bu bankaya kaydırılmıştır. Bu paraların çok küçük bir kısmı da öğrenciler adına, ilgisiz yerlere harcanabilmektedir. Dokuz Eylül Üniversitesi'nde geçen yıl toplanan 1 milyar 700 milyon tutarındaki harcın 150 milyon lirası iki otobüs alınması için kullanılmıştır. Bu toplanan paraların nerelerde ve ne amaçla kullanıldığı henüz bilinmemektedir.

Devamı 7. sayfada

Teknik Liselerde "yasal" sömürü: OSANOR

İşyerinin bekçisiyle sohbet edip sigaralarımızı içtikten sonra birlikte demir bir kapıdan içeri giriyoruz. Bekçi bizi stajyer öğrencilerin yanına götürdükten sonra ayrılıyor. Fotoğraf çektiğimizi gören öğrenciler, makinalarının başından ayrılıp yanımıza geliyorlar. Tanışıyoruz, hemen hangi gazeteden geldiğimizi soruyorlar. Biz de, kendilerine gazetemizin ilk sayısını uzatıp "yeni çıkıyor" diyoruz. İşyerindeki durumlarını anlatmalarını istiyoruz. Çekinerek kabul ediyorlar. "Biz burada 10 kişi çalışıyoruz. Yaşımıza uygun asgari ücretin % 30'unu alıyoruz. Yanı ayda 18.000 TL. Okullar açıldığından bu yana staj görüyoruz, günde 8 saat çalışmamız gerekirken 3 aydır 10-11 saat çalışıyoruz. İş pedogojisi eğitimi görmüş usta eğitmenlerin bizlerin başında durması ve bizlere pratik-teorik bilgiler vermesi gerekiyor. Ama böyle bir usta yok. Yapacağımız işi gösterip 3 katımız yüksekliğindeki makinalarla karşı karşıya bırakıyorlar. İşyerini temizlemek, süpürmek gibi işleri bizler yapıyoruz. Haftada 3 gün staj yapıyoruz. Diğer iki günde ise sabah 8 akşam 19 ders görüyoruz. Hafta sonu sinemaya, tiyatroya gitmek çok zor. Yorgunluktan ve derslerden sokağa çıkamıyoruz, televizyonla yetiniyoruz.

5 Haziran 1986 yılında çıkan "Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu" meslek ve teknik lisesi öğrencilerine, işyerlerinde staj imkanı sağlayıp yetkinleşmelerini öngörüyor. Bu sisteme "Öğrenci Sanayi Organizasyonu" (OSANOR) adı veriliyor. Bu sisteme göre: 50'den fazla işçi çalıştıran işyerlerine stajyer öğrenci çalıştırma zorunluluğu konuluyor. (İşyerinde çalışan işçi sayısının en az % 5'i en fazla % 10'u oranında) 50'den az işçi çalıştıran işyerleri de staj eğitimi verebiliyor, fakat zorunlu değil! Beceri eğitimi veren işyerleri, iş pedogojisi eğitimi görmüş usta öğreticileri stajyer öğrenci eğitiminde görevlendiriyor ve günde 8

Devamı 7. sayfada

Gari Kasparov kendisini anlatıyor

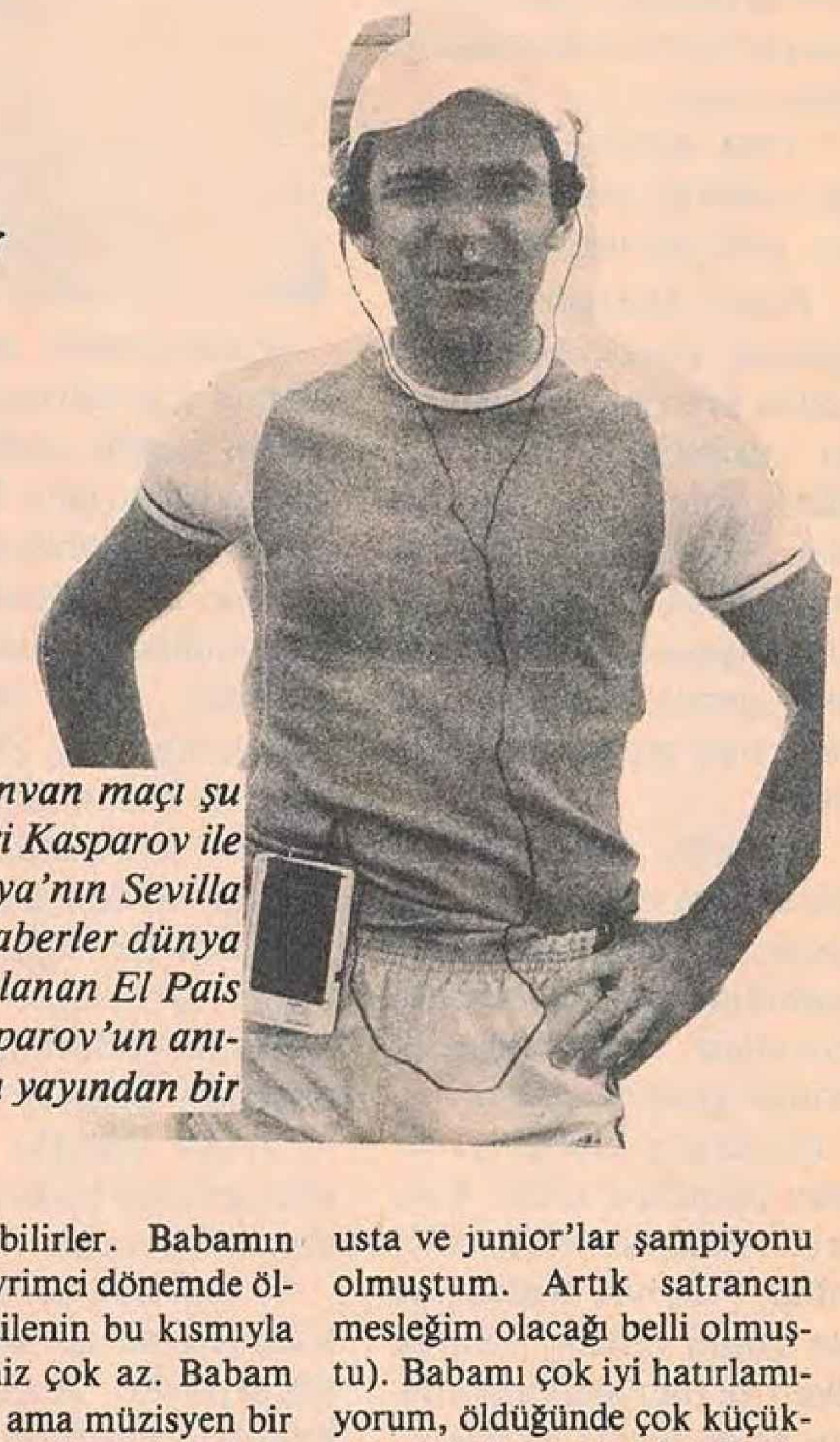

Dünya Satranç Şampiyonluğu ünvan maçı şu günlerde iki Sovyet yurttaşı, Gari Kasparov ile Anatoli Karpov arasında İspanya'nın Sevilla kentinde sürüyor. Şampiyona ile ilgili haberler dünya basınında yer alırken, İspanya'da yayınlanan El Pais gazetesi haftalık eklerinden birinde Kasparov'un anılarından bölümler yayınladı. Aşağıda bu yayından bir derleme sunuyoruz.

"Köklerim Bakû'da. Bunu bilmek başka dünyaları fethetmeye gittiğimde bana kuvvet veriyor, döndüğümde ise huzur. Bakû'nun benim için taşıdığı önemi anlatmak güç, çünkü Bakû demek farklı şeyler demektir. O hem karadır, hem ışıl ışıldır. Petrolden dolayı kara, pamuğuyla parlak. Eski ve yeni dünyanın temasıdır. Bulunduğu bölge düzinelerce milliyeti, pekçok dili kapsar, binaları farklı kültürleri yansıtır.

Anne tarafım Kasparovlar Ermenidir, baba tarafım Weinteinler ise Yahudi, yani ben yarı yarıya böyleyim. Kasparovlar Ermenistan'dan Kafkasları aşıp gelmişler sanırım; nesillerdir buradalar. Weinsteinler ise 19. yüzyılda petrole akın sırasında Almanya'dan gelmiş olabilirler. Babamın dedesi o devrimci dönemde öldüğü için ailenin bu kısmıyla ilgili bilgimiz çok az. Babam mühendisti ama müzisyen bir aileden geliyordu. Babası besteci, annesi müzik öğretmeniydi. Amcam Leonid bugün tanınmış bir bestecidir. Babam çok yetenekli bir kemancı olduğu kadar piyano da çalarken 17 yaşında müzik eğitimine son verip enerji mühendisliğine yönelince ailesi çok şaşırmış.

Elektronik mühendisi olan annemle babam ilk olarak babamın çalıştığı araştırma enstitüsünde tanışmışlar. (Annem mesleğini 1981 yılına kadar sürdürdükten sonra benim satranç kariyerime yardımcı olmak üzere çalışmayı bıraktı. O sırada 18 yaşındaydım, büyük usta ve junior'lar şampiyonu olmuştum. Artık satrancın mesleğim olacağı belli olmuştu). Babamı çok iyi hatırlamıyorum, öldüğünde çok küçüktüm. Hâlâ onun bir fotoğrafını hep yanımda taşırım. Onu bir kahraman ya da aziz gibi görüyorum. Yüzü benimkine çok benziyor, burnum dışında. Güçlü ve güzel bir yüzü var. Kanserden öldüğünde 39 yaşındaydı. Hastalığının sonlarına doğru onu görmemi istememişti, kendisini o halde hatırlamamı istemiyordu ve sanırım beni korkutmaktan çekiniyordu.

İnsanlar benimle bu konuda konuşmak istemiyordu, ben de bunu biliyordum. Babamın ölümünden söz etmek yasağa dönüşmüştü. Sormaya

Devamı 7. sayfada

Hikaye-i torpil

"12 Eylül 1980 rejimi ile getirilen YÖK düzeninin tam da rejimin karakterine uygun ve o yapının ne denli çürük, asalak bir yapı olduğu somut kanıtlarıyla yavaş yavaş ortaya çıkıyor. Ortaya çıkanlar elbette bir aysbergin dışardan görünen bölümü kadar küçük. Topluma yedi yıldır deli gömleği giydirmeye çalışan 12 Eylül tümüyle aydınlanmadıkça Türkiye halkı demokrasi kavgasında gerçek kazanımlara yönelemeyecektir. Gerçekleri su yüzüne çıkarma görevi elbette halkımızın ve gençliğimizin en diri güçlerince yerine getirilecek ve bu çabaları örgütlü bir halk muhalefetine kanalize edilebildiği ölçüde gerçek değerine ulaşacaktır."

1.11.1987 tarihli Milliyet Gazetesi'nde "Torpilci Profesör" başlıklı haberi hemen hemen hepimiz ibretle okuduk. Haberi tekrar ele almamızın önemli nedenleri vardı. Bunları haberin akışında şaşkınlıkla okuyacağınıza eminiz.

Önce Milliyet Gazetesi'nde yayınlanan haberi kısaca özetleyelim. Haberde YÖK Üyesi Prof. Dr. Mahir Büyükpamukçu'nun kendi el yazısıyla ve imzasıyla yakın bir dostunun (İhsan Saygın) oğlu Tuncer Saygın için torpil istediği ortaya çıkarılmıştı. Söz konusu mektup o tarihlerde Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi'nde öğretim üyesi olan Doç. Dr. Tahir Hatiboğlu'na yazılmıştı. Doç. Dr. Hatiboğlu'ndan istenilen ise öğrencinin kaldığı 'Anatomi ve Histoloji-embriyoloji' derslerinden geçirilmesiydi. YÖK üyesi Prof. Dr. Mahir Büyükpamukçu 9 Haziran 1982 tarihli mektubunda Doç. Dr. Hatiboğlu'ndan isteklerini şu cümlelerle dile getiriyordu;

"Tahir Bey,

Yakın dostum İhsan Saygın Bey'i size gönderiyorum. Oğlunun (Tuncer Saygın) bir problemi vardır. Probleminin çözümü için yardımınızı, hassasiyetinizi rica ederim. Selam ve sevgilerimle. İmza."

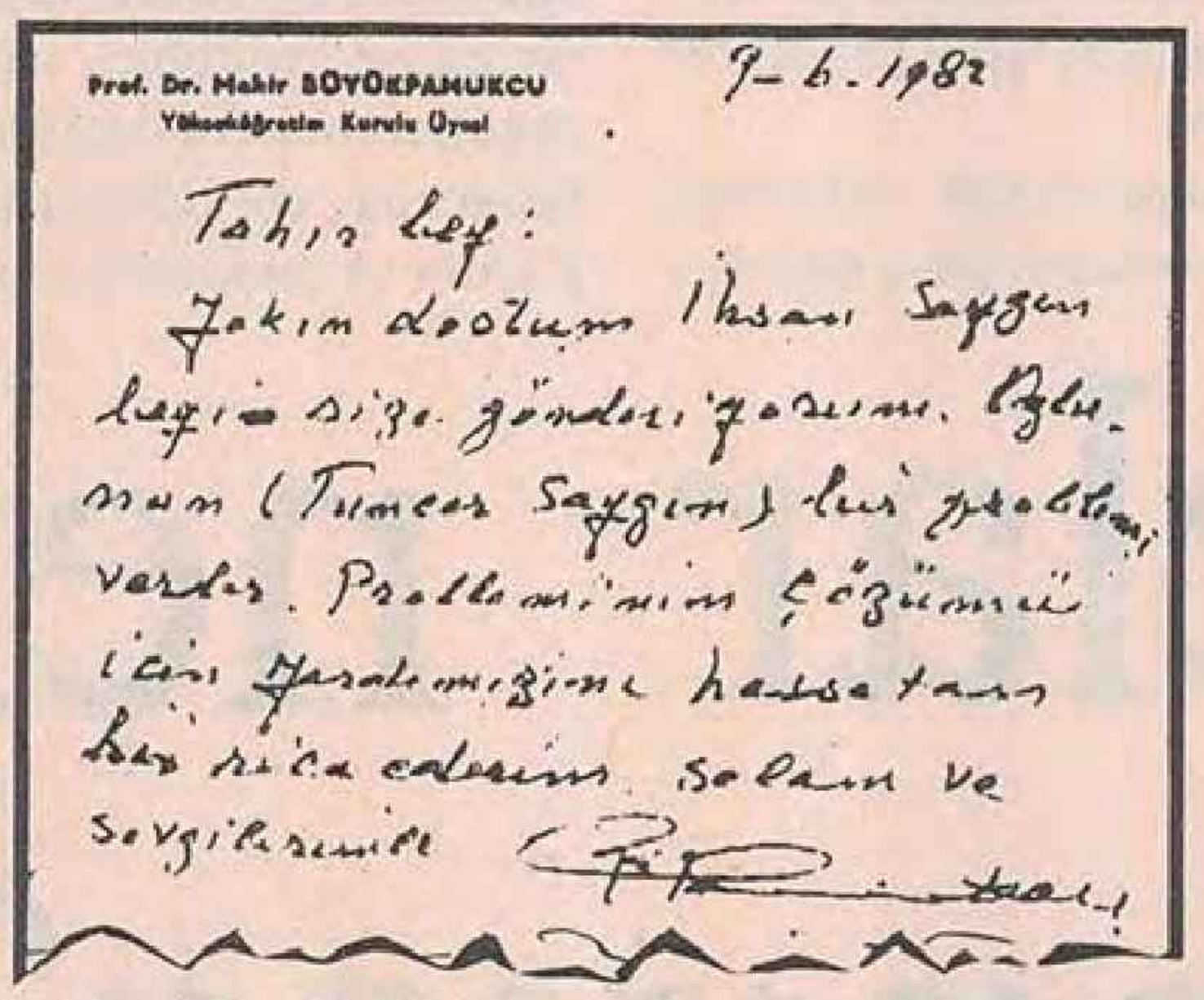

Prof. Dr. Mahir BÜYÜKPAMUKCU
Yükseköğretim Kurulu Üyesi

9-6-1982

Tahir bey:
Yakın dostum İhsan Saygın
beyi size gönderiyorum. Oğlu-
nun (Tuncer Saygın) bir problemi
vardır. Probleminin çözümü
için yardımınızı hassasiyeti-
nizi rica ederim. Selam ve
sevgilerimle

Ancak, Prof. Dr. Büyükpamukçu'nun isteği yerine gelmeyecektir. Çünkü Doç. Dr. Hatiboğlu böyle bir isteği geri çevirmiştir. Adı geçen öğrenci ise derslerinden kaldığı için okuldan -belge alarak- atılmıştır. Bu olaylardan yaklaşık 10 ay sonra da, 5 Mayıs 1983 günü 1402 sayılı yasa ile bir çok öğretim görevlisi gibi Hatiboğlu'da görevinden alınmıştı. İnsan düşünmeden edemiyor; onca öğretim görevlilerinin onurlu yaşamları mıydı cezalandırılan?

- Tahsin Şahinkaya'nın selamı -

YÖK üyeleri tarafından, yakınlarının çocuklarının sınıf geçmesi için öğretim üyelerine baskı yapıldığını da dile getiren eski öğretim üyelerinden Doç. Dr. Hatiboğlu bu konunun evveliyatının da olduğunu belirterek şunları söyledi:

"O zaman bu öğrencinin problemi çözülmedi. Aslında bu olayın mektuptan önce de bir durumu söz konusudur. Adı geçen veli daha önce de gelerek, MGK Üyesi Org. Tahsin Şahinkaya'nın sınıf arkadaşı olduğunu, kendisinin selamı bulunduğunu ve problem çözülürse istediğim makama getirileceğime ilişkin söz verdiğini söyledi."

Selamı sınıf geçirmedi, okul değiştirdi.

Konuyla ilgili sözlerine devam eden Doç. Dr. Hatiboğlu, "Velinin bu isteğine karşı çıkarak, benim için makamın en iyisinin öğretim üyeliği olduğunu söyledim. Generalin selamı etkili olmayınca, velinin YÖK üyelerinden korkar kanısıyla bu mektubu getirdiği kanısındayım" dedi.

- Hatiboğlu'nun yapamadığını başkaları yaptı -

Söz konusu öğrenci (Tuncer Saygın) için gerek zamanın orgenerali gerekse YÖK üyesi Büyükpamukçu yaptıkları girişimlerden sonuç alamamışlardı. Sonuç alamayınca da başka bir yolu denediler. Ve bunda başarılı oldular.

1982 öğretim yılında Anatomi ve Histoloji-embriyoloji derslerinden kalan öğrenci Tuncer Saygın'ın okuldan atılmış olması gerekiyordu. Ama olayın iç yüzü böyle değildi. Edindiğimiz bilgiler ise, Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi'nden kaldığı derslerden dolayı belge alarak atılan bu öğrencinin, naklinin yapılarak Marmara Üniversitesi'nde okumaya devam ettiği gerçeğiydi. Ve onca uğraşmalara rağmen, eski öğretim üyelerinden Doç. Dr. Tahir Hatiboğlu'nun yapmadığını başkaları değişik bir yöntemle öğrencinin Marmara Üniversitesi'nde okumasını sağlayarak yapmışlardı.

Kurumunun düzenine toz kondurmayan YÖK ve onu oluşturan 12 Eylül felsefesinin böylece bir ipliği daha pazara çıkıyordu. Hasır altı yürütülen bu işlerin bir gün su yüzüne çıkacağı gerçeği, insanların bedenlerini şimdiden sarmalı. Diyoruz ki, kurulan bu iplik pazarında daha çok iplik göreceğiz.

KURULTAYA DOĞRU

Özerk ve Demokratik bir Üniversite

Nejat N. Kazan

Artık ipliği iyice pazara çıkan YÖK'ten, onun 7 yılı aşan üniversite yaşamında yol açtığı tahribattan epeyce söz edildi, yazıldı çizildi. Şimdi önümüzde adı bile güzel bir hedef var: Özerk ve Demokratik bir Üniversite. Açıktır ki, bu hedef yarının halk üniversitesi değil, bugünün üniversitesi içindir. Özerk ve Demokratik bir üniversite yaratmak, düzen sorunu olmamakla birlikte, rejim (Dikkat ediniz, düzen değil, rejim diyorum.) sorunudur. Hayatın ve toplumun bütün alanlarında anti-demokratizm sürerken, salt üniversitelerin demokratikleştirilmesi elbette mümkün değil. Zaten akademik-demokratik mücadelenin özü de burada. Akademik kazanımlarımız, demokratik kazanımlara sıkı sıkıya bağlı. Üniversiteler demokratikleştirilmelidir derken, rejim(!) sorunu hep gündemimizde olacaktır. Öğrenci Dernekleri, Özerk ve Demokratik bir Üniversite hedefini amaç maddelerine yazarken, demokratik hak ve özgürlüklerin kazanılması mücadelesinin ayrılmaz bir parçası olduklarını unutmamalıdırlar.

Özerk ve Demokratik Üniversite uzun erimli ve çok yönlü bir mücadele ile gerçekleşebilecektir. Nasıl ki Öğrenci Dernekleri diğer demokrasi güçleriyle dayanışma içindeler, demokrasi güçleri de Özerk ve Demokratik Üniversite mücadelesinde öğrenci dernekleri ile dayanışma içinde olmalıdır.

Özerk-Demokratik Üniversite Kurultayı'na ilişkin tartışmalar, öneriler, dergilerde öğrenci derneklerinde, demokratik kesimlerde sürüyor. 4-5 Temmuz Türkiye Öğrenci Dernekleri Toplantısında Kurultay çalışmalarının başlatılması kararı alınmış ve öğrenci dernekleri Teknik Eğitim, Sağlık Bilimleri, Sosyal Bilimler dallarında komisyon çalışmalarını başlatmışlardı. Şimdi mesele, adına kurultay yapılacak olan 'YÖK alternatifini' netleştirmek.

Özerk ve Demokratik Üniversite'nin ne olduğunu anlamak gerekiyor. Üniversitenin özerkliği nedir? Demokratikliği ne demektir? Tartışmaların ekseni bu çerçevede olmalıdır ve giderek komisyon çalışmalarının, meslek kuruluşlarının ve öğretim üyelerinin ürünleri ile ete kemiğe büründürülmelidir. Önce özerkliğe kısaca değinelim. Üniversitenin özerkliği idari, mali ve bilimsel alanda sözkonusudur. İdari özerklik; üniversitedeki yönetim organlarının üniversite çalışanları, öğrenciler ve öğretim üyeleri sacayağınca seçilmesidir. Mali özerklik; üniversite harcamalarının üniversite içinde denetlenmesi ve belirlenmesidir. Bilimsel özerklik ise; eğitimin ne olması ve nasıl yapılması gerektiği konusunda üniversitenin kendisinin söz ve karar sahibi olmasıdır. Kütüphanelerde sakıncalı(!) kitaplar aranmamalı, her türlü araştırma, laboratuar imkanları olmalıdır. Besbelli, bilimsel özerkliğin yeşereceği maddi zemin için idari ve mali özerklik gerekli koşuldur. Ayrıca bütün bunlardan daha önemlisi üniversiteden yayılacak olan özgürlük havasıdır. Her tür özerkliğin temelinde yatan işte bu özgür düşünme ve özgür eylem havasıdır. Meselenin kilidi "özgür üniversite"dir.

Tabii özgür üniversite aynı zamanda demokratik bir üniversitedir de.

Üniversitelerin dışında ve üstünde denetim kurumları icat etmek, üniversitelerin demokratik niteliği ile bağdaşmaz. Son zamanlarda yerden mantar biter gibi biten "gecekondu üniversite"leriyle birlikte Türkiye'de 28 üniversite vardır. Tabii ki, bunlar arasında koordinasyon gerekli. Ancak bu koordinasyon işini bütün Türkiye'deki üniversitelerin eğitim ve öğretim faaliyetinin örgütlendirilmesi ve denetlenmesi ile ilgilenen tayinle oluşturulmuş bir üst kurulun uhdesine bırakmak, olsa olsa üniversiteyi kışla sanmak demektir. Oysa her üniversitenin kendine özgü ayrı bir rengi vardır.Bunu görmezden gelen, giderek yok etmeye çalışan, "tek tip" kavramının âşığı bir zihniyetle bir yere varılamaz. Gücünü akademik tabandan alan, katılımcı bir gelenek yaratan, özgür ve demokratik bir üniversite acil bir ihtiyaç olarak karşımızda duruyor.

Sonuç olarak diyebiliriz ki, bir yandan YÖK'ün kaldırılması için verdiğimiz mücadeleyi hızlandırır ve yaygınlaştırırken, diğer taraftan onun yerine neyin ikame edileceğini de çok iyi tarif etmek zorundayız. Kitleleri iyice belirginleştirilmemiş hedeflere yöneltmek kolay değildir. Özerk-Demokratik ama daha önemlisi "Özgür Üniversite"yi en tam şekliyle tarif ederek kitlelerin önüne koymalıyız. O zaman kitleleri bu mücadeleye kazanmak daha kolay olacak.

Türkiye'nin gündemine, bir daha kimsenin onu ordan çıkarmaya gücünün yetmeyeceği şekilde, Özerk-demokratik üniversite meselesini sokmak istiyorsak, bütün gücümüzle Özerk-Demokratik Üniversite Kurultayı'nı kitlelere mal etmek için çalışmalıyız. Her demokratik çevreyi tartışmaya katmalı, tartışmaları derinleştirmeye gayret sarfetmeli, ve çıkarılan sonuçları net formüller şeklinde ifade etmeliyiz.

KÜRSÜ

İSTFÖD çalışmalarına bir bakış

A.Levent Özbay

-YÖK?.. Karşıyız. Onun şahsında tüm gerici güçlerle mücadelemiz var.

Genel sorunları bireyin iradesi değil, kollektif irade aşar diyoruz. Öğrenci derneklerimizi kuruyor, tüm arkadaşlarımızı üye olmaya, birlikte mücadeleye çağırıyoruz.

-Peki, dernek yalnız imza toplayıp, yemek boykotu, yürüyüş mü yapmalı?

Hayır. Mücadelenin gelişmesi, kollektivizmin yeniden üretilmesi koşullarını yaratmakla mümkün. Bizce, buna en uygun zemin de sosyal-kültürel etkinliklerdir. Ancak böylesi çalışmalarda mücadele eskitilemez, tersine yenilenir, yeni potansiyeller kazanır.

Bizlerin, yani İSTFÖD kurucuları ve üyeleri olarak yapmak istediklerimizle yaptıklarımız hep birbirini kovaladı. Yapmak istediklerimiz giderek artıyor.

Bu süreçte bizden iyi çalışan dernekler oldu. Kutlarız. Ama, dernekleşmeyi, yalnız "dernek temsilinde söz sahibi olmak" olarak gören ve tüm aktivasyonlarını yeter sayıda üyeyle sınırlandıranları gördük. Eleştiriyoruz.

Neler yaptığımızı aklıma geldiğince aktarmak istiyorum. Ama sadece okuru bilgilendirmek için, başka bir amaç için değil.

Beş kez toplu bilet alıp, tiyatroya gittik. Mimar-Sinan Üniversitesi Sinema-T.V. birimine başvurarak 1965 yapımı "Karanlıkta Uyananlar" filmini izledik. Bir kez Belgrad Ormanına, iki kez de Adalar'a geziler düzenledik.

Kullanılabilir bir lokal açmak için paraya ihtiyaç vardı. Çeşitli işlerde çalıştık bu amaç için. Tüm yayınevlerini dolaştık ve güzel bir kitaplığımız oldu. Lokalimizde panolar düzenledik. "Sevgi ve Cinsellik" konusunda Sibel Ozbudun, Füsun Öztürk ve Melisa Gürpınar, "İşçi Sağlığı ve Meslek hastalıkları"nda Dr.Nejat Yazıcıoğlu, Dr.Metin Benol; "Gençlik ve Sorunları" konusunda Çağatay Anadol ve Işıtan Gündüz Lokalimize gelerek bizlerle söyleşilerde bulundu.

Derneklararası koro çalışmaları da derneğimizde yapılıyordu. Ancak, Tıp Fakültesi Platformunu düzenlemeye çalışırken derneğimiz lokali polisçe kapatıldı. Genel kurul hakkı verilmediği için lokalin çalıştırılmamasını da anlayışla (!) karşılamak lazım.

Geçtiğimiz yıl "GÜNEŞE ÇAY SUNMAK" istedik. Bu yıl bunu tekrarlayacağız.

Her sene tutulan ders notlarını ve vize sorularını teksir edip arkadaşlara dağıttık.

"Tıp eğitimi ve Sorunları" konulu bir panel düzenledik ve benzeri diğer panellerde konuşmacı, dinleyici olarak bulunduk.

Bu yılın başında, birinci sınıftaki arkadaşlarımıza okulumuzu ve derneğimizi tanıtan bir broşür hazırlayıp dağıttık.

...Diyeceğimiz o ki; akademik - demokratik mücadeleye sosyal -kültürel motifler katmayı beceremezsek, bu kervan yürümez. Bizce, mücadelenin yükseldiği anlarda gereksinim duyulan kitlelere kültürel sosyal çalışmalarla bugünden ulaşılabilir.

Herzen, 1825 Dekabrist yenilgisinden sonra, "Kimsesizlik ve ıssızlıkla çevrilmiştik", diye yazar, "Her şey sessiz, insanlığa aykırı, umut kırıcı ve üstelik son derece aşağılık, budalaca ve miskince idi. Sempati arayan bir bakış ancak aşağılık bir tehdit ya da korku ile karşılaşıyordu, ya yüz çeviriyorlar ya da hakaret ediyorlardı."

Herzen'in bir yenilgi sonrası için dillendirdiği gerçek dün geçerliydi. Şimdi bunu biraz aşmış gibiyiz. Ama sadece biraz.

Daha çok çabaya, özveriye ihtiyacımız var.

Bu sayımızdan başlayarak, her sayıda bir Öğrenci Derneği'ni yönetici veya üyelerinin ağzından tanıtan, dernek konusunda, her öğrencinin düşüncelerini dile getirdiği bir köşemiz olacak. Köşenin amacı, hem derneklerin birbirlerinin deneyimlerinden faydalanabilmelerini sağlamak, hem de dernekler konusunda ve öğrenci hareketinin örgütlenme biçimine yönelik öneri ve düşüncelerin aktarılmasını sağlamak olacak. Her öğrencinin kendi sorunlarına sahip çıkacağı inancındayız. Sorunların çözümünün yolunu da hep beraber üretmeliyiz.

Köşenize göndereceğiniz yazıların bir sayfadan fazla olmaması, başlığının konulması ve resimlenmesini istiyorsanız fotoğrafın gönderilmesi, daha telaşsız çalışmamıza yardımcı olacak.

Gençlik Dünyası

T.Ü.Ö.D. şenlik düzenledi

Tüzel kişiliğini kazanmış olan Trakya Üniversitesi Öğrenci Derneği (T.Ü.Ö.D) 19.11.1987 tarihinde şenlik düzenledi. Edirne Ayvazoğlu sinemasında yapılan şenliğe 650 kişi katıldı. Büyük bir öğrenci grubunun ayakta seyretmek zorunda kaldığı şenlik dernek çalışmalarının kitlelere tanıtılması amacını taşıyordu.

Dernek Başkanı'nın açılış konuşmasıyla başlayan şenlikte Tıp Fakültesi öğrencilerinin hazırladığı folklor oyunları, gitar dinletisi ve halk müziği konserinin yanısıra Hasan Kaplan ve Grup Yorum yeraldı.

Yaklaşık 3.5 saat süren şenlikte, emniyet görevlilerinin telsizleriyle programı engellemeye çalışmaları seyircinin yoğun alkışlarıyla etkisiz kaldı.

Kitleselleşmek yolunda önemli bir adım daha atmış olan T.Ü.Ö.D Edirne'deki öğrenim hayatına canlılık getirdi.

DERNEGİMİZ
GÜCÜMÜZDÜR

Polis basının girmesine ve fotoğraf çekilmesine izin vermedi. Şenlikle ilgili çekilebilen tek fotoğraf

---

Ege Ü. Mühendislik ÖD Kurultay çağrısı yaptı

Ege Üniversitesi Mühendislik Fak. Öğrenci Derneği, yayınladığı bir bildiri ile üyelerini Özerk ve Demokratik Üniversite Kurultayı çalışma birimine katılmaya çağırdı. Demokratik Üniversitenin, toplumsal ilerlemeden, iyiden, güzelden yana, emekçi halktan yana bir üniversite olduğunu açıklayan E.Ü. Mühendislik Fakültesi Öğrenci Derneği Yönetim Kurulu, Özerk-Demokratik Üniversitelerin ancak uzun erimli örgütlü bir mücadele sonucu kurulabileceğini ve kurultay çalışmasının ancak etkin katılım ile başarıya ulaşabileceğini belirtti.

İ.T.Ü. Teknik Eğitim Komisyonu çalışmalarını sürdürüyor

Özerk-Demokratik Üniversite Kurultayı için İ.T.Ü. bünyesindeki Mühendislik Fakültelerindeki Öğrenci Derneklerince oluşturulan Teknik Eğitim Komisyonu, yabancı dillerden yapılan teknik eğitim çevirileri ile çalışmalarını sürdürüyor. Daha sonra diğer teknik eğitim çalışmaları ile birleştirilecek olan rapor kurultayda teknik eğitim alanında tebliğ olarak sunulacaktır.

YURTLARDAN

MANDIRA MI? ÖĞRENCİ YURDU MU?

Koyunların kapatıldığı yerler vardır; üstü açık, çok az bir kısmı kapalı... Buralara mandıra denir. Ankara'daki öğrenci yurtlarını görünce bir an aklıma onlar geldi. Bir odaya dört kişiyi tıkmışlar.

15-16 Kasım 1987 günleri Ankara Cebeci Yurdu'nda su yoktu. 560 kişinin kaldığı bir yurtta sular iki gün nasıl kesik kalır anlamıyorum. Öğrenciler ne içecek, nasıl traş olacak, bunları bırakalım, sabah kalktığında yüzünü nasıl yıkayacak. Banyo yapmayı düşünseniz en az bir saat sıra beklemeniz gerekiyor.

''Günaydın arkadaşlar, lütfen yurdu terkedelim.' anonsuyla uyanıyoruz her sabah. ''Saat 10.00'da -en geç- yurt terkedilecek'' terkettik, nereye gidelim? Kahvehaneye mi, birahaneye mi? Zaten öğrencinin dersi varsa yurtta kalmaz. Böylece günümüz büyük bir moralsizlikle başlıyor. Apar topar giyinip terkediyoruz yurdu.

Bunlar hep mevzuat gereği. Saat en geç 22.00'de de yurda girilecek. Sabah kovarsın, gece zorla yurda sokarsın. Benim aklıma yine mandıralar geliyor. Her hangi bir sosyal etkinliklerde bulunamazsınız. Sinemaya, tiyatroya, panele gidersek gecikebiliniyor -ki, kızların en geç 20.00'de olmalarını düşünürsek-, o zaman yandın. Pat, ''Mevzuat'' karşındadır hemen.

Geçen yıl DTCF Pre-Historya bölümünde okuyan bir arkadaşımız yurttan atıldı. Atılma gerekçesi ise yurtta olmamasıymış. Halbuki arkadaş o gece yurttaydı. Görevli memur KADİR OYMAK onun yurtta olduğunu bilmesine rağmen, tutanakta yok göstererek atılmasına neden oldu. Arkadaşımız Doğulu olup ailesinin de ekonomik durumu pek iyi değildi. Zorunluluklar onun yurtta kalmasını gerektiriyordu. Bu yurt devlet kuruluşu mu? Hayır. Bu yurt bence KADİR OYMAK'ın mandırası. Yurtları denetleyen müfettişler var ''Mevzuata'' göre. Sorunlarımızı anlatmak için henüz şerefine nail olmadık. Hem sorunlarımızı, yurttan atılma korkusu olmadan dile nasıl getirecektik?

Ankara Cebeci Öğrenci Yurdu bir yurt sakini

BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ YURTLARINDA DİLEKÇE

Boğaziçi Ü.Yurtlarında kalmakta olan öğrenciler yemeklerin besleyici ve kaliteli olmasını isteyerek, bu konudaki taleplerini içeren bir dilekçeyi Rektör'lüğe verdiler. Beşyüz öğrenci tarafından tek tek verilen dilekçeden birgün sonra yemekte tavuk verilmesi ve Rektör'ün öğrenci yemekhanesinde yemesi öğrenciler tarafından ilgiyle karşılandı.

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ YURTLARINDA -25°

Atatürk Üniversitesi kampüsü içerisinde bulunan öğrenci yurtlarında kaloriferlerin yanmaması, yurtlarda bulunan 7.000 dolayında öğrenciyi zor durumda bıraktı. Isının gece sıfırın altında 25 dereceye kadar düştüğü Erzurum'da, Yüksek Öğrenim ve Kredi Yurtlar Kurumuna bağlı yurtlardaki öğrenciler battaniyeler içerisinde ders çalışmak zorunda kaldıklarını, suların soğuk akması üzerine banyo ve temizlik yapamadıklarını belirterek yurt müdürüne başvuruda bulundular.

ZORLA NAMAZ VE ORUÇ

Afyon'un Çay İlçesinde ortaöğretime devam eden öğrencilerin kaldığı Çağlayan Öğrenci Yurdu'ndaki öğrencilere zorla namaz kıldırılıp Cuma günleri oruç tutturulduğu iddiasıyla Yurt Müdürü ve Yöneticisi tutuklandı. Yurtda barınan ikiyüz öğrenciye yönelik bu baskılar bir kısım öğrenci velisi tarafından kınandı.

İ.Ü. öğrencileri rektörü istifaya çağırdılar

İ.Ü'de atılmalara karşı dilekçe kampanyasında 1500 civarında imzaya ulaşan dilekçe, 11 Kasım günü 300 öğrenci tarafından rektör Cem'i Demiroğlu'na verilmek istendi. Önce görevliler tarafından rektörün odasına çıkılmasına izin verilmeyen öğrenciler daha sonra 3 temsilci seçerek rektörle görüşmeye yolladılar. Ancak görüşmeye basın mensupları alınmazken odaya girdiğini sonradan öğrendiğimiz siyasi şube görevlisinin de görüşmeye katılması ilginçti. Rektör de Üniversitenin açılış töreninde ''öğrenciler benimle gelsinler görüşsünler'' diyordu. İşte biz de atılmalar gibi bir sorun için kendisine gittik. Bizi kabul etmediği gibi, dilekçeleri de almayacağını bildirdi. Halbuki sorunlarımız için kendisiyle görüşmediğimizden yakınan kendisiydi. Bu iki yüzlü davranışı protesto etmek için rektörlük binası içinde 1 saate yakın oturma eylemini gerçekleştirdik. Daha sonra ''Rektör istifa!'' sloganı ve alkışlarla rektörlük binası içinde yürüdük. Bahçede ''Rektör İstifa, YÖK'e Hayır'' sloganları içinde dilekçelerimizi yaktık. Çevreden gelen öğrencilerin alkışları arasında rektörlük önünden uzaklaştık. Bu sırada sivil görevlilerin dikkatlice izledikleri görülüyordu. Bir kez daha haykırıyoruz. Rektör İstifa, YÖK'e Hayır.

İ.Ü.den bir grup öğrenci

ATILMALARA VİZELERE
HARAÇLARA SON
YÖK KALDIRILSIN

8 Kasım da İstanbul öğrenci dernekleri tarafından hazırlanan ''YÖK'e Hayır'' dilekçesi imzaya açıldı.

Rehabilitasyon

Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F.'de Dekan Yardımcısı Prof.Ergin İğrek tarafından ''Öğrenci başarısızlığı ve Öğrenci sorunları'' konulu bir konferans verildi. Fakat konferansta öğrenci sorunlarını ve çözüm yollarını anlatmaktan çok sayılar ile boğuşup durdu. Öğrenciler sorunlarını soru yolu ile dile getirmek istediler. Bunun üzerine Kamu Yönetimi Bölümü öğrencilerinden arkadaşımız Metin Ersoy bir soru ile araştırma görevlilerinin usulsüz sınav yaptığını bu nedenle de bir çok arkadaşın atılma durumuna geldiğini belirtti. Bu durum ile ilgili olarak kendilerine ve fakülte yönetim kuruluna başvurduklarını fakat bir sonuç alamadıklarını, bunun üzerine sorunu Rektörlüğe götürdüklerini ama Rektörün, araştırma görevlileri ile ilgili YÖK maddesini okumakla yetindiğini söyleyen arkadaşımızın, araştırma görevlilerinin usulsüz sınav yaptıkları halde neden korun- dinleyiciler arasında bulunan Prof. Tezer Öcal tarafından kendilerine hakaret edildiği gerekçesiyle okul kimlik kartı alındı. Bu olay üzerine öğrenciler toplu halde toplantı salonunu terk ettiler. Ve terk ederken de burada sorunlarının dile getirilemediğini söylediler. Bu durum karşısında hırçınlaşan Ergin İğrek salonu terk ederken ''Karşımda erkekçe konuşacak öğrenci isterim'' diyerek bağırdı, bir arkadaşın ''Biz neyiz?'' demesi üzerine öğrenciye büyük bir hışım ile saldırdı. Öğrenciler Fakülte yönetiminin bu tutumunu kınadılar ve öğrenci sorunlarının serbestçe görüşülüp tartışılabileceği bir platform istediler. Daha sonra hakarete uğradıkları ve tartaklandıkları gerekçesi ile savcılığa suç duyurusunda bulunacaklarını söylediler.

Bu olayda da gördüğümüz gibi sorunlarımızı ''ÖĞRENCİ SORUNLARI'' konulu bir konferansta dahi dile getirmemize izin verilmiyor.

Öğrenciler atılıyor, atılmalar intiharlara neden oluyor, bilimsel özerklik yok ediliyor, eğitim paralı hale getiriliyor, eğitimde fırsat eşitliği ortadan kaldırılıyor, Üniversiteler yüksek okullara dönüştürülüyor ve bizler hala susuyoruz. Daha nereye kadar kazanılmış haklarımızdan ödünler vereceğiz, nereye kadar doldur boşalt sistemi YÖK'ün oyuncakları olacağız?

''Yeter artık!'' demenin zamanı geldi de geçiyor. Öğrenci Derneklerimiz aracılığı ile birlikteliğimizi sağlayıp YÖK'e karşı koyalım. Hep birlikte haklarımız için savaşalım. Unutmayalım ki hak verilmez alınır.

Gazi Üniversitesi'nden bir grup öğrenci

ODTÜ Öğrenci Derneği Genel Kurulu'nu Yaptı.

ODTÜ Öğrenci Derneği İlk Olağan Genel Kurulunu 27 Kasım 1987 tarihinde gerçekleştirdi. Genel kurul öncesinde değişik program taslaklarının öğrenciler arasında tartışması süreci yaşandı.

Divan heyeti seçimiyle başlayan Genel Kurul, öğrencilerin sundukları programlarla devam etti. Oylama sonunda, 7 kişilik yönetim kurulu, 5 kişilik Denetleme kurulu ve 5 kişilik Disiplin kurulu oluşturuldu.

Bu kurullara seçilen üyelerin tümü Genel Kurul öncesi hazırladıkları program önerisinde, derneklerinde anti-faşist, anti-emperyalist ilkelerin benimsenmesini önermişlerdi.

ODTÜ öğrenci derneğinin 715 üyesi bulunuyor. Üyelerin Genel Kurula yoğun ilgi gösterdiği gözlendi.

Fotokopi Merkezi

Ankara'nın Cebeci semtinde bulunan Fotokopi Merkezi'nde ders notları Hukuk Fak. Mezunu bir gencin incelemesinden geçtikten sonra satışa sunuluyor. Arzu eden öğrenciler ders notunun yanısıra geçmiş yılların sınav sorularını da edinebiliyorlar. Hizmet bu kadarla da kalmıyor. Taşrada yüzü aşkın abonelerinin olduğunu belirten fotokopiciler, ders notlarını Ankara dışındaki öğrencilere kargo ile yolladıklarını belirttiler. Öğrenciler bu durumdan memnun kaldıklarını belirterek kitapçılarda yüksek fiatla satılan kitapların nüshalarını buradan alabildiklerini söylüyorlar.

A.Ü. Veteriner Fakültesi'nde lağım kokusu içinde ders

A.Ü. Veteriner Fakültesi'nin bazı bölümlerini lağım suları bastı. 13 Kasımda kollektördeki arıza sonucu fakültenin besin sağlığı konusunda çalışmalar yapılan Besin Hijyeni Ana bilim dalı binasının alt katları lağım suları ile doldu. Derslerimizi kesif bir lağım kokusu içinde yapıyoruz. Üstelik bu ilk değil, bir ay içinde 4'ncü defa lağım sularının baskınına uğruyoruz. Öğrenci uygulama salonumuz ise tamamen kullanılmaz durumda. Çağ atlandığı iddia edilirken biz lağım sularının üzerinden atlayarak dolaşabiliyoruz.

A.Ü. Veteriner Fakültesi'nden Bir Gurup Öğrenci

B.Ü. Köy-Koop Kulübü'nün köylere kitap kampanyası

Boğaziçi Üniversitesi Köy-Koop Kulübü köy ilkokullarına yardım kampanyası açtı. Kulübün 27 Ekim-9 Kasım arasında açtığı kitap sergisi ile birlikte başlatılan kampanya Kasım ayının son haftasına kadar sürdürülecek. Kulübün daha önce iletişime geçmiş olduğu 6 köy ilkokuluna gönderilmek üzere okunmuş çocuk kitapları, ders gereçleri, defter, kalem vb. topluyor.

Toplanan kitap ve malzemeler Aralık ayında köylere ulaştırılmak üzere ilçe İlköğretim Müdürlüklerine gönderilecek. Boğaziçi Üniversitesi öğrencileri kampanyaya oldukça büyük ilgi gösteriyorlar. Toplanan bağışlara ek olarak, Köy-Koop Kulübü kitap sergisinden elde edilen geliri de bu bağış kampanyası için kullanacak.

LİSELİLER ANLATIYOR

Sınıfta dayak var!

Biz Kartal Maltepe Lisesi öğrencileriyiz. Okulumuzda bir çok sorunlarla karşı karşıya kalmaktayız. Bu sorunlarımızı dile getirdiğimiz taktirde baskı-dayak ile karşılık görmekteyiz.

Okul idaresi sorunlarımıza eğilmek bir yana en ufak bir hareket karşısında okuldan öğrenci atmak için çaba harcıyor. Ayrıca her okulda olduğu gibi bizim okulumuzda da dergi, kitap vb. şeyler getirmek yasaktır.

Öğrenim haklarımız yavaş yavaş kendini bilmez bir kaç öğretmen tarafından geri alınmakta, öğrenciler çaresizlik içinde bırakılmaktadır. Ders saatinde sınıfta ders işlenirken idareciler içeri girip ders ahengini bozup birkaç öğrenciyi idareye çekmektedir. Bazen sınıfta bile dövmektedir. Öğrencinin onur ve haysiyetini kıracak sözler söylenmektedir. Ayrıca okula gelmeyen öğrenci sayısı beşten fazla ise sınıf tamamen toplu kaçıştan işlem görmektedir.

Bu baskı ve dayak olayları iyice arttığından biz öğrenciler öğretmenlerin, bu baskı uygulama ve dayak atma hakkını nereden aldığını çok merak etmekteyiz.

Kısacası öğrenim haklarımız, bizlere geri verilsin. Bu haklar öğretmenlerin maşası olmaktan çıksın ve öğrenciler ezilmeden, baskı görmeden eğitim ve öğretim görsünler istiyoruz.

Maltepe Lisesinden bir grup öğrenci

Okul mu? Kışla mı?

Ben bir lise öğrencisiyim. Sanıyorum size anlatacağım sorunları ülkemizdeki lise öğrencilerinin çoğunluğu yaşıyor.

Okulda öğrenci-öğretmen kontağı kurulamıyor. Her zaman öğrenci ile öğretmen arasında büyük bir mesafe var. Bu kontak gereğince kurulamadığı için bazı derslerimiz çok sıkıcı geçiyor.

Deneysiz, gözlemsiz, ezbere dayanan, sıkıcı dersler geçiriyoruz. Derslerin laboratuarda yapılmamasının nedeni malzeme olmamasıymış. Malzeme alınmıyor, güzel oyun sahaları yok peki toplanan bunca para okulun hangi ihtiyaçları için kullanılıyor?

Yabancı dil laboratuarı var ama aynı saate bir kaç tane yabancı dil dersi olabiliyor. O zaman ''Erken gelen oturur'' misali birşey oluyor.

Edebiyat derslerinde öyle konular işleniyor ki öğretmen anlatmadan anlamak imkansız.

Bu sorunları bizden önceki kuşaklar da yaşadı, bizde yaşıyoruz. Ama pes etmek yok. Sorunlar çözümleninceye kadar direneceğiz.

Ayşen Köksal
Ankara
Cumhuriyet Lisesi

Meslek Liseliler: Okumaya Çalışıyoruz

Biz Gebze endüstrı meslek lisesi son sınıf öğrencileriyiz. Okumaya çalışıyoruz. Görünüşte okula gidiyoruz, ders görüyoruz ama eğitiliyor muyuz?

Kıymetli dostlarım epeydir içimizde biriktirdiğimiz dertlerimizi Gençlik Dünyası vasıtasıyla sizlere iletmek istedik.

Nedir bizim dertlerimiz?

Sömürülen, geleceği yok edilmiş gençleriz. Bizim sorunumuza ne eğilen ne de ilgi gösteren var. Bizler ikinci sınıf vatandaş mıyız? Okumak, geleceğini istikbalini kurmak bizim de hakkımız değilmi?

Şimdi sizlere lisemizdeki durumu kısaca özetlemek istiyorum; haftada iki gün okula gidiyoruz. Diğer üç günümüz fabrikada meslek eğitimi görmekle geçiyor. Siz de biliyorsunuz ki meslek eğitimi kanunu yeni çıktı. Bu kanuna göre öğrenciler haftanın iki gününü okulda ders görerek diğer üç gününü de bir işletmede eğitim görerek geçirecektir. Tabi bu kanunun ufak tefek avantajları oldu ama bunun yanında bizden götürdüğü çok şeyler var. Örneğin bir çok önemli ders kaldırıldı (Fizik, Kimya, Biyoloji) ve matematikte haftada iki saat oldu. Ama bunun yanında din dersini gereksiz olduğu halde yine görüyoruz. Zaten çoğunlukla derslerimiz boş geçiyor. Uzun lafın kısası meslek liseleri ucuz iş gücü yetiştiriyor. Ve biz gençleri bu yolda harcıyorlar.

Sayın bakanımıza sormak isterdim acaba paralı kollejlerde, liselerde okuyan, özel ders gören gençlerle bizim gibi bozuk eğitim kurbanlarını; işte size aynı koşullar aynı imkanlar deyip üniversite sınavı gibi iki, üç saatlik bir yarışa sürerken hiç vicdanı sızlamıyor mu? Bizde bu vatanın evlatları değil miyiz? Yoksa üvey evlatları mıyız?

Ertuğrul Lale
Gebze Tek. ve End. Mes. Lisesi
XI/B sınıfı öğrencisi

Genç olmak...

Ali Yaşa

Herkes genç olur. Bazıları öğrenci de olurlar. İnsan hem genç hem de öğrenci olduğunda belirgin nitelikleri olan bir kategoriye girmiştir; öğrenci gençlik. Gelişmiş ülkelerde yetişme çağındaki hemen her insan öğrenim görme olanığına sahiptir. Yani böyle ülkelerde gençliğin büyük bölümü öğrenci gençlik konumundadır. Bence gelişmişlik kavramının kıstaslarından biri budur. Örneğin sosyalist ülkeler gençliğinin tamamı öğrenci gençlik konumundadır.

Ama orta gelişkinlikte bir kapitalizmin kafa göz yara yara yürütüldüğü ülkemiz, bir yoksulluklar ve yoksunluklar alanıdır. Orta okul çağındaki gençlerimizin ancak % 50'si, lise çağındaki gençlerimizin % 30'u, üniversite çağındaki gençlerimizin % 9'u öğrenim görme olanağına kavuşabilmiştir.

Sosyalist genç, hiç kimse için değil kendisi için sosyalist olmalı, varacağı yerin ise sınıfsız olacağını kavramalı.

Doğal ki bu olanağa kavuşamayanlar toplumumuzun yoksul emekçi kesimleri, işçilerin, köylülerin ve küçük esnafların, küçük memurların çocukları. Bunlar çok büyük ölçüde gençliklerini mensup oldukları sosyal zümrenin özelliklerini, kültürünü, bakışını taşıyarak yaşıyorlar. Deyim uygunsa ait oldukları sosyal katmanlardan kopmuyorlar. İçinde bulundukları üretim süreçleri onların sosyalleşmelerini büyük ölçüde belirtiyor.

Ama öğrenci gençler üretim sürecinden kopuktur. Tekrar iade edilmek üzere ödünç alınmışlardır o süreçten. Eğitimlerini tamamladıklarında teker teker sürece dönerler. Bu dönüş öğrenci gençlikten kopuştur.

Öğrenci gençlik işçi sınıfı gibi büyük birimlerde birarada toplanmıştır. Bu özelliği kendi içinde yüksek bir iletişim etkilenme, etkileme olanağını doğurmaktadır. Toplu davranma yeti ve alışkanlığını kazandırmaktadır.

Ve öğrenci gençlik kitaba, kaleme, okumaya yatkınlığıylya, yaşının soru sorma yaşı oluşu nedeniyle, hayatın kendi geldiği yöre ve çevreden ibaret olmadığını, yaşam biçimlerini değişmez mutlak verilerle belirlenmediğini farketmesiyle sosyalleşme sürecinde bir elir adım daha atarak, politikleşme olanağına kolay kavuşur.

Üretim sürecinin dışında bulunuşu, sosyal çelişkeler karşısında ezilenin yanında yer alışımı kolaylaştırır. Büyük çoğunluğu zaten orta sınıf çocuklarıdır. Kısa yaşam deneylerinde ailelerinin, çevrelerinin durumunu işçiye doğru gitmediğini farkedebilmektedir. Eski sosyal konumların çözülüşüne, daha alt sosyal konumlara düşülmesine tepki duymaktadır. İşçiler gibi Toplu halde bulunuşu, sorunlara yalnız kendi bireyi, kendi ailesi için değil herkes için çözüm aramaya itmektedir onu.

Eğer öğrencilik dönemini ezilen sınıflar mücadelesinin kabarma dönemlerinde geçirmişse onların dünya görüşünden şu veya bu ölçüde daha fazla etkilenecektir. Ama kendi dünyasının bir takım ideolojik ögelerini taşımaya da devam ederek yapacaktır bunu.

Kendini ilerici, devrimci, sosyalist şeklinde ifade etmeye başlayacaktır. Ülkede gözlerinin önünde cereyan eden adaletsizliklere, ailesinin iktisadi çöküşüne, kendisi için bir gelecek göremeyişine isyan edecektir. Kendisine ve ait olduğu öğrenci gençlik kitlesine bazı tarihsel görevler biçecektir. Sonra yoğun bir biçimde bu görevi ''yaşayacaktır''.

Eğer son yirmi beş yılda yetişen insanlar ğrencilik konumlarındaki ilerici, devrimci, sosyalist niteliklerini bu konumları sona erdikten sonra da sürdürebilselerdi bugün sosyal mücadele süreçleri çok farklı olmaz mıydı? Ama böyle olmadı. Olmaması da çok şaşırtıcı değil.

Sosyalist hareketin örgütlü geleneğinin zayıflığı, birlikten yoksunluğu öğrenci gençlik nehrinden elenebilen ''altın'' miktarını azaltıyor.

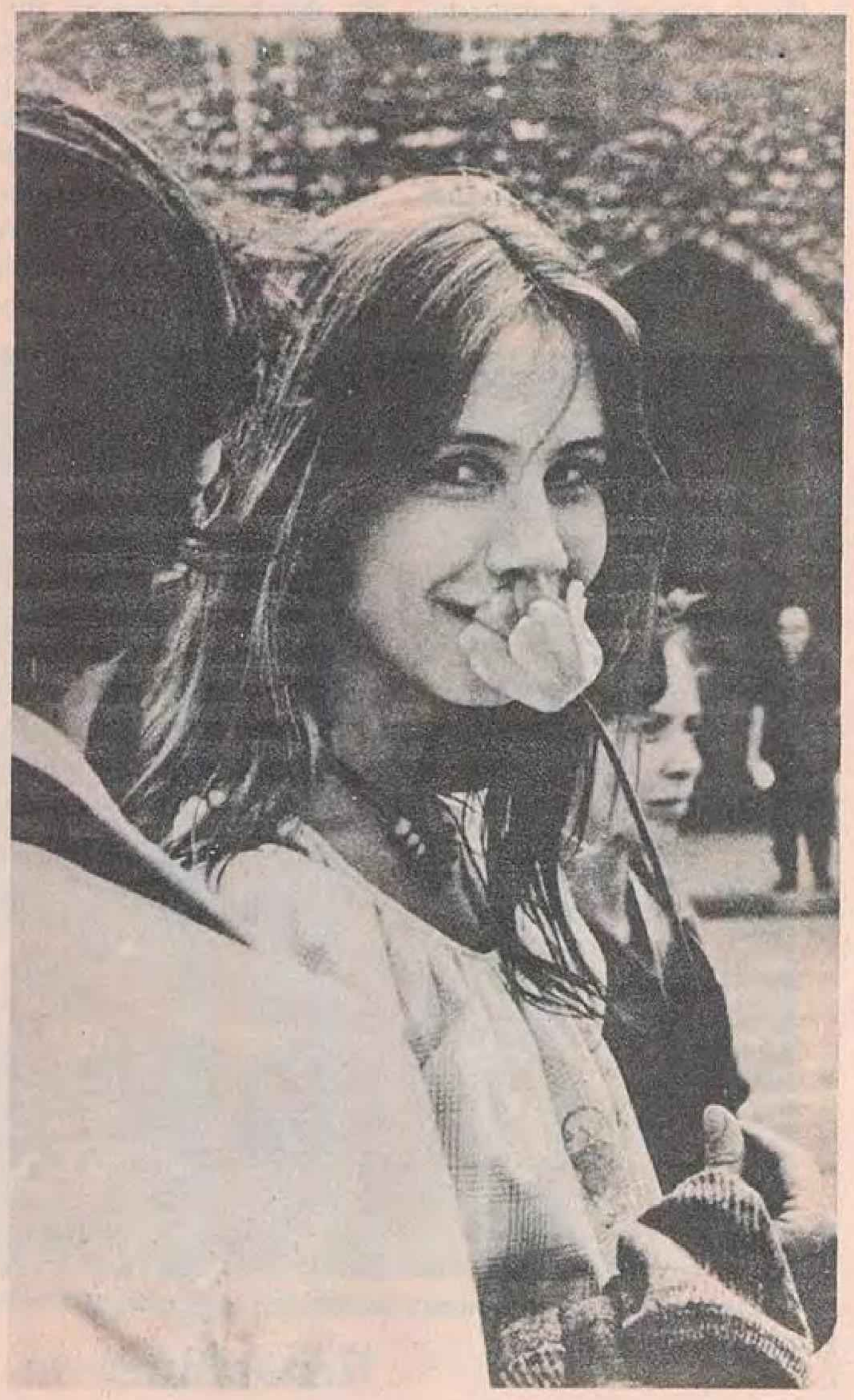

Nesnel süreçler açısından değil. Ödünç alındığı üretim sürecine geri döndüğünde şu veya bu ölçüde kurulu düzenin yönetsel mekanizmalarında, özel sektörde veya kamu sektöründe yeralacaktır. Günlük ekmeğin peşinden koşarken öğrencilik yıllarındaki geniş ufuklu bakışını muhtemelki yitirecek, işinde sivrilmeyi, ailesinin isteklerini yerine getirmeyi düşünecek, kendi küçük dünyasına kapanacak, sosyal mücadele süreçlerinin ilgisiz bir izleyicisi haline gelecektir, hatta bazıları egemen olanın yanında yeralacak, ''Onsekizinde sosyalist olmayan eşşek, otuzunda sosyalist olan eşşeoğlu eşek!'' diyecektir viskisini yudumlarken.

Elbette sosyalist hareketin bu zaaflarını aşması için vargüçleriyle mücadele edenler var. Bu mücadele son on yılda büyük mesafe de kazandı. Ancak sosyalist hareketin birliği ve bu temel üzerinde yükselecek sağlam örgütsel yapı için daha, alınacak epey yol var.

Öznel süreçler açısından şaşırtıcı değil. Sosyalist hareketin örgütlü geleneğinin zayıflığı, birlikten yoksunluğu öğrenci gençlik nehrinden elenebilen ''altın'' miktarını azaltıyor. Sosyalist hareket sık sık ortaya çıkan zigzaglar, bölünmeler öğrenci gençlik alanında edinilen birikime büyük darbeler vuruyor. Sosyalist hareketin zaafları öğrenci kökenli sosyalisti, üretim sürecine iade edildiği zaman da kavrayıp, dünyayı değiştirme uğraşının bir parçası haline getiremiyor.

Bu öznel eksiklik giderilinceye kadar öğrenci gençliğin sosyalist kesimindeki kanamaları azaltmak için ne yapmalı?

Sosyalist gençlerin ideolojik derinliğini arttırmalı. Gençler niçin sosyalist oluyorlar? Eğer birilerini, yoksul insanları ''kurtarmak'' için olduklarını sanıyorlarsa sosyalist ömürleri pek kısa sürecek, emekçi kitlelerin burjuvazinin en gerici siyasi kombinezonlarının peşinden bile sürüklenebildiklerini gördükleri anda, onların ''kurtarılmaya değmeyeceği'' kanısına kolaylıkla varabileceklerdir.

Eğer geri kalmış yurdumuzu kalkındırmak için sosyalizmin gerektiğini düşünüyorlarsa, kendileri biraz ''kalkındıkları'' zaman topyekün ''kalkınmayı'' pek takmayacaklardır. Hatta geçmişte Adalet Partisinin, günümüzde ANAP'ın ''üretici güçlerdeki tıkanıklığı açan politikalar izlediklerini'' bile savunabilirler. Gençler ''olur mu?'' demesin, oldu çünkü.

Sosyalist olmak artık bir varoluş, bir yaşayış biçimi olmuştur.

Sosyalist genç, hiç kimse için değil kendisi için sosyalist olmalı. İnsanlığın sınıflı toplum uğraklarındanzorunlu olarak geçtiğini, varacağı yerın ıse sınıfsız olacağını kavramalı. Birey olarak kendi varlığını en yetkin bir biçimde geliştirebileceği ve ifade edebileceği sosyal ortamın ancak üretim araçları üzerinde sosyal kesimlerin sahiplik iddiasının bulunmadığı bir aşamada gerçekleşeceği anlamalı. İnsanlığın, gelişmesine köstek olan tüm zincirlerinden ancak o zaman boşanacağını görmeli.

Dünyayı değiştirecek yaşamak, yaşamı gerçekten yaşamaktır. O zaman insan hep genç kalmış olacaktır.

Pekala. Ama bizim gencimizin ömrü yetecek mi böyle bir aşamaya ulaşmaya? Büyük ihtimalle evet. Ama bu soru doğru bir soru değil. Elli yıl öncesinin gençleri bu sorunun cevabına göre davranmalıdır. Onlar esas olanın ''Dünyayı Değiştirmek'' olduğunu kavradılar. İnsan, insanlığın tarih öncesi olan sömürücü sınıflı toplumun son şeklinden kurtulmaya katkısı ölçüsünde bu ''değiştirme'' sürecinde yerini almış olur. Bu yeralış insan olmanın en çağdaş ölçütünü yakalamak demektir. Sosyalist olmak artık bir varoluş, bir yaşayış biçimi olmuştur. Böyle yaşamak onun için yetmektedir. Özlediği toplumsal düzeni görse daha iyi elbet, ama görmese de dünyayı değiştirerek yaşamak, yaşamı gerçekten yaşamaktır. O zaman insan hep genç kalmış olacaktır.

Teoriye Sığmayan Sorunlar

Ö.Bedri Canatan

Bilimseldir yahut değildir ama herkes, günümüz dünyasında insanların ve toplumların son derece karmaşık hareket ve eğilimlerini anlayabilmek için bir yönteme ihtiyaç duymaktadır. Gerçeğin bilgisine ulaşmak, daha baştan bahşedilmiş bir yetenek olarak hiç kimsede yoktur. Yöntem kendi içinde, hangisi olursa olsun, varsayımları, öngörüleri, tahmin ve rastlantıları içermektedir. Gene de bir belirleme yapılacaksa, yöntem olarak Marksizmi seçmiş olanlar gerçeğe en yakın duranlardır.

Onbinler ''barış'' demeye başlasın hele, görürüz Türkiye'de kimlerin nasırına basıldığını.

Marksist olmak ama hâlâ gerçeğin üstünde değil de yakınında olmak!.. Bu ne *ola ki?.. İşte bu düpedüz* Marksizmin kendisi ola. ''Kestirmeden gitmek yok'' diyor Marksizm, ''beni seçmiş olmakla zaten, her şeyi her defasında yeni baştan düşünmeyi göze almış oluyorsunuz.'' Elde Marksizm var diye hiç kimse ''düşünceden tasarrufa'' hak kazanmamıştır.

Neyse ki Türkiye'de Marksizmi ''kafa göz yara yara'' öğrenmeye alışmış bulunuyoruz. Bundan yaşlılar da muaf değil, gençler de. Ama öyle konular var ki, ''kafa göz yarmaya'' hiç gelmiyorlar. ''Barış'' konusu bunların başında geliyor. Bu konu teoriye sığmayacak kadar basit, insanın hayat karşısındaki temel tavrı kadar pratiktir. İddia ediyorum ki, Türkiye'de gençler barış konusunu Marksizm içindeki yerine henüz oturtabilmiş, insanlığı ilgilendiren bu hayati meseleyi sınıf teorisiyle bütünleştirebilmiş değillerdir. Soruna hâlâ SSCB-ABD arasında, dünya işçi ve emekçi sınıf hareketlerinin dışında, demokratik ve ulusal hareketlerin karşısında, olmasa da olur, hatta olmasa daha iyi olur bir sorunmuş gibi bakan görüşlere rastlıyoruz.

*Barış hareketinin ön sa*fında sosyalistler var, barış sosyalizmin çıkarlarıyla çakışıyor diye, ''sosyalistlerin sorunu'' olarak algılamak da doğru değildir. İnsanlığın çıkarıyla çakışan her şeyin sosyalizmin amaçlarıyla çakışmasından daha doğal ne olabilir?

STUDENTS FOR
NUCLEAR WEAPONS-FR
WORLD !

Bana göre sorun çok basit. Günümüz derinliğinde ifade edecek olursak tek tek toplumlar -sınıflar değil- tarihi derinliğiyle anlatacaksak insanlık, kendine nasıl bir gelecek tayin ederse etsin, önce bu geleceği garanti altına almalıdır. İnsanlık geçmişte de böyle dönemeçler yaşamıştır; yaşamasaydı ''Nuh Peygamber efsanesi'' nasıl doğardı ki? Geçmişin, yaşanan zamanın ve geleceğin hep birlikte ''olmak-olmamak'' sınavına girdiği dönemde ölümü reddetmeyen teori insandan yana değildir, halbuki Marksizm sadece insandan yanadır.

Gençlerde ''vandal'' görünmemek için ''biçimine uydurulmuş'' bir eğilim geçmişte varolmuş, bugün de sürmektedir: ''Bize barış değil mücadele gerek, böyle yaşamaktansa...'' İşte bu, insan aklının evreni ve insan gerçeğini felsefi bir bütünlük içinde kavramaktan uzak kalınca faka bastığı noktadır. Kavramların abartılmış şekliyle söylersek, ''devrimci mücadele'' bakımından ''kanı çekilmiş'' gözüken batı Avrupa toplumlarında varolan sınıfsal enerji de, gençlik enerjisi de **barış** kanallarından fışkırabilmektedir. Ha, onlar pasifist öyle mi? Buna Avrupa barış hareketinin genç kuşaklarını tanıdıktan sonra karar versek daha doğru olmaz mı!.. Hele bir tutalım ucundan, onbinler ''barış'' demeye başlasın hele, görürüz Türkiye'de kimlerin nasırına basıldığını.

Sınıf mücadelesinde, mevzilerde **yürek** vardır; bir kaç adım geride ikmal sorunları, mutfak vardır, daha geride telsiz, logaritma cetvelleri bulunur; en geride akıl ve dünya haritası. Hepsinde birden olabilmek için hepsi birden olmak gerekir.

İnsanlığın çıkarıyla çakışan herşeyin sosyalizmin amaçlarıyla çakışmasından daha doğal ne olabilir.

Bugünkü dünyada barışa oynamak, hem insanın, hem de sosyalizmin evrensel güvenliğine, yani hedeflerin en büyüğüne oynamaktır. Savaşa oynamakla sosyalizmin de geleceğine oynanmış olduğunun ''teorik ispatı''na girişen ama bugün sadece ''kendisine'' oynayan o kadar çok insan tanıdık ki, kazara onların teorisi doğru çıksaydı, hepimizin akıbeti belki bir yerel gazetenin hazırlanıp da basılamamış son kalıbında şöyle kalacaktı: ''İnsanlık Kendi Katilini Vurdi''!...

Kutlu ve Sargın Türkiye'de

TKP ve TİP (TBKP) genel sekreterleri yurtdışında Türkiye'ye döneceklerini açıklamışlardı. Genel sekreterler Nihat Sargın ile Haydar Kutlu'yu taşıyan uçak 16 Kasım günü ankara Esenboğa Havalimanı'na indi . Sargın ile Kutlu alanda "Türkiye'de Marksist Leninst düzen kurmak amacıyla gizli örgüt oluşturup Türkiye aleyhine faaliyette bulundukları iddasıyla gözaltına alındılar. Daha sonra genel sekreterlerin TCK'nun 140, 141, 142, 143, 146. maddelerine göre sorgulanacakları açıklandı. Kenan Evren dönüşü "Bu kadar yıl dışarıda durdular da niye şimdi geliyorlar? Kanunlar enselerine yapışacaktır." şeklinde değerlendirirken ANAP Genel Başkan Danışmanı Mustafa Taşar "Evren'in bu konuda keskin tavır almasını şükranla karşıladım. Milli hislere tercüman oldu" dedi. Tercüman gazetesinin başlığı ise daha ilginçti. Kendi istekleri sonucunda Türkiye'ye gelen TBKP liderlerine "Yakalandılar" diye manşet atması tam bir "habercilik" örneğiydi.

FDR Liderleri El Salvador'a Dönüyor

Ağustos ayında Orta Amerika ülkelerinden Meksika, Guatemala, Honduras, Nikaragua, Kosta Rika tarafından imzalanan "Barış Planı Antlaşması'nın" yarattığı uygun ortamdan yararlanan Devrimci Demokratik Cephe liderleri El Salvador'a dönüyorlar. Cephe lideri Fuillerme Ungo ile yardımcısı Ruben Zamora, demokrasi mücadelesini ülkelerinde sürdürmek için döndüklerini açıkladılar. El Salvador Devlet Başkanı Duarte, cephe liderlerini El Salvador'da gerilla savaşı sürdüren Ulusal Kurtuluş Cephesi ile ittifakını kesmeye çağırarak "Eğer hâlâ bu silahlı grupları desteklemeye devam ederlerse yasaları çiğnemiş kabul edilirler ve bunun sonuçlarına katlanmak zorunda kalırlar" dedi. Devrimci Demokratik Cephe (FDR) Farabundo Marti Ulusal Kurtuluş Cephesi (FMLN) ile birlikte hükümetle diyaloğa hazır olduklarını açıkladı. Devlet Başkanı Duarte'nin yaptığı açıklamaya bakılırsa, cephe liderlerinin ülkeye dönmelerinden hoşnut olmuşa benzemiyor.

DGM'de DİRENİŞ

Cezaevlerinde, mahkeme salonlarında yedi yıldır hiç de yabancısı olmadığımız olaylar tekrar tekrar yaşanmaya devam ediyor. Bu olayların sonuncusu 19 Kasım günü DGM'de yaşandı. Cezaevlerindeki yakınlarının idareye karşı yaptıkları eylemleri desteklemek amacıyla gerçekleştirdikleri gösteri 7 kişinin dövülerek tutuklanmasına yol açmıştı. Tutuklanan 7 sanık DGM'ye getirildiklerinde sevk zincirine vurulmayı reddettikleri için jandarmalar tarafından yerlerde sürüklenerek mahkemeye getirildiler. Sanıklar duruşma salonunda tek tip cezaevi elbisesini çıkarmak isteyip, yine jandarmalar tarafından tartaklamayla karşılaşınca, üzerlerindeki elbiseleri yırttılar. Sonra duruşmaya don gömlek devam edildi. Jandarmaların tartaklama ve yumruklarına Mahkeme Başkanı Süheyl Deliorman'ın uyarısıyla son verildi. Yedi sanık bu gayri insani davranışlar karşısında yargılanmayı kabul etmemeleri üzerine mahkeme başkanı şu açıklamayı yaptı: "Biz yargı yapmak zorundayız, siyasete karışmayız, suçunuz o derece önemli değil, neden yargıyı güçleştiriyorsunuz, tek tip elbise giyip gelseydiniz şimdi tahliye olurdunuz."

Tutuklulardan Cemalettin Ali Güler, tepki gösterdikleri cezaevi koşullarının şimdi kendilerine uygulandığını cezaevinde işkence yapıldığını avukatlarıyla ve ziyaretçileriyle görüştürülmediklerini belirtti. DGM'de sanık yakınlarının duruşmayı izlemek istemeleri polis tarafından itilip kakılması için geçerli bir neden olabiliyor. Duruşma salonuna alınmayan sanık yakınlarından anneler, "Çocuklarımıza neden bunlar yapılıyor?" diye sorarlarken onların ne zaman yargılanacakları sorusu geliyor aklımıza. Türkiye'de yargılanmak için suç işlemek zorunluluğu yok.

AFİYET OLSUN

İncirlik Hava Üssü, Türkiye ile ABD arasında 1954'te imzalanan "Askeri Kolaylıklar Anlaşması" ile ABD'ne "Türkiye'deki tesislerde ortak savunma tedbirleriyle ilgili faaliyetlere katılma" izninin verilmesiyle kurulmuştu. İncirlik üssünün NATO yükümlülükleri dışında amaçlarla kullanılmasına Türk Dışişleri Bakanlığı her nekadar "sert" tepkiler gösteriyorsa da, son günlerde basında çıkan haberler bunun tersini kanıtlamaya yetiyor.

3 Haziran 1980 tarihinde Yarbay Oliver North'un Türkiye'ye gelmesi ve İran'daki rehineleri kurtarmak için; İncirlik üssünde bazı "masum operasyonlar" hazırlamasına herhalde NATO'ya karşı olan yükümlülüklerimiz nedeniyle göz yumulmuştu. Irangate dosyasının açılmasıyla birlikte, bu tür işlerin yalnızca hatır gönülle halledilmediği de ortaya çıktı. "Sarı Meyve Operasyonu" için 15. ülke Portekiz'den izin alınamayınca, sıradaki 16. ülke, yani Türkiye'den, silah yüklü uçakların geçişi için sağlanan izin Reagan'a tam 147.000 dolara patlamış. İran-Irak savaşında Türkiye'nin tarafsız olmasından yararlanarak bu 147.000 U.S. Dollar'ı yiyen zatlara sesleniyoruz: AFİYET OLSUN!

POLİTEKNİK DİRENİŞİNİN YILDÖNÜMÜNDE ÇATIŞMA

15 Kasım 1973. Yanunistan'da albaylar cuntasının 6. yıldönümü. Öğrenciler Atina'da Politeknik Üniversitesini işgal ediyorlar. Fırtına öncesi sessizliği yırtılıyor. Direniş tüm ülkeye yayılıyor. 17 Kasım'da tanklar Politeknik Üniversitesinin kapılarını kırıyorlar. Çıkan çalışmada çok sayıda öğrenci ölmesi ve yaralanması, Faşist cuntanın kan dökücü yüzünü bir kez daha gösteriyor. Ama politeknik direnişi Yunanistan gençliğinin faşizme karşı mücadele tarihinde bir dönüm noktası oluyor.

Politeknik direnişi Yunanistan'da her yıl yapılan yığınsal törenlerle kutlanıyor. Geçtiğimiz ay içinde 17 Kasım'da yapılan yürüyüş sırasında öğrencilerle polis arasında Amerikan Büyükelçiliği önünde başlayan çatışmalar onu izleyen günlerde de devam etti. Öğrenciler Öğretim sisteminin yeniden düzenlenmesini ve eğitim harcamalarının artırılmasını istediklerini açıkladılar.

Yunanistan gençliği direniş geleneğini yitirmediğini bir kez daha gösterdi.

Birol Koçak 7 yıllık cezaevi yaşamından sonra

"Hiçbir şey kopmuş değil"

Metin Çoruh

Baskı, işkence ve cezaevlerinin tarihi, sınıf mücadelesi tarihi kadar eskidir. Cezaevleri günümüzde toplumsal yaşamın bir parçası olarak hiç bu kadar yanımızda, yüreğimizde, bilincimizde yer etmemişti. Aşağıda bu yaşadığımız dönemden bir kesit sunmak amacıyla 6 yıl cezaevinde yatıp tahliye olan Birol Koçak'la Gençlik Dünyası adına yaptığımız röportajı yayınlıyoruz.

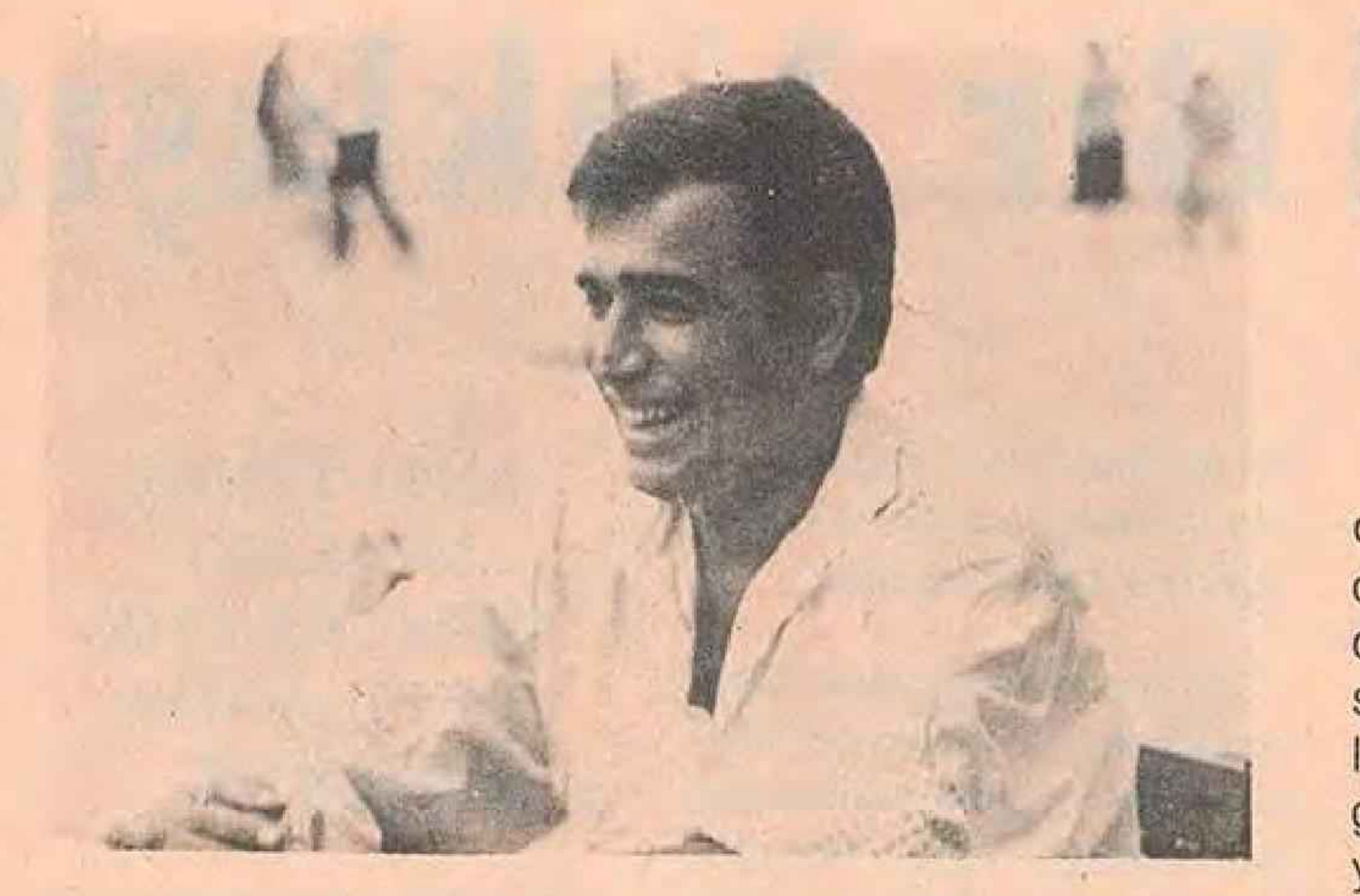

- Birol, hangi tarihte gözaltına alındın ve tutuklandın?

11 Ekim 1980'de Bursa Emniyet Müdürlüğü'nün I. Şubesine bağlı polislerce gece evimden alınıp Emniyet Müdürlüğüne götürüldüm. 35 gün sonra tutuklandım. Şubede kaldığım sürece karşılaşmış olduğum insanlık dışı işkence ve zulüm herkesçe kolaylıkla tahmin edilebilir. Ama gerçek boyutlarını yaşayan, işkence gören, işkencede sakat kalan bir kişi olarak şunu diyebilirim ki bilinenler yaşanılanı tarif etmekten çok uzak.

- Ayağındaki sakatlık bu işkencenin izi olsa gerek. Nasıl oldu bize anlatır mısın?

Bizim zamanımızda işkenceler teknik yönden ziyade kaba dayağa yönelikti. Kaba dayak ve falaka en yaygın olanıydı. Elektrik, çarmıh askı... sonradan yaygın olarak kullanılmaya başlandı. Bizim Bursa'nın meşhurdur; atılması... Zoraki süren bir diyalog: "Söyle" "Söylemem, ne söyleyeceğim" "Kabul et" "Hayır"...

Bütün gün boyunca devam ediyor. Gözlerim bağlı. Biliyorum sorgulama için 5. kata çıkarttıklarını. Saatlerdir gözlerim bağlı olduğundan yönümü bilmiyorum. Yüksekçe bir yere çıkartıyor. Atacağız, diyor. Söyle, diyor. Ne yapacağız!.. Atacaksan at... İnandırmak için belkide; bak, diyor, elini uzat, diyor. elimi uzatıyorum... Elini uzatıp hissediyorsun rüzgarı... Ceryan da yapıyor. Elim boşluğa uzanıyor. Bir tarafdan düşünüyorum; 5. kattayız. Yüksekliği ne olur: 20 metre. Bu mesafeyi bir insan ne kadar zamanda düşer?. 3 bilemedin 4 saniye.

Ve ittiler. İtmesiyle birlikte yere.. Ben 2-3 saniye hesaplamıştım. Fakat benim düşüş sürem çok kısa sürdü. Önce bir ter boşandı. Hiçbir şey hissetmiyorum. Şokun getirdiği bir heyecan... Gayri ihtiyari elimle yeri yokladım. Baktım yere, halı... Beton zemin değil. Yaşıyoruz... 5. kattan atılmadık... Gerçi insan biraz geç idrak ediyor. Falaka nedeniyle ayağımda biraz şişlik vardı. Düştükten sonra yoğun bir acı hissettim. Dizlerimin üzerine ters düştüğüm için ayağımda lif kopmuş.

- Birol cezaevindeki yaşamdan bahsedermisin biraz. Örneğin sıradan bir gün nasıl geçerdi?

Cezaevi bilindiği gibi, sınırları oldukça dar bir mekan. E tipi cezaevi bu sınırları daha da daraltır. 28-30 metrekare yerde 16 kişi yaşamak zorundasın. 8 kişilik koğuşlarda 16 kişi kalmak zorundaydık. Bu kısıtlı koşullarda en iyi şekilde yaşayabilmemizin koşullarını yaratmak zorundaydık. Genellikle sabahları kalktıktan sonra vücudumuzu sağlıklı kılabilmek ve zinde kalmak için spor yapardık. Eğer suyumuz da varsa banyo yapabiliyorduk. Sonra kahvaltı kargaşası başlar. Sabahları, idarenin verdiği çorba içilemeyecek kadar kötü olduğundan, ziyaretçilerimizin getirdiği yiyeceklerle kahvaltıyı geçiştirirdik. Kahvaltı sonrası havalandırma olduğu günler havalandırmaya çıkılırdı. Havalandırma sonrası öğle yemeği hazırlıkları başlar ve bu arada gazetelerimiz de gelmiş olurdu. Günlük olaylar dikkatle izlenen konular olduğundan mümkün olduğunca herkes gazeteleri bir an önce okumak için acele ederdi.

Akşamları yemekle birlikte maddi imkanlarımız elverdiğince çay alabiliyorduk. Günün bu saatinde çay ve yatak sohbetleri koyulaşır, gazetelerin köşe yazıları ve ayrıntılarının okunması da bu saatlerde olur. Sohbetler genellikle geçmişe değindir. gündür kimi zaman bu sohbetlerin konusu. Birbirimizi çok iyi tanırdık, kimin ne zaman güleceğini, ne zaman kızacağını, neye sevineceğini çok iyi bildiğimizden birbirimizi kırmak veya üzmek sözkonusu olmaz. Eğer bu davranış sergilenmezse, cezaevi iyice çekilmez olur. Bir de zorlu satranç maçları olurdu. Koğuş turnuvası düzenler, birinci gelen arkadaşa sembolik de olsa, bir ödül verirdik. Bazen koğuşlar arası maçlar da olurdu. O zaman galip tarafın ödülü genellikle bir demlik çay olurdu. Parmaklıklardan rakip koğuşa; mesela, At A6'ya mı gidecek, At Adıyaman altı diye bağırılır. Karşı tarafta hamlesini bu şekilde verir. Kodlarda genellikle şehir adları kullanılır. Ama üstün duruma geçen taraf fiyakalı kodlamalara da başvururdu.

Memleketler anlatılır, dışarıda geçirilen en sıradan bir

Güncel, aktüel, ekonomi, tarih gibi konuları içeren bilgi yarışmaları da düzenlenir. Hem zihinsel durgunluğu aşmanın bir aracı hem de bizim gelişmemizi sağlaması açısından bu yarışmaların ayrı bir yanı vardı.

Bir de havalandırma genelinde eğlence gecelerimiz vardı. Koğuşlar şarkı, türkü ve şiirleri ile geceye katılır. Genellikle her koğuşun birer korosu vardır. gecenin kapanışı, havalandırmada sesinin güzelliğiyle ünlü bir arkadaşın söylediği şarkı ile olur.

- Tahliye olduktan sonraki yaşamından bahsedermisin?

Pek çok arkadaş tahliye olduktan sonra sevinir. Bende böylesi bir etki yaratmadı. Çıktığım andan itibaren sürekli gülüyordum. Gül allah gül. Ailem de sevinmenin getirdiği bir gülmece diye yorumladı. Bende bir anormallik mi var diye düşünmedim değil. Neyse bende bu gülme histerisi bir hafta sonra geçti. Tahliye olduktan sonra dışarıya adapte olmada fazlaca zorlandım. Arkadaş çevresi çok değişmiş. Cezaevindeki gibi arkadaşlar arıyorsun çevrende. O ilişkiyi bulamadım. O yakınlığı, sıcaklığı aradım. Aile çevrem dışındaki insanlarda bunu göremedim. Kuşkusuz geçmişte iyi çalıştılar, ama aradığımı bulamadım. Yani benim düşünce ve davranışlarımla, arkadaşlarımınki farklı noktalarda şekilleniyordu. Ben anlatmaya çalışıyorum, o dinlemeye çalışıyor. Ama yine bir yerde uyuşmazlık, anlaşamama çıkıyor.

7 yıl az bir zaman değil. Dört duvar arasında belirli insanlarla sürdürülen bir yaşam. Sonra çıkıp toplum yaşamına girmek, ister istemez bocalatıyor. Düşün, evi bulamadım. Sokağa girer girmez, sokağı hatırladım. Evin yanında durduk, dedim "Bizim ev hangisi". Gösterdiler; içeri girince evi hatırlayabildim. Bizim mahallede, beni görünce tanıyabilen 2 kişi çıktı. Onlar da cezaevinden arkadaşlarım. Yani bir yabancı gibi otursaydık, geçerdi...

Yeniden bir tanışma yaşadık, hala yaşıyorum. Şimdi bir süre geçmesi gerekecek. Şimdi bir sağlık sorunum var, onu çözeceğim. Bir işe eğilim gösterecek duyguya sahip değilim. Şu andaki bu bocalama devresi ya da adapte olma süreci, bazı şeylere elvermiyor. Rahatsızlığımı tedavi ettirmem gerekiyor. Artık nasıl olur bilemiyorum. Tıbbi olanakları sonuna kadar zorlayacağım. Geçen sürenin işi zorlaştırdığı muhakkak. Bunlar üstesinden gelinemeyecek şeyler değil. Hayat devam ediyor. Cezaevine girdik... Bunun ucunda ölüm de olabilirdi. Yaşadığıma göre... Hiçbirşey kopmuş değil, en azından benim için...

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi 1948'den 1987'ye

10 Aralık 1987'de İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda kabulünün otuz dokuzuncu yılını kutluyoruz. Bu belge "tüm ulusların ortak kazanımı" olarak değerlendiriyor.

İnsan Hakları fikri bireyin hak ve özgürlüğünden yola çıkan, bireylerin devlet karşısında hakları olduğunu savunan anlayışın, verdiği uzun erimli mücadele sonucunda kazanıldı. 17 ve 18 yy.dan itibaren dünyayı sarsan İngiliz, Amerikan, Fransız burjuva devrimlerinin en önemli talebleri olarak yerlerini aldı. Faşizmin hüküm sürdüğü ülkelerde ve II. Dünya savaşında insan haklarının ağır darbeler alması ve ihlalı, tüm ulusları bağlayan insanlığın ortak mirası olarak İnsan Hakları Evrensel Bildirgesini gündeme getirdi. Ve bu haklar "vazgeçilmez haklar" olarak kabul edildi.

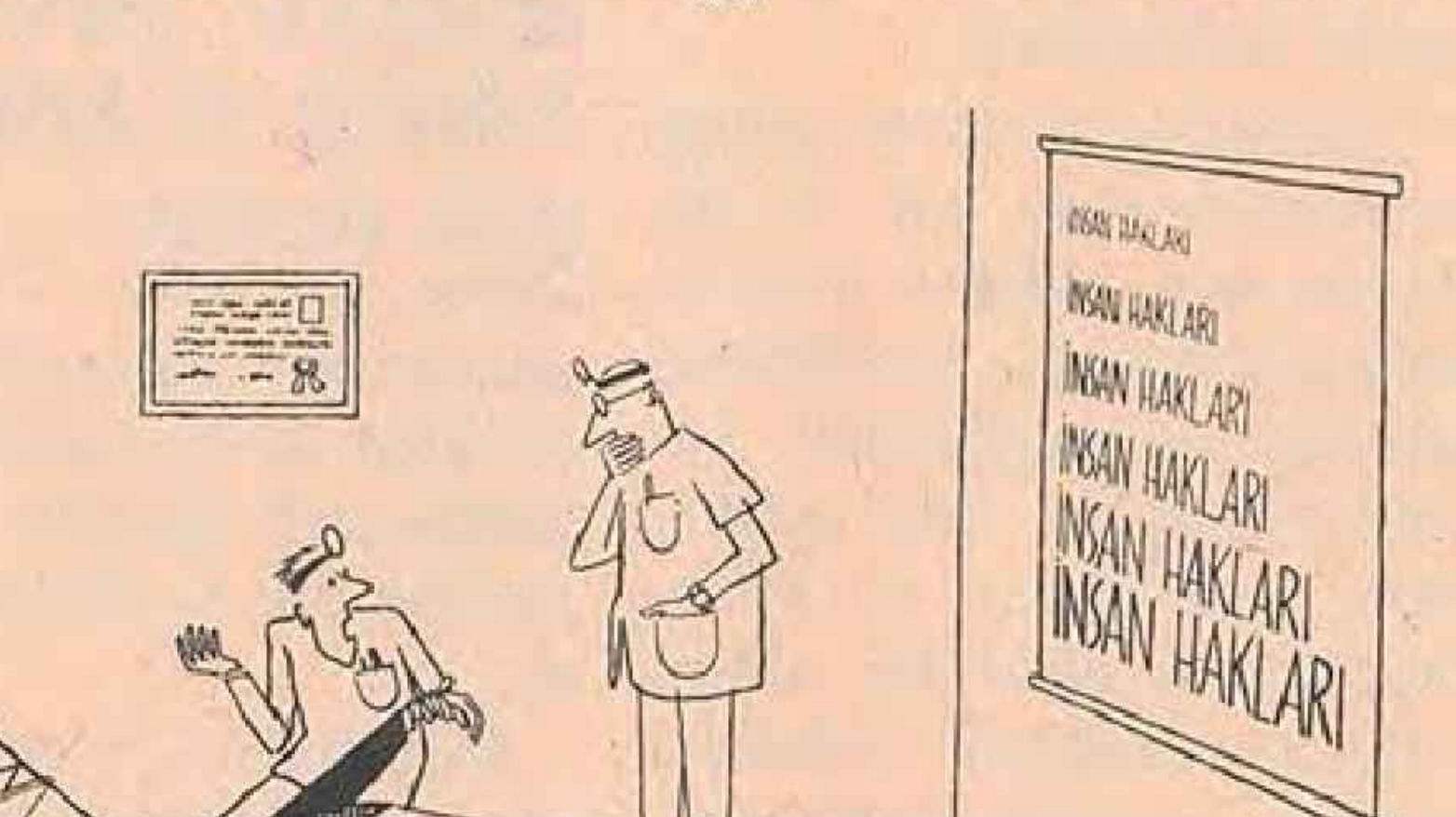

— Birden fenalaştı...

Semih Poroy

Yaşama hakkı, düşünce, örgütlenme, bilim özgürlüğü, işkence yasağı, kişi güvenliği, özel yaşamın gizliliği, seçme ve seçilme hakkı, savunma hakkı, çalışma özgürlüğü, Sekiz saatlik çalışma hakkı, sendika kurma hakkı, grev ve toplu sözleşme hakkı, bağımsız mahkemelerde yargılanma hakkı, seyahat özgürlüğü, basın özgürlüğü bu temel hakların başlıcalarıdır.

Ulkemizde de 12 Eylül sonrasında insan haklarının ayaklar altına alınması ve ihlali sonucunda, gücünü İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nden alan İnsan Hakları Derneği geçen yıl kurulmuştu. Aralık ayı içinde birinci kuruluş yıldönümü kutlanacak olan İnsan Hakları Derneğinin "Genel Af Ve Ölüm Cezasının Kalkması İçin Kampanya"sının bitim tarihi olan 10 Aralık günü toplanan imzalar T.B.M.M.ne sunulacak. İnsan Hakları Derneği I. İnsan Hakları Kurultayı da 12-13 Aralık 1987 tarihinde Türk-İş salonunda başlıyor. Yerli ve yabancı konukların katılacağı toplantıda bildiriler sunulacak, açık oturum düzenlenecek ve kurultay bildirgeyle son bulacak.

Demokrasi için kitle ö

Demokratik Kitle Örgütlenmesine Genel Bir Yaklaşım

Akın ÇELİKER

Türkiye öğrenci hareketinin son yıllarda yaptığı demokratik atılımın merkezinde şüphesiz birim öğrenci dernekleri yer almaktadır.

87 Türkiye'sinde, 7 yıldır çakılan çivilerdeki gevşeme gözle görülebiliyor. "Çivi çiviyi söker" sözü, hücre ve hapishane duvarlarını aşarak işçi sınıfının ve öğrenci gençliğin eyleminde yeniden hayat buluyor. En küçük demokratik olanakların kullanılması bile kitlelerin kendine güvenini tazeliyor.

Bu yazı ile öğrenci gündeminin ana maddesi olan "Öğrenci Dernekleri"ne ilişkin tartışmalara katılmak istiyoruz. Genel yaklaşımda netlik ve görüşbirliği sağlanırsa, sıkça sözü edilen özeldeki tıkanma daha kolay açılacaktır kanaatindeyiz.

NESNEL VE TARİHSEL TEMEL

6 Eylül Referandumu öncesinde günlük gazetelerde şu haber çıkmıştı: "13 Demokratik Kitle Örgütü Referandumda Evet diyor". Haberin konumuz açısından ilginçliği, demokratik kitle örgütleri olgusunun sol'un dışında da genel kabul görmeye başlamasıdır.

Peki, demokratik kitle örgütlerini "olmazsa olmaz" bir toplumsal ihtiyaç haline getiren nedir? Bu örgütler iddia edildiği gibi solcuların akılları esince kurduğu, kitlelerle ilişkisi, geçmiş ve gelecekle bağı olmayan yıkıcı, bölücü, ihtilalci ve hatta illegal örgütler midir?

Soruların cevabını önce nesnel sonra da tarihsel temelde vermeye çalışalım.

Demokratik kitle örgütlerin "olmazsa olmaz" bir toplumsal ihtiyaç haline getiren solcular değil, bizzat kapitalizmdir. Sermaye ve işçi sınıfı aynı tarihsel anda, birlikte sahneye çıkmışlardır. Sahneye çıkışlarını önleyen ve geciktiren feodaliteye karşı birlikte mücadele vermişlerdir. 1789 Büyük Fransız İhtilali "Eşitlik, Hürriyet, Kardeşlik" şiarıyla bütün halk yığınlarını harekete geçirip, yeni kapitalizm çağını müjdelerken, başta işçi sınıfı olmak üzere çalışan yığınların "ekmek" sorununu çözememiştir".

İşçi sınıfı 16 saat çalıştığı makine başında, oturduğu izbe evlerde bu gerçeği çarçabuk kavradı. İşe makinaları kırmakla başladı. Ama sorunun makineden değil makine sahibinden kaynaklandığını anlamakta gecikmedi. Ölmek dahil, yüksek bir fedakarlık ve direniş ruhuyla patronlara karşı kıyasıya bir mücadeleye girişti. Önce tek tek fabrikalarda, sonra bölge ve ülke çapında ilk işçi meslek birlikleri ortaya çıktı. Bunlar daha sonra işkollarına dayalı güçlü işçi sendikalarına dönüştüler. 8 saatlik işgünü, adil ücret, iş güvenliği başta gelen talepleri oldu.

Günümüzün çağdaş sendikacılık anlayışı, kapitalizmle yaşıt çok zengin bir mücadele birikimine sahiptir. Salt adil ve yüksek ücret talebiyle kendisini sınırlamayarak ücretli kölelik sistemi olan kapitalizme son vermeyi, işçileri bu ruhla eğitmeyi benimsemiştir.

İşçi sınıfının tekellere karşı verdiği ekmek ve hürriyet kavgası, diğer toplum kesimlerine esin kaynağı olmuş, her toplumsal kesimin kendi (mesleki Demokratik) örgütünü kurması yönünde, onlara güç vermiştir. Toplumsal guruplar, toplumsal kesimler, kendilerini toplumsal sınıflara göre yeniden düzenlemişler yaratılan toplum değerden pay almak ve daha iyi şartlarda yaşamak için tekellere savaş açmışlardır. Daha yüksek ücret ve daha çok sosyal hak temelinde polislerin bile sendikalaştığı geniş boyutluluğa gelmişlerdir.

Türkiye'de ise, işçi sınıfının ve diğer emekçi kesimlerin mesleki temelde kitlesel örgütlenme ve mücadelesi, bize özgü bir seyir izlemiştir. İşçi sınıfımızın sendikal mücadele geleneği yüzyılı aşarken diğer kesimler için aynı tespit yapılamaz. 1960 sonrasının nispi demokratik ortamında işçilerle birlikte diğer emekçi kesimler de atak yapmış, her kesim kendi gücü oranında mesleki demokratik örgütünü kurmuştur. Engelleme ve yasaklamalara rağmen kurulmaya devam etmektedir ve edecektir. Artık mesleki çıkarlar ve özgül haklar bilinci zorbalıkla sökülüp atılamıyacak kadar kökleşmiştir. Bugün hiç kimse işçilerin, köylülerin, mühendislerin, doktorların, avukatların, öğrencilerin, öğretmenlerin, memurların vb. diğer toplumsal kesimlerin mesleki örgütlenmesini reddedemez.

"Tekeller ve onların politik temsilcileri bunu çok iyi bildiklerinden mesleki-demokratik nitelikli kitle örgütlenmesini açıktan reddedemez, yasaklayamazlar. Ama sindirmek, yasaklamak ve yoketmek için de ellerinden geleni ardlarına koymazlar. Tekeller, öylesine bir korku içindedir ki, bırakalım anti-tekel bir politik muhalefeti, emekçi toplum kesimlerinin "Bir sınıfın diğer bir sınıf üzerindeki tahakkümünü" kurmayı amaçlamayan demokratik örgütlenmelerinden bile dehşete kapılmaktadır. 12 Eylül sonrasında demokratik kitle örgütlerine karşı başlatılan kampanyanın, DİSK yöneticilerini idam istemiyle yargılamalarının nedeni bellidir.

ANTİ-TEKEL, MESLEKİ-DEMOKRATİK YAPILANMA ESASTIR

Demokratik kitle örgütleri, tekellerin doymak bilmez yağmasına ve aşırı kâr hırsına karşı, sözcülüğünü üstlendiği gurup, kesim ya da sınıfın maddi çıkarlarını savunmak, korumak ve geliştirmek zorundadır. Sosyal varlıklarını daha iyi şartlarda sürdürmek için yaratılan toplam değerden pay almak zorundadırlar. Bu nedenle mesleki-ekonomik, sosyal çıkarların elde edilmesi kitle örgütlenmesinin maddi, objektif temelini oluşturur.

Öte yandan tekellerin varlığı, yaşam standartlarının yükseltilmesinin önüne sürekli olarak politik engeller çıkartır. Çünkü tekelci sermaye, sınırsız bir hegomanya kurmak, emekçileri acımasızca sömürmek ve her yola başvurarak en yüksek çıkarlar elde etmek için, kendisi dışındaki bütün sınıf ve tabakalara yönelik baskı biçimlerine başvurur. Politika da demokrasi düşmanlığı tekellerin asli özelliğidir. Bu özellik, demokratik hakları sürekli kısıtlamaktan, demokrasiyi sınırlamaktan, demokrasiyi toptan yoketmeye kadar varan, sınıf güçleri ve uluslararası dengeye bağlı girişimler olarak kendini gösterir.

Herkesi politik, demokratik, kültürel, sportif, hayatın her alanında, birleştirmek ve örgütlemek... İşte günümüzün devrimci taktiği ve kitle çizgisi budur.

Özgürlüğün ve demokrasinin sürekli çiğnendiği ya da toptan yok edildiği bir ortamda, ekmeğin küçülmesinin, hayat standartlarının düşmesinin önüne geçmek mümkün değildir. Öyleyse ekmeğinin küçülmesini, hayat standartlarının düşmesinin istemeyen bir kimsenin veya bir toplumsal kesimin demokrasiye kayıtsız kalması düşünülemez. Çünkü Tekeller ekmek sorunu ile özgürlük sorununu et ve tırnak gibi birbirine kenetlemiştir.

Demokratik kitle örgütleri, kendilerini anti-tekel yönetimli ekonomik, mesleki, akademik vb. program ve taleplerle sınırlayamazlar. Toplumsal-politik yaşama aktif katılım, temelinde demokrasiye kıskançlıkla sahip çıkarlar. Demokratik hak ve özgürlükler için, özgül toplumsal güçlerini seferber ederler.

Sözkonusu geniş kesimler, bunun bilincinde olsun veya olmasın anti-tekelci meslekî demokratik yapılanma, demokratik kitle örgütlerinin vazgeçilmez niteliği ve programı olur.

DİĞER YAPILANMALAR HEM EVRENSEL, HEM DE GÖRELİDİR

Demokratik kitle örgütlerinin, anti-tekel mesleki demokratik programının uzantısı sayılabilecek (anti-emperyalist, anti-faşist, anti-militarist, anti-şovenist, anti-sömürgeci, anti-apartheid, anti-feodal vb.) temel yönelimleri ülkeden ülkeye ya da bir tek ülkede dönemsel olarak özgür, kıtlık, açlık, çevre kirlenmesi değişkenlikler ve ağırlıklar gösterir. Acil hedef bakımından bazıları en öne çıkarken, bazıları geri planda kalabilir. Hatta salt uluslararası bir dayanışma ilkesi haline gelebilir. (Irkçılığa karşı mücadele Güney Afrika'da her şeyin önüne geçerken değer ülkelerde uluslararası dayanışma ilkesine dönüşmesi gibi)

Açıktır ki, dünya tekelci kapitalist sisteminin ürettiği ve desteklediği bu olgu ve politikalara, dünyamızın tüm namuslu, ilerici, hümanist insanları evrensel olarak karşı çıkmaktadır. Demokratik kitle örgütleri de bu evrensel tepkinin hem uluslararası hem de yerel olarak sağlam kaleleridir.

Öğrenci hakları ile rejimin geneline uzanan anti-faşist görevlerimiz iç içedir.

Hep söylenir. Faşizm, tekelci kapitalizmin tarihsel gelişim sürecinde zorunlu bir evre, yaşanması kaçınılmaz bir aşama değildir. Böyle olduğu içindir ki tekelci kapitalizmin hala hüküm sürdüğü bir çok ülkede (Yanıbaşımız da aynı askeri pakta üye Yunanistan) İşçi sınıfı ve halkların kahramanca mücadelesiyle faşizm yıkılıp, bertaraf edilmiştir.

Ülkemizde ise 7 yıldır süren rejimin demokrasiyle uzaktan yakından hiç bir alakası yok. Siyasi-sosyal ve psikolojik kitle dayanakları hızla zayıflamakta olan politik rejim, ABD emperyalizminin ve bir avuç tekelcinin aktif desteği ile ayakta durabilmektedir. Asgari ücretten, taban fiyata, öğrencilerin nasıl yetiştirileceğinden, devlet memurlarının kimlerden oluşacağına Doğuda hangi "önlemler"in alınacağından, seçimin ne zaman yapılması gerektiğine kadar, 55 milyonluk ülkenin siyasi, ekonomik, toplumsal ve hukuki bütün ana yönlerini mevcut politik rejim belirliyor. Politik rejimin yol açtığı toplumsal felaketler saymaya gerek bile yok.

Bu toplumsal felaketten bir an önce kurtalmak, bunun bir karabasan olduğuna inanmış herkesi, politik, demokratik, kültürel, sportif, hayatın her alanında en geniş cephede birleştirmek ve örgütlemek... İşte günümüzün devrimci taktiği ve kitle çizgisi budur. Bedelini çok ağır ödediğimiz yedi yıllık toplumsal pratiğin öğrettiği ve emrettiği de işte budur.

ÖĞRENCİ HAKLARINI BENİMSEMEK VE ANTİ-FAŞİST OLMAK

7 yılda politik rejim, diğer toplumsal kesimlerin yanısıra öğrenci gençliğe, özellikle de yüksek öğrenim gençliğine özel bir önem vermiştir. 80 öncesi zaten kısıtlı olan öğrenci hakları büsbütün yokedilmiştir. Öğrenci gençlik Cumhuriyet tarihinin en karanlık günlerinde bile benzeri görülmeyen yepyeni bir eğitim-öğretim sistemine sokulmuştur. Türk-islam senteziyle damgalı militer tezgah, yüzü 21. yy. a değil, ortaçağa dönük yeni bir öğrenci nesli yetiştirmeye başlamıştır. Hayatta "okuyup adam olmak"tan başka hiç bir ideali olmayan öğrenciyi bile kapı dışarı etmekte tereddüt etmemiştir. Siyasetle hiç bir ilgisi olmayan onbinlerce öğrencinin okuldan atılmasını hatırlatmak yeterlidir, sanırım. Öğrencilerin, eğitim-öğretim programlarının hazırlanmasına katkısı, okul yönetimine katılımının savunulması bile YÖK'çülerin tüylerini ürpertmeye yetiyor.

Burada detaylı ve programatik olarak ele almayacağımız ama "Öğrenci Hakları ve Taleplerimiz" başlığı altında toplayabileceğimiz akademik tespitler, öğrenci derneklerini yüzbinlerin örgütü yapmaya yetecektir. YÖK'ü savunan öğrencilerin "Devede kulak" misali çok az olduğu düşünülürse sosyal zeminin ne kadar elverişli ve geniş olduğu anlaşılır. Dernekler, öğrenci haklarını benimseyen herkese kapılarını açmakla yetinmemeli, YÖK'ün halen etkisinde olan, öğrenci haklarına ve öğrenci derneklerine dudak büken kesimleri de bu etkiden kurtarmak ve kazanmak için özel bir çaba sürdürmelidir. Kitleselleşmenin önünü açacak tutarlı ve güven verici yaklaşımlar, bu asgari zemin üzerinde tartışılıp, geliştirilmelidir.

Öğrenci dernekleri kendisini salt akademik hak ve istemlerle sınırlamamalıdır. (Bugüne ilişkin çarpıcı gösterge, üzerinde onca gürültülü kopartılmasına rağmen subjektif olarak böyle bir sınırlandırmanın olmadığı, akıl almaz darlıktan anlaşılıyor.) Çünkü; en sıradan, en masum öğrenci haklarını gaspedip, sürekli çiğneyen mevcut eğitim-öğretim sistemi gökten zembille inmedi. Her bakımdan öğrencilerin aleyhine olan bu öğretim ve eğitim sistemi, mevcut politik rejimin direkt ürünü olarak ortaya çıkmış Anayasal ve yasal güvencelere bağlanmıştır. Bu Anayasal ve yasal engelleri, onların üzerinde yükselen politik rejimi yok sayarak öğrenci haklarından bahsedilemez. Öğrenci haklarında nispi ilerlemeler kaydedilse bile bunlar öğrencilerin derdine deva olmaktan çok uzak kalacaktır. İkide bir çıkartılan "Öğrenci afları" buna en iyi örnektir. Bu nedenlerle öğrenci hakları ile rejimin geneline uzanan anti-faşist görevlerimiz iç içedir. Ayrılmaz bir bütünlük teşkil eder. Bu bütünlük günümüz şartlarında öğrenci derneklerinin akademik-demokratik etkinliğinin de sınırlarını belirler. Onları hem darlıktan hem de amorf, şekilsiz, iddiası olmayan örgütler olmaktan kurtarır. Öğrenci dernekleri bu iki yanını, iki temel yapı taşı olarak koruduğu sürece, halkın mevcut yönetimden biran önce kurtulmak mücadelesine en büyük katkıyı yapabilecek, hem de öğrenci gençliğin çok daha ileri ve daha nitelikli mücadelere, aydınlık bir geleceğe yürümesinin sağlam zeminini genişletecektir.

Demokratik kitle örgütlerini "olmazsa olmaz" bir toplumsal ihtiyaç haline getiren solcular değil, bizzat kapitalist sistemdir.

NURAN KAPLAN
İÜ Hukuk Fakültesi öğrencisi

1986 yılında başvurulmasına rağmen h
yok. Öğrenci birliğinin sağlanması açısınc
sının şart olduğu görüşündeyim. Ama bu
lı olurlar bilemiyorum. Gerek bir kısım öğ
egemen sınıfların bu tür faaliyetlere bakış
dernekler adeta bir korku kaynağı, bir öc

İZZET KAVUNCU
İÜ Edebiyat Fakültesi öğrenci

Okulumuzda öğrenci derneği var ama b
le bir ortama da girmeyi pek düşünmüyor
derslerle yeteri kadar oyalanıyorum. Bir d
öğrenci derneği de olsa bu tür kurumlara
lı. Onlar için öğrenci okuluna gitmeli, de
nun dışında hiç bir şeyle ilgilenmemeli. A
kirse çoğu kişi derneklere girmekten korku
dim öğrenci derneklerinin düşüncelerini de

HAKAN EKEN A.Ü.SBFÖ.

Öğrenci Dernekleri, üniversite öğrenciler
yal, kültürel ve okul yönetimine katılım m
kili olmalarını sağlamaya yönelik sendika
aynı zamanda kendi içlerindeki demokrati
larına öğrencilerin aktif katılımını sağ
bilincini kazandırmaya da yönelik bir ok
Öğrenci sorunlarının çözümlenmesinde
birliği yaşamsal önem taşımaktadır. Bunun
kezden yönlendirilen üniversiteli, tek tek d
müdahale yerine ortak sorunlarını ve çözü
çimde saptamış tek bir noktadan müdahale
Bu birliği sağlamanın yolu ise, tüm derne
deki kitlenin öğrenci sorunlarının net biç
rından ayırabilmesine bağlıdır. Bunu yap
yolu açılacaktır.

ORHAN ODABAŞI Çapa Tı

Bence öğrenci birliğinin sağlanabilmesi
deki kitlelerin çoğaltılmasıyla mümkündü
bulunduğumuz kitlelerin çoğaltılmasıyla r
an içinde bulunduğumuz durum buna pel
öğrenciler arasında olaylara kayıtsız kalı
Diğer bir deyişle "Adam Sendecilik" ço
renci kesim sorunlarına, gerekse diğer so
likte birşeyler yapabilme yada bir amaca
nin de pek yaygın olduğu söylenemez.
Tabiki bunda salt öğrenciyi suçlamak ç
lar içinde bulunduğumuz düzenin beraber
lardan kaynaklanmaktadır. Özellikle 12 E
lere uygulanan depolitizasyon üzerinde en
ken konudur.

rgütlerinde birleşelim

Demokratik kitle örgütü anlayışı ve öğrenci derneklerinin pratikteki uygulamaları hakkında diğer gençlik dergisi yöneticilerinden aldığımız yazıları yayınlıyoruz.

enüz bir derneğimiz
dan dernek kurulma-
nda ne derece başarı-
ğrencilerin gerekse de
açıları çok farklı. Bu
ü gibi gösteriliyorlar.

si

en üye değilim. Böy-
rum. Zaten vizeler ve
e toplumumuzun bir
bakış açısı çok fark-
rslerine çalışmalı bu-
açık konuşmak gere-
yor. Ama şahsen ken-
esteklemiyor değilim.

D.Y.K. Üyesi

rinin, akademik, sos-
nekanizmalarında et-
al, kitle örgütleridir.
k işleyiş mekanizma-
layarak; demokrasi-
kuldur.
ülke düzeyinde güç-
nedeni, belli bir mer-
dürtmeler şeklinde bir
üm önerilerini net bi-
daha etkili olacaktır.
klerin ve dernek için-
cimde diğer sorunla-
tıktan sonra birliğin

p Fak.

öğrenci derneklerin-
ir. Ama şu an içinde
mümkündür. Ama şu
k müsait değil. Bir de
na eğilimi çok fazla.
k yaygın. Gerek öğ-
orunlara eğilme, bir-
ulaşabilme zihniyeti-

çok yanlış. Bu sorun-
inde getirdiği zorluk-
Eylül sonrası öğrenci-
n çok durulması gere-

yeni asama

AYLIK HABER ARASTIRMA DERGİSİ

Öncelikle, (soruyu yanlış anlamadıysam), Demokratik Kitle Örgütü (DKÖ) anlayışlarının, öğrenci derneklerinin (ÖD) pratiğindeki uygulamalara nasıl yansıdığı sorusunu yanlış bulduğumuzu belirtelim. Çünkü, hiç kimse, ÖD'lerinin bugünkü haliyle bir DKÖ olduğunu iddia edemez. Zaten ÖD'nin bugün içinde bulunduğu tıkanıklık da kısmen bu hatalı perspektiften kaynaklanıyor.

ÖD'nin niçin DKÖ olmadığı sorusuna gelelim. Bizim için demokrat olmanın asgari yeterli koşulu faşizme, emperyalizme, şövenizme - sömürgeciliğe karşı çıkmak ve kadın haklarını savunmaktır. Demokrat tanımlaması içinde saydığımız bu unsurları, hiç tavizsiz bir DKÖ'den de bekleriz. Yani DKÖ'lerin demokratikliğinden en az bunları anlarız. Oysa, ÖD'ne bugün bir DKÖ programı koymak - demokratlıktan ne anladığımız tartışmaları bir yana, zaten güçsüz bir görünüm arzeden sosyalist ve demokratlarla sınırlı bir yapıya razı olduğunu söylediğimiz gibi, bugünden yarına DKÖ olmasını beklemiyoruz. Bunun için, şimdilik "kitle örgütü" tanımlamasının kullanılması gerektiği kanısındayız.

Ancak, şunu belirtmekte yarar var. Kitle örgütü tanımlaması, böyle olmasını istediğimiz için değil, ÖD'lerin bu gün var olan haliyle DKÖ olmadığındandır. Nihai hedef ise; ÖD'lerin sistem içi örgütlenmeler oldukları halde, sorunlarının kesin çözümünün sistem içinde mümkün olamayacağının bilinciyle haraket eden ve bunu programlaştıran DKÖ'ler yaratmaktır. Örneğin, bilimsel - özerk üniversite talebinin gerçekleşmesi bilimin, burjuvazinin egemenliğinden kurtulmasına, bu anlamıyla da köktenci bir dönüşme bağlıdır. İşte, program, en geniş anlamıyla bu tür talepler doğrultusunda (ama kendi alanında) ve geniş kitleleri hedefleyecek şekilde olmalıdır. Ancak nihai hedef bu olduğu halde, DKÖ'lerin kitlesel-yasal-reformcu karakterleri unutulmadan, alanının asgari çelişkilerini yakalayarak ortak paydalar doğrultusunda har ket etmeleri gerekmektedir.

Bugünkü haliyle bir kitle örgütü olan ÖD'leri, düzen içi örgütler olup, aslen öğrencilerin akademik çıkarları için oluşmuş sendikal örgütlenmelerdir. Bu anlamıyla da ÖD'leri, kendiliğinden bir tepkiyle ortaya çıkmış olan ortak bir mücadele platformudur. Ancak, bu kendiliğindenciliğe müdahalede katalizör görevi gören sosyalist gençler olayı doğru tahlil edememiş, bir kısmı sosyalistliğini kapının önünde bırakıp gelirken, bir kısmı da kendi siyasal perspektiflerini ÖD'lere ikame etmeye çalışmış olduğundan dolayı, ortaya sekter, hoşgörüsüz ve en önemlisi sosyalist ve demokratlarla sınırlı bir tablo çıkmıştır.

ÖD'lerin bugün birincil sorunu kitleselleşme sorunudur. Bu sorun da ancak yurt sorunu, harç sorunu vb. sorunlar silsilesinden tüm YÖK ve onun menbası olan zihniyete kadar uzanan alanı, herhangi bir halkasından yakalayarak, bizzat aktif öğrencilerin propagandalarıyla aşılabilecek, uzun soluklu ve acil bir sorundur. Yani, bugün ÖD'leri kitleselleşemediği içindir ki sağlıklı bir tartışma ortamı, organlaşma, program, tüzük vb. konularda tıkanmakta ve başarılı olamamaktadır.

Biz ÖD'lerinin düzen için örgütler olduğunu söylerken, mücadeleyi salt akademik alanla sınırlamıyor, öğrencilerin, birer aydın adayı olarak, Türkiye'lilere bilim-tekel çelişkisini vurgulama doğrultusunda ideolojik propaganda ve mücadele yapmalarını talep ediyoruz. Bu bağlamda ÖD'leri aynı zamanda politikleşmeninde yeridir. Ancak, politik iktidar mücadelesini kitle örgütlerinin değil, kadro örgütlerinin vereceği gerçeğini unutmadan.

Toparlayacak olursak, ÖD'leri bizim anladığmız anlamda bir DKÖ değil, bir kitle örgütüdür. Ancak sınırları (program-tüzük) net olarak belli olmayan bir kitle örgütü olduğu için ve bu sınırlar dair böylesine yanlış yaklaşımlar varken, bu eğilimler zorunlu ve olumsuz olarak ÖD'lerinin pratiğinede yansıyacaktır. ÖD'leri, kendilerini bekleyen zor günleri göğüslemek için, bir yandan farklı eğilimleri kurumsal alanda tartışarak çözmeye çalışmalı, bir yandan da asgari olarak anti-YÖK bazında geniş bir propaganda yürüterek kitleselleşmeyi önüne acil ve birincil bir hedef olarak koymalıdır.

YARIN

Demokratik kitle örgütleri aynı yaşam ve çalışma koşullarını paylaşan, aynı yasal düzenlemelerin muhatabı olan, özetle aynı toplumsal sınıf yada kesimden insanların ekonomik - demokratik haklarını koruyan yeni kazanımlar elde etmesini sağlayan sendikal örgütlerdir. Demokratik kitle örgütleri bulundukları toplumsal kesim yada sınıfın tüm elemanlarını, politik yada başka ayırım gütmeden bağrında toplayan örgütlerdir. Bu örgütler aynı zamanda işçi sınıfı partilerinde olduğu gibi sadece öncü kadroları değil, sınıf yada kesimin tümünü kapsar yada bunu amaçlar. İşte bu nitelikler iç işleyişinde demokratikliğin sağlanmasıyla bu sendikal örgütlere Demokratik kitle örgütü olma niteliğini kazandırır.

Kapitalist toplumlardaki temel çelişki olan emek-sermaye çelişkisi farklı toplumsal sınıf ve kesimlere yan çelişki olarak yansır. Demokratik kitle örgütleri bu yan çelişkileri ortadan kaldırdıkça toplum genelinde temel çelişkiye karşı verilen savaşımada katılmış olur.

Bu çok genel bakış açısı içerisinde öğrenci dernekleride aynı yaşam ve çalışma koşullarını paylaşan, aynı yasal düzenlemelerin muhatabı olan öğrencilerin sendikal örgütleridir. Yani birer demokratik kitle örgütüdür. Bu anlamda öğrenci dernekleri tüm öğrencilerin akademik (ekonomik) demokratik haklarının korunması ve genişletilmesi için savaşım veren ve en geniş öğrenci yığınlarının bu temelde örgütlenmesini sağlayan ve demokratik bir iç işleyişe - ki bu bizce demokratik merkeziyetçiliktir - sahip birer sendikal örgütlerdir.

Öğrencilerin öğrenci derneklerinin çatışı altında biraraya gelmelerini sağlayan şey aynı siyasi düşünceleri savunmaları değil, aynı yaşam koşullarını paylaşmalarıdır. Ülke siyasasına karşı çok farkı görüşleri olan öğrencilerin bu derneklerin üyesi olmalarından daha doğal bir şey yoktur. Kendi siyasal ve dünya görüşleri doğrultusunda tek tek yada grup olan öğrencilerin sorunlarını sıraya sokmaları, çözüm yolları ve biçimleri önermeleride kuşkusuz gereklidir.

Öğrenci dernekleri temel çelişkinin yansıması olan YÖK'le çelişkileri ve YÖK'e karşı verdikleri savaşımla, YÖK'e vurdukları herdarbe ile, somut öğrenci sorunları konusunda elde ettikleri her kazanımla ülke genelinde verilen bağımsızlık, demokrasi barış ve halkların dostluğu savaşımına da katılırlar.

Bugün öğrenci derneklerin ve demokratik öğrenci hareketinin temel sorunu birlik sorunudur. Ülkemizde, içinde bütün siyasi eğilimlerin var olabildiği, yağınsal, demokratik, sendikal, tek bir öğrenci örgütüne gerek vardır. Eğer bu noktada birleşme sağlanırsa diğer politik konulara ilişkin görüş ayrılıkları ne olursa olsun güçlü bir birlik zemini doğmuş olacaktır.

yeni ÇÖZÜM

Demokratik kitle örgütleri konuunda genel çizgileri ile herkes aynı şeyleri söyleyecektir. Çünkü DKÖ'lerin ne olduğu ve ne gibi işlevlerle yükümlendirileceği konusu, gerçekte, literatürde açıktır. Ancak bunun yanlış biçimlerde açıklanması da söz konusu olabilmektedir.

DKÖ'ler ekonomik-demokratik talep ve sorunlar ekseninde örgütlendirilen kuruluşlardır. Burada asıl üzerinde durulması gereken, DKÖ'lerin varlık koşullarını, sadece ve sadece kurulu bulunduğu alandaki ekonomik demokratik talep ve sorunlar ile sınırlı tutulması şeklinde kendini gösteren yanlış anlayıştır. Kuşkusuz DKÖ'ler birer siyasal örgütlenme gibi etkinlik gösteremezler; DKÖ'lerin varlık koşullarını kurulu bulunduğu alandaki ekonomik demokratik nitelikli sorunlar, istemler, amaçlar oluşturur. Ancak şu da gözardı edilmemelidir: Ekonomik- demokratik mücadele, genel politik mücadele perspektifinde ele alınmalıdır. Yani, DKÖ'ler doğrudan politik mücadele içinde olan kuruluşlar olmasalar bile genel mücadelenin bir parçası olabilmelidir. Kendi alanı dışında, toplumun gündeminde bulunan hemen her konuda görüş ve tavır belirleyebilmelidir. Bu da genel bir politik perspektif doğrultusunda hareket etmeyi gerektirir. Bunun yanısıra da, DKÖ'lerin belli ilkeler üzerinde yükseliyor olması gereği vardır. İlkesiz, şekilsiz, tutarsız kitle örgütlenmelerinin genel hedeflere yönelik savaşımını ne ölçüde katkısı olabileceğini tartışılır bir durumdur. Bu nedenle DKÖ'lerin anti-faşist, anti-emperyalist olmak gibi genel bazı ilkesel özelliklere sahip olması gerektiğine inanıyoruz.

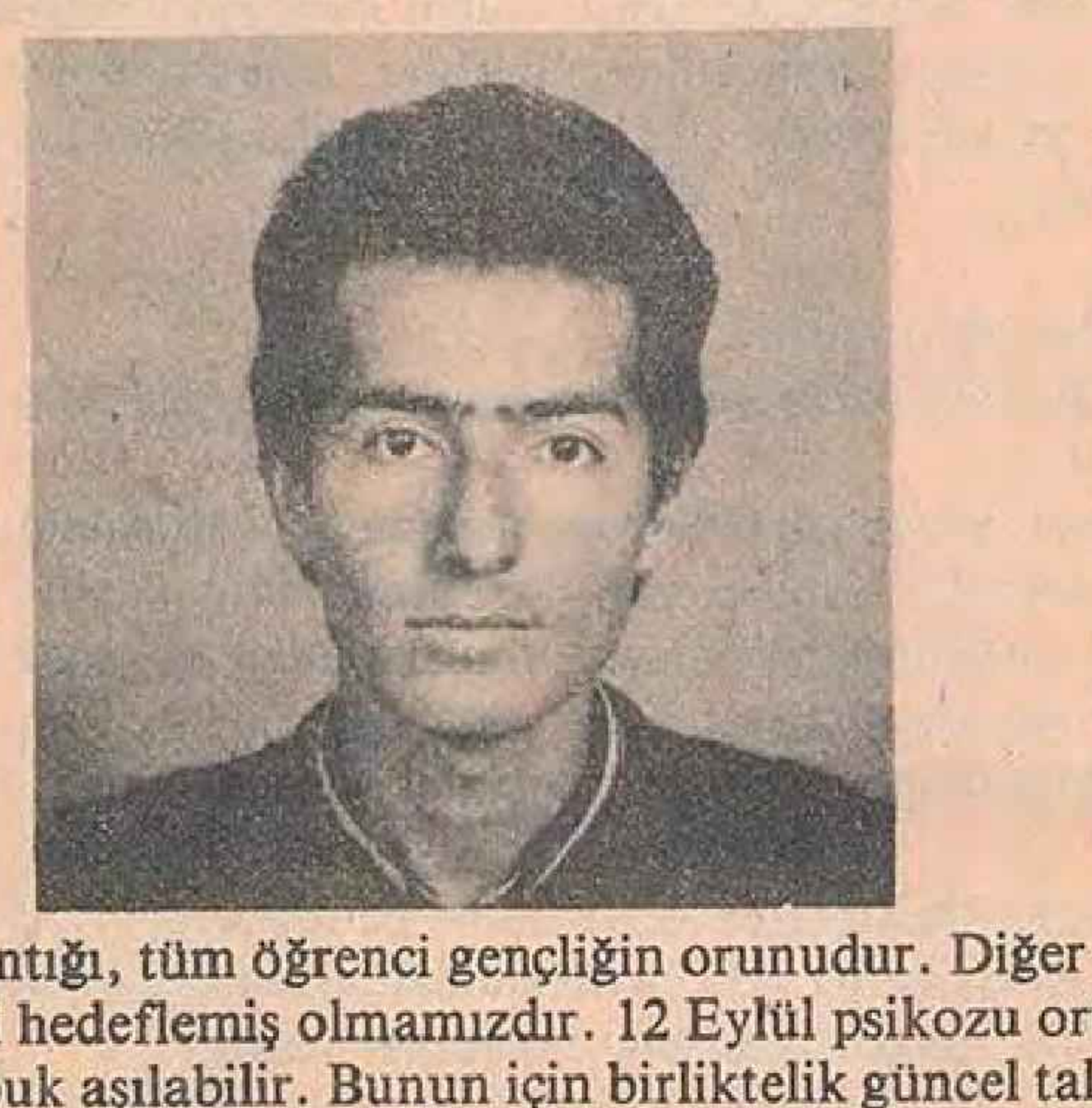

Öğrenci dernekleri akademik, demokratik mücadeleyi hedefleyen kitle örgütleridir. Akademik, demokratik mücadele YÖK mantığını hedeflemeli ve anti-demokratik -antifaşist ve anti-emperyalist niteliği ortaya konmalıdır. Elbetteki demokratik kitle örgütü olma bilinci içerisinde bu mücadele omuzlanmalıdır. Öğrenci derneklerinde birliktelik gündemin acil sorunları da en önemlisidir. Çünkü YÖK ve mantığı, tüm öğrenci gençliğin orunudur. Diğer önemli nedeni ise en geniş kitleyi hedeflemiş olmamızdır. 12 Eylül psikozu ortak mücadele boyutunda daha çabuk aşılabilir. Bunun için birliktelik güncel talepler etrafında hem birim dernekler etkinleştirlir, hem de örgütlenme sorunu aşılır. Giderek birim derneklerinin genel mücadele perspektifi netleşerek somutlanır. Böylece, ilke, içtüzük ve çalışma programı kolayca netleşir ve ortak platform için gerekli süreç yaşanmış olur.

Beslenme, barınma, harçlar, yetersiz öğretim üyeleri, alt yapı yetersizliği gerici yönetmelik, yönetime katılma, idare-polis işbirliği, yetersiz klinik (hayvan azlığı), çözüm gezici klinik oluşturulması, hiç yapılamayan kültürel ve sosyal faaliyetler, yetersiz kafeterya, öğrenci-öğretim üyesi diyaloğu v.b. çözülmesi gereken sorunlar.

EROL ÖZBOLAT
A.Ü. Veteriner Fak. Ö.D. Geçici Y.K. Başkanı

SEZEN GİR İ.Ü. Basın Yayın Yük.Okulu

Öğrenci derneğini üye değilim aslında bu tür derneklerin yararlı olduğuna, öğrenciler arasındaki kitleselliği sağlayacak tek kurum olduklarına inanıyorum. Fakat dernektekilerin pek faal oldukları söylenemez. Kendilerinden beklenenin pek azını başarabiliyorlar. Sanırım bu da üyeler arasındaki kişisel sürtüşmelerin sonucu. Zaten üye sayısı fazla değil. Bu tür olaylarda diğer öğrencilerin dernek üzerindeki görüşlerini olumsuz kılıyor. İlerde bu tür olumsuzluklar giderilirse üye olmak isterim.

ESRA AKINCI A.Ü. SBF. 1. Sınıf

Okula bu sene başladığım için henüz okulumuzdaki öğrenci derneğinin mahiyeti ve işleyişi hakkında bir bilgim yok. Eğer bu konuda bilgi sahibi olursam ve birşeyler yapabileceğime inanırsam üye olurum. Öğrenci Derneği okulumuzda daha çok yetki ve nüfus kazanmak, sosyal ve politik yaklaşımları yönlendirmek için çalışabilir. Öğrenci Dernekleri şimdiki pasif durumlarından çıkarılıp, toplumun siyasi hayatında etkin bir duruma getirilmedikçe önemli bir fonksiyonel görevleri olacağına inanmıyorum.

HAKAN KIZILÖREN İ.T.Ü. Maden Fak. Ö.D. Y.K. Başkanı

Son ikibuçuk yılda, yükseköğrenim gençliğinin yaşadıklarını gözönüne getirdiğimizde; "ÖD'lere bakış" ve buna bağlı olarak "birlik sorununun" en can alıcı odağı teşkil ettiğini görmekteyiz. Kitlesellik yolunda yetersiz olmakla beraber önemli adımların atılması; ÖD'lere bakış "açılarının" -pratiği göz ardı etmeden- gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Politik mücadelede "potansiyel güç" olarak gençliğin, öğrenci gençliğinin görülmesi ÖD'lere politik misyonlar yüklenmesine yol açmıştır. ÖD'ler politik vesayet altına alınmıştır. ÖD'lere Demokratik Toplumsal Muhalefetin ilkeleriolan antifaşist; anti-emperyalist ilkeleri "fetiş" haline getirerek yaklaşmak bugün "birlik" konusundaki açmazlardan biri durumundadır. Pratiği ve koşulları değerlendirme yetisinden yoksun olmaktır.

Bugün gericilik; üniversite üzerine, öğrenci gençlik üzerine YÖK aracılığıyla oyunlar düzmektedir. O halde yapılması gereken, kitlelere ulaşabilmek, örgütsüzlüğü değil, örgütlülüğü yaşatabilmektir.

CENGİZ CANTEKİN İ.Ü. Hukuk Fak.

Derneğe üyelik için başvurdum ama daha bir sonuç alamadım. Zaten üye sayısının pek fazla olduğu söylenemez. Tabu bunun pek çok sebebi var. En başta öğrenciler arasındaki çekingenlik, adam sandecelik olayı çok önemli. Bunun yanısıra 12 Eylül sonrasının getirmiş olduğu depolitizasyon da büyük rol oynamakta. Bir de bu tür derneklerde gerek yönetim kurulu, gerekse üyeler arasındaki farklı anlayışlar derneğin birliğinin sağlanmasını ve faaliyetlerini olumsuz yönde etkiliyor.

HATİCE HOCAOĞLU A.Ü. HFÖDYK Başkanı

Doğaldır ki demokratik kitle örgütleridir Öğrenci Dernekleri. Kitlesinin, öğrencilerin sorunlarını saptayarak çözümleri için mücadele eder. Fakültelerde yaşanan özel sorunlar vardır. Öğrenci Derneklerini gündeminde, YÖK'e Hayır vardır. Özerk-Demokratik Üniversite vardır. Öğrenci dernekleri demokratik merkeziyetçi yapılanmalarıyla bu sorunlara karşı en iyi şekilde mücadele edeceklerdir. Öğrencilerin önünde YÖK gibi merkezi bir kurum varsa ve buna karşı mücadele edeceklerse güçlerini birleştirmeleri kaçınılmaz. Şu anda birlikteliğin sağlanamamasının nedenlerinden biri de Öğrenci Derneklerinin genel kurullarını yapamamaları. Belli bir süreç sonunda dernekler Türkiye çapında merkezi örgütlenmeye gideceklerdir.

Vakt Erişip Gayrı Yeter

Önder Güvenç

Ali Osman ülkesinde esen
bir kısırlık çığlığı, bir ölüm türküsü rüzgâr idi.

Köylünün göz nuru zeamet
alın teri timar idi.

Kırık testiler susuz
su başlarında bıyık buran sipahiler var idi.
Yolcu, yollarda topraksız insanın
ve insansız toprağın feryadını duyar idi.
Ve yolların sonu kale kapısında kılıçlar şakırdar
köpüklü atlar kişner iken

çarşıda her lonca kesmiş kendi pirinden ümidi
tarumar id'

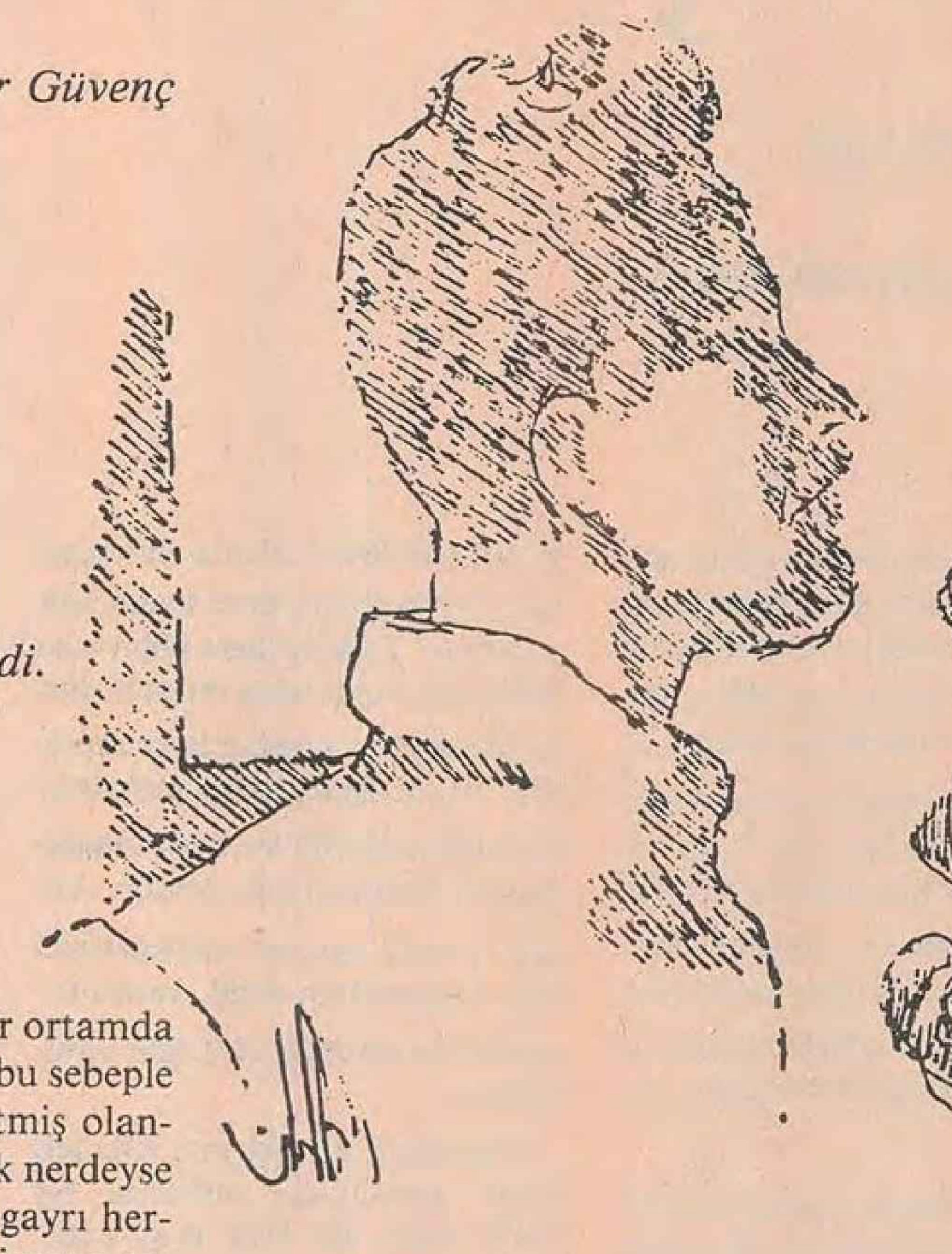

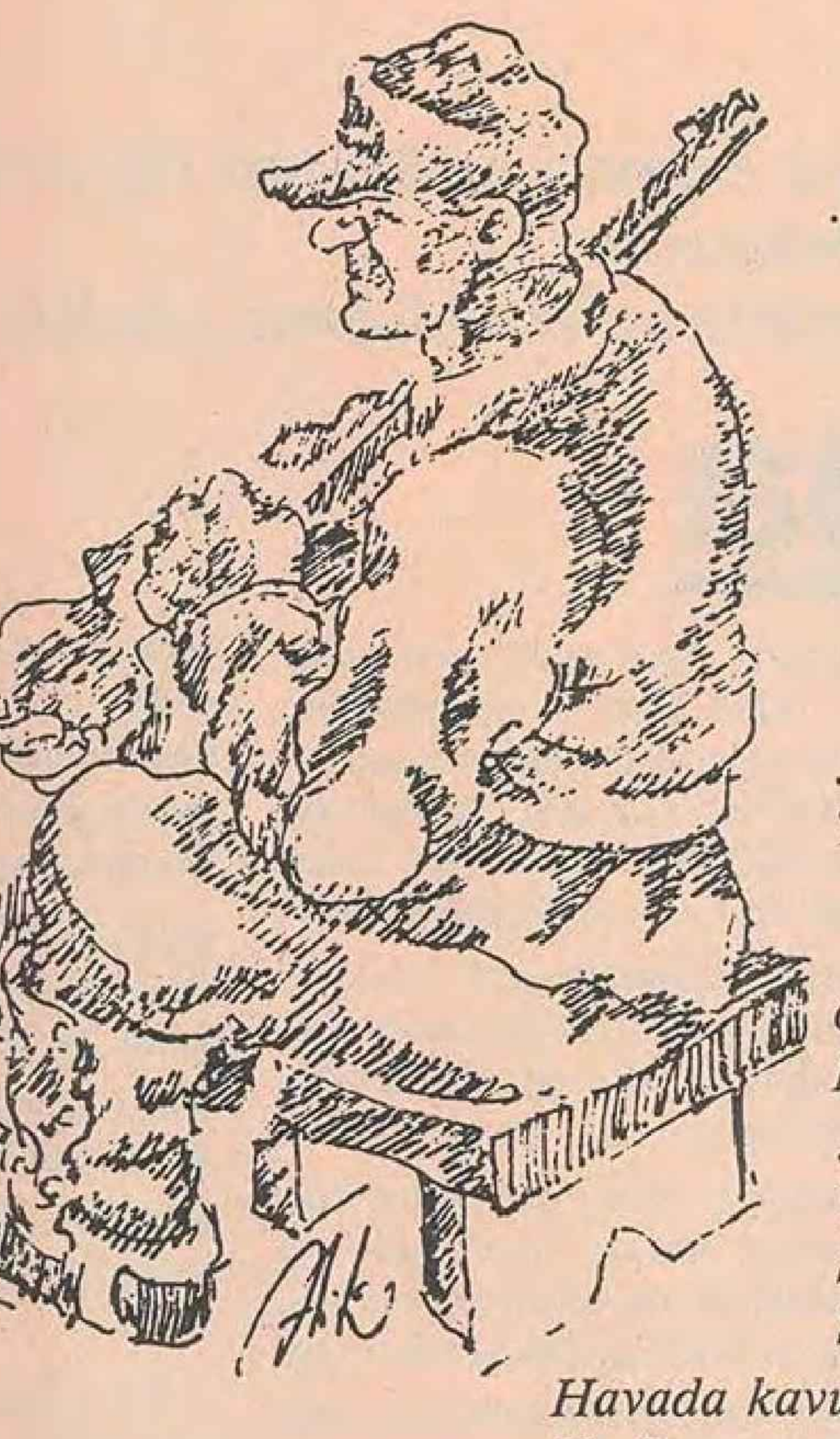

Simavna Kadısıoğlu Şeyh Bedrettin Mahmut böyle bir ortamda Anadolu köylüsüne tanrının insanın içinde olduğunu ve bu sebeple herkesin eşit olduğunu söylüyor. "Ey haklarını kaybetmiş olanlar ayaklanın dünya mülkünü sizlere helal kıldık" diyerek nerdeyse 600 yıl öncesi bir dünyada insanları yarin yanağından gayrı herşeyde eşit ve ortak bir toplumdüzeninin kurulması için isyana çağırıyordu. İsyana katılan her dinden insan vakt erişip gayrı yeter diyerek kovuyordu ağasını, beyini.

Osmanlı feodalizminin siyasi ve askeri otoritesinin dağıldığı bir dönemde yaşayan Şeyh Bedrettin, toplumsal dinamiklerin üstünde hareketleriyle, çağının çok ilerisinde siyasal tavrıyla Anadolu insanının mücadele geleneğinde bir kilometre taşıdır.

Şeyh Bedrettin görüşlerini temel olarak İslam felsefesinden alır. Fakat Varidat'ın melekler, yeniden dirilme, cennet, cehennem ve İsa ile ilgili çelişkili sözlerinden dolayı Kuran'la açıkca ters düşer.

"Her nesnede, hatta her zerrede bütün evren mündemiçtir. Görülmez mi ki, tasavvur itibarıyla bir tohumda bir ağacın hepsi gizlenmiş olduğu gibi, tohum dahi ağacın her parçasında gömülüdür. Çünkü ağaç daneden, danede ağacın meyvasından, meyva ise ağacın parçalarından hasıl olmaktadır. Evren de böyledir: Bütün parçalarıyla kendi aslında o asıl da evrende mevcuttur. Öyle ise bütün evrenin her zerrede bulunduğu şüphesizdir" sözleri onun fıkıh bilginliğinden ne kadar ileride olduğunu açıkça sergiler. Ona göre eylemsiz bilgi inançsız eyleme benzer. Din farkını yadsıyan, toprakların onu işleyenlerin arasında üleştirileceği, ezenin, ezilenin olmayacağı düzeni için savaşır, ayaklanır. İki yoldaşı, Börklüce Mustafa ile Torlak Kemal ve

...yiğitleri baktılar ufka...
En yumuşak, en sert,
en tutumlu, en cömert
en
seven
en büyük, en güzel kadın
TOPRAK
nerdeyse doğuracak
doğuracaktı
....
Tarihsel, sosyal, ekonomik şartların
Zaruri neticesi bu!.
deme bilirim
o dediğin nesnenin önünde kafamla eğilirim.
Evet yenilen Bedrettin kazanan tarihti.
......
Yağmur çiseliyor.
Serez çarşısı dilsiz,
Serez çarşısı kör.
Havada kavuşmamanın, görmemenin kahrolası hüznü
Ve Serez çarşısı kapatmış elleriyle yüzünü.
Yağmur çiseliyor.

20 Aralık 1416 günü Şeyh Bedrettin kendinden başka yaşayan büyük fıkıh bilgini olmadığı için yakalandığında önüne sürülen katlinin vacip olduğunu yazan fermana kendi mührünü basar ve Serez'in çarşısına çırılçıplak asılır.

Tarihin bir göz kırpımı süresi içinde olan bu kavganın kahramanları ve düşünceleri Osmanlılarca da unutturulmaya çalışıldı. Nazım'ın destanıyla başlayan Bedrettin'in keşfi daha sonra yazılan oyunlarla yeniden gündeme getirilerek devrimci mücadelemizdeki saygın yerine oturtuldu.

Oskarlar ve Berlin ve yalan

Nurten Akça

PLATON

Bir "iyi Amerikan çocuğu"nun, Amerikan sinemasının bıkkıntı veren "iyi-kötü" karşıtlığı içinde verilişinin bir yeni örneği...

"Savaşta ilk verilen kayıp masumiyettir." Böyle yazıyor Platoon afişinin üzerinde. Öyle mi gerçekten?

Filmi izlediğim seansta, insanlar kahkaha attılar her küfürde, her insan öldürülüşünde. Yalnızca toplu katliamlarda sustular, yalnızca toplu ölümlerde. Ne dersiniz, kendi ölümleri de böyle olur diye mi?

Ana-avrat küfreden, küçük kız çocuklarına tecavüz etme eğilimi gösteren, hatta cinsel saldırılarını kendi arkadaşlarına bile yöneltebileceklerini sözlere çağrıştıran, cinselliği böylesine aşağılayan, yalnızca bir güç gösterisi, düzeyine indirgeyen mantık. Bu mantık arkadaşlarının Vietnamlılar tarafından öldürülmesinden sonra girdikleri köyde üst düzeye varıyor. Tüfeğin kabzası ile dağılan bir beynin, parçaları ve kanlar beyaz perdeden üstümüze gelirken, neredeyse haklılık kazanıyor. Öyle ya bir arkadaşları öldürülmüş, öyleyse bütün Vietnamlılar öldürülsün!

Peki kim bu öldürülenler/ölenler, ne için ölüyorlar? Kitle halinde geliyorlar, figüratif nitelikte ölüyorlar, ölüyorlar. Amerikalı askerler bunalıma girsin, uyuşturucu kullansın, boğuşsun diye mi? Ne istekleri, ne de savundukları ortada yok.

Ulusal kahraman rambokovboylar, bir ülkede işler umdukları gibi gitmeyince o ülkeyi işgal etme hakkını nasıl kendilerinde buluyorlar? Nasıl bir hak ki bu o ülkenin yasalarını değiştirme, yoketme, ortadan kaldırmayı içerebiliyor. Nasıl bir hak ki bu, dünyanın herhangi bir yerinde insanları öldürme, ülkeleri işgal edebilmeyi ABD'nin en doğal, en tartışılmaz hakkı olarak görebiliyor. Bir iki sözcük dışında bu tür sorulara hiç yanıt yok. Üstün bir teknik olanakla çevrilmiş, sinema açısından ilginç sahneler içeren film, Vietnam-Amerika savaşının nedenlerine dokunmuyor. Ya da Amerikan bakışı açısından dokunuyor.

Niye bu filmin çevrilmesine Pentagon karşı çıkmış ki? Bir çok ödülle onurlandırıldığına göre kullanması gerekirdi. Tam da kültür emperyalizmine uygun bir mesajı var çünkü.

Bir başka ülke, Bir başka savaş: GEL ve GÖR

İnsanlığın acı deneyleri üzerine bir destan denemesi E.Klimov'dan. Bu filmde kahramanımız bir çocuk. Gördükleri, yaşadıkları gerçekler karşısında sona yaklaşırken, yaşlı bir yüzle, sizleri yoğun bir şiddet, yoğun bir şiirsellik içinde, binlerce soru ile başbaşa bırakarak terk ediyor perdeyi.

Kendi ülkesinin gerçeklerinden, uluslararası düzeye. Nazizm-Faşizm gerçeğine giden yol. Evet yaşanan gerçekler. Ülkesini savunan insanlar, çekilen onca acı. Çok yoğun şiddete rağmen, güncelliğini bu kadar koruması açısından çok önemli. Evet 40 yıl boyunca insanlar, edebiyatta, sinemada aynı konuları işlediler, anlattılar. Neredeyse bıktık. Biraz da bunları yaşamak istemediğimizden mi nedir? Gözümüzü kapadık, kulağımızı kapadık. Duymadık olup biteni, görmedik katliamları. Biraz da bizlere yapılmasının korkusundan mı nedir, günümüzde de ses çıkarmayız, olana bitene.

İnsanlar 2. Dünya Savaşında fırınlarda yakılırken, erkek, kadın çocuk öldürülürken dünya görmedi onları.

Dünya bilmedi onları. Kendimizi aldatmamıza, kandırmamıza olanak bırakmayan **Gel ve Gör**, bunları bize en vahşi, en acımasız biçimde anlatıyor.

E.Klimov, Rus insanının mizahını, yoğun duygusallığını, Rus köylülerinin, özellikle sevgilerini, toprağa bağlılıklarını çok iyi özümsemiş, çok iyi anlatıyor. Köylerinin katliama uğramasından sonra Hitlerin çamurdan büstünü yapmaları, onu ateş altında elden ele geçirmeleri kara mizah değil midir? Bunca acı, bunca ölüm ancak sevgiyle, yeniden, yeniden sevmekle sarılmayacak mı? Her türlü saldırının açtığı yaraların kapatılması, sevgiye ve yaşama bağlılık değil midir? E.Klimov, (Peckinpah sinemasına yatkın olan şiddetin güzelliğinin rahatsızlığı olmasa) Hitler'in çocukluğuna kadar giden, ama onu öldüremeyen sonu ile yalnız SSCB'de değil her ülkede yaşananı, yaşanabilecek olanı veriyor. O, beyaz perdeyi boydan boya dolduran, kullanmakta yetkin olduğu kamerası ile.

NAZIM HİKMET

AHMEDİN HİKAYESİ

Balkan harbinden önceydi. Dokuz yaşındaydım. Dedemle, Rumelinde, bir köylüye misafir olduk. Köylü mavi gözlü ve bakır sakallıydı. Bol kırmızı biberli tarhana içtik. Kıştı, Rumelinin kuru, çok bilenmiş bir bıçak gibi keskin kışlarından biri.

Köyün adını hatırlıyamıyorum. Yalnız, yola kadar bizimle gelen jandarma, bu köyün insanlarını dünyanın en inatçı, en vergi vermez, en dik kafalı köylüleri diye anlattıydı.

Jandarmaya göre bunlar, ne müslüman, ne gâvurdular. Belki kızılbaştılar. Ama, tam da kızılbaş değil.

Köye girişimiz hâlâ aklımdadır. Güneş battı batacak. Yol don tutmuş. Yolda cam parçaları gibi pırıldıyan kaskatı su birikintilerinde kızıltılar.

Köyün karanlığa karışmaya başlıyan ilk çitlerinde bizi bir köpek karşıladı. İri, alaca karanlık içinde kendi kendinden daha kocaman görünen bir köpek. Havlıyordu.

Arabacımız dizginleri kastı. Köpek atların göğüslerine doğru sıçrayıp saldırıyor.

Ben "Ne oluyoruz?" diye başımı arabanın arkasından dışarı uzattım. Arabacının kırbacı tutan kolu dirseğiyle yüzüme çarparak kalktı ve yılan ıslığı gibi ince bir şaklamayla köpeğin başına indi. Tam bu sırada kalın bir ses duydum:

- Hey köylü! Kendini kaymakam mı sandın?

Dedem arabadan indi. Köpeğin kalın sesli sahibine "merhaba" dedi. Konuştular. Sonra, köpeğin bakır sakallı, mavi gözlü sahibi bizi evinde konuk etti.

Kulağımda çocukluğumdan kalan bir çok konuşmalar vardı. Bunlardan çoğunun manasını büyüdükçe anlamış, kimisine şaşmış, kimisine gülmüş, kimisine kızmışımdır. Fakat, çocukken yanımda büyüklerin yaptığı hiç bir konuşma mavi gözlü köylüyle dedemin o geceki konuşmaları gibi bütün hayatım boyunca müessir olmamıştır.

Dedemin yumaşak, çelebice bir sesi vardı. Ötekisi kalın, hırçın ve inanmış bir sesle konuşuyordu.

Onun kalınsesi diyordu ki:

-Hünkarın iradesi ve İranlı Molla Haydarın fetvasıyla Serezde, çarşıda, yapraksız bir ağaç dalına asılan Bedreddinin çırılçıplak ölüsü, iki yana ağır ağır sallanıyordu. Geceydi. Çarşının köşesinden üç adam belirdi. Birisinin yedeğinde bir at vardı. Eğersiz bir at. Bedreddinin asıldığı ağacın altına geldiler. Soldaki pabuçlarını çıkardı. Ağaca tırmandı. Aşağıda kalanlar kollarını açıp beklediler. Ağaca çıkan adam Bedreddinin uzun ak sakalı altından ince boynuna bir yılan çevikliğiyle sarılmış olan ıslak, sabunlu ipin düğümünü kesmeğe başladı. Bıçağın ucu birdenbire ipten kaydı ve ölünün uzamış boynuna saplandı. Kan çıkmadı. İpi kesmekte olan delikanlı sapsarı oldu. Sonra eğildi, yarayı öptü, doğruldu. Bıçağı attı ve yarısından çoğu kesilen düğümü elleriyle açarak uyuyan oğlunu anasının kollarına bırakan bir baba gibi Bedreddinin ölüsünü aşağıda bekliyenlerin kollarına teslim etti. Onlar çıplak ölüyü çıplak atın üstüne koydular. Ağaca çıkan aşağı indi. En gençleri oydu. Çıplak ölüyü taşıyan ölüyü taşıyan çıplak atı yedeğinde çekerek bizim köye geldi. Ölüyü yamacın tepesinde kara ağacın altına gömdü. Ama sonra hünkar atlıları köyü bastılar. Atlılar gidince delikanlı, ölüyü kara ağacın altından çıkardı. Hani belki bir daha köyü basarlar da cesedi bulurlar diye. Bir daha da dönmedi.

Dedem soruyor:

-Bunun böyle olduğuna emin misin?

-Elbet de. Bunu bana anamın babası anlattı. Ona da dedesi söylemiş. onun dedesine de dedesi. Bu böyle gider...

Odada bizden başka sekiz on köylü daha var. Ocağın kızıla boyadığı alaca aydınlık dairenin kıyılarında oturuyorlar. Ara sıra bir ikisi kımıldanıyor ve bu alaca aydınlık dairenin içine giren elleri, yüzlerinin bir parçası, omuzlarından bir tanesi kırmızılaşıyor.

Bakır sakalının sesini duyuyorum:

-O gelecek yine. Çırılçıplak ağaca asılan çırılçıplak gelecek yine.

Dedem gülüyor:

-Sizin bu itikadınız, diyor, hıristiyanların itikadına benziyor. Onlar da, İsa peygamber tekrar dünyaya gelecektir, derler. Hatta müslümanların içinde bile İsa peygamberin günün birinde Şamı şerifte gözükeceğine inananlar vardır.

Dedemin bu sözlerine, O, birden karşılık vermiyor. Kalın parmaklı elleriyle dizlerini tuta tuta, doğruluyor. Şimdi bütün gövdesiyle kırmızı dairenin içindedir. Yüzünü yandan görüyorum. Büyük, düz burnu var. Kavga eder gibi konuşuyor:

-İsa peygamberin ölüsü etiyle, kemiğiyle, sakalıyla dirilecekmiş. Bu yalandır. Bedreddinin ölüsü, kesiksiz, sakalsız, bıyıksız, gözün bakışı, dilin sözü, göğsün soluğu gibi dirilecek. Bunu bilirim işte... Biz Bedreddinin kuluyuz, ahrete, kıyamete inanmayız ki dağılan fena bulan bedenin yine bir araya toplanıp dirileceğine inanalım. Bedreddin yine gelecek diyorsak, sözü, bakışı, soluğu bizim aramızdan çıkıp gelecektir, diyoruz.

Sustu. Yerine oturdu. Dedem, Bedreddinin geleceğine inandı mı, inanmadı mı, bilmiyorum. Ben, dokuz yaşında buna inandım, otuz bu kadar yaşımda yine inanıyorum.

"Kürk mantosuz" Madonna

Berna Güç

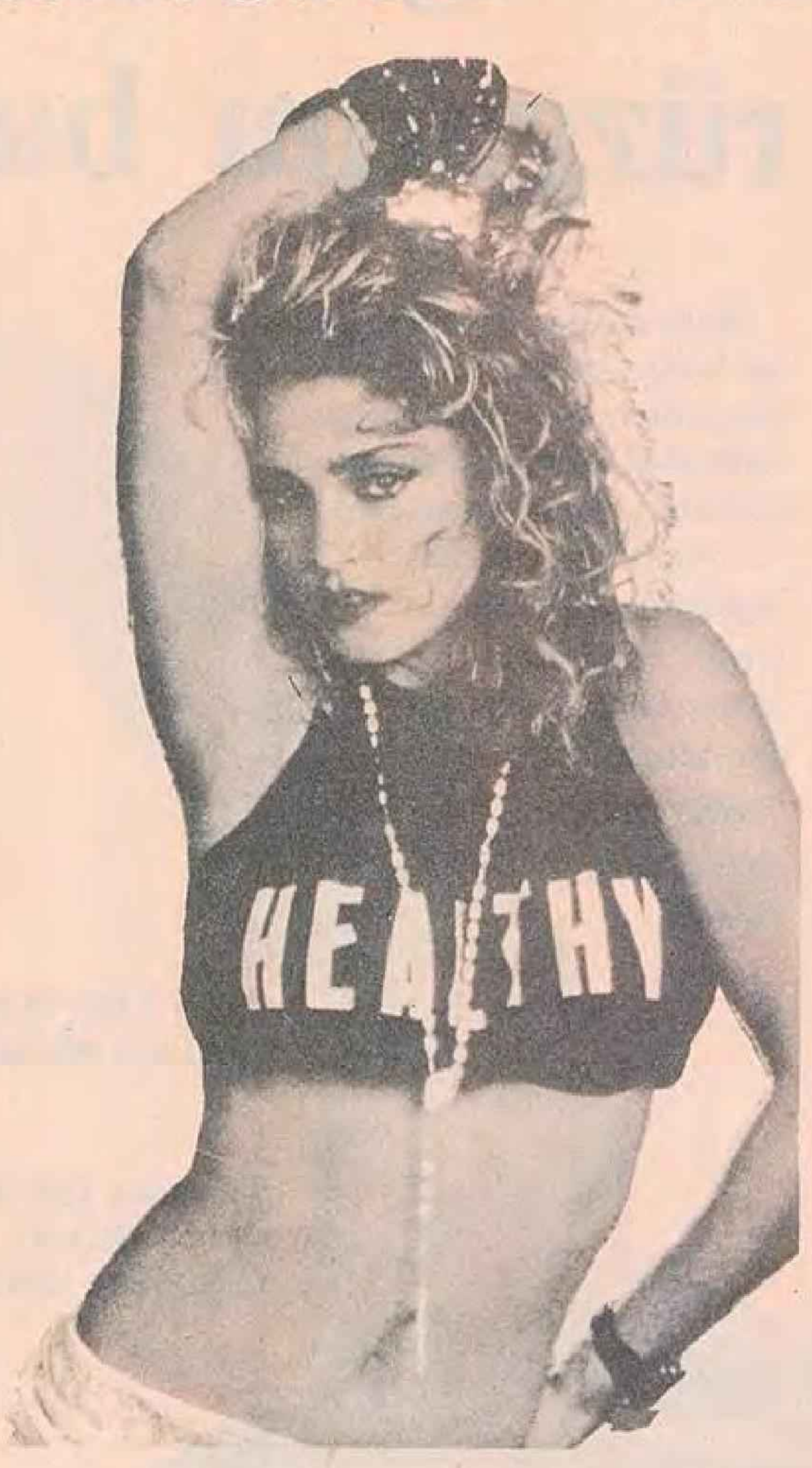

Sanat gerçekliğin bir yansıması ise sanatçıda gördüğünü, yaşadığını ve düşüncelerini dünya görüşünün doğrultusunda yansıtandır. Yani sanatçı ilişkileri ve olayları aktaran değil şifreleri çözen ve yeni bir biçim verendir.

Sanatçının asıl görevinin yanında karşı karşıya bulunduğu bir takım sorunları vardır. Bunlardan biri, eserlerini en geniş kitleye nasıl ve hangi yollarla aktaracağıdır.

Müzisyenler izleyicileriyle plakları ve konserleriyle ilişki kurarlar. Ama bu tür işlerin kendi onayladıklarının dışındakileri yaşatmamaya kararlı bazı tekeller tarafından yürütülmesi sanatçıya önce kendini bu tek kollulara beğendirmek zorunluluğunu getiriyor.

Tekeller kimleri onavlamaktadır? Ya da nicin müzikte böyle bir sistem kurmuşlardır?... Bunu kısaca tekellerin varoluş nedeniyle, kapitalizmle açıklayabiliriz: Amaç kârdır ve kâr getiren herşeyin bir elde toplanmasıdır. Bu arada ezilip giden halkın bütün çektiklerine karşı çıkmamasını, hatta giderek yaşadıklarını anlayamamasını, bütün bunlar... kendi kaderi olduğuna inanmasını sağlamaktır. İşte **müzik** bu durumda üstüne düşen görevi yüklenmelidir.

Bu iş için niye müzik seçilmiştir yahut nasıl bir etkisi vardır da tekellerin amaçladıkları o tepkisiz duyarsız insan tipini oluşturabilmektedir?

Müzik bir tepkiyi dile getiriyorsa insan duyarlılığının sanatsal ifade biçimleri arasında en yüksek soyutlama gücüne sahipse, nasıl oluyor da böyle bir işlev yükleniyor?

Buna önce müziğin kitaplardaki tanımıyla başlayabiliriz: 'Müzik hoşa giden seslerdir'. Bizlere daha ilkokul çağlarından başlayarak inandırılan, müziğin yalnızca hoşa giden bir şey olduğudur. Yalnızca hoşumuza gittiği için de düşündürmek yerine hayallere daldıracak ve bizi rahatlatacaktır.

Arabeskle ayrıldığımız sevgilimiz için göz yaşları döküp, ıtnaı disco ve rocklarla ortalığı gümbür gümbür inletip tepineceğiz ve deşarj olacağız.

Akşam okulumuzdan, işimizden ya da **takıldığımız** cafeden ayrılıp evimize döndüğümüzde teybimizin düğmesine basıp, bir köşeye uzanıp, bir de sigara tüttürdük mü... Tamam.Bundan kolay dünyanın sıkıntılarından nasıl kurtulunur?

Bir de işin görsel yanı var Mamülümüzü en son teknoloji harikalarıyla donatıp en usta yönetmen ve kameramanların hazırladığı o **muhteşem** shovlarla susıedik mi, "İşte bakın ber herşeye karşı çıkıyorum" ya da "boşveriyorum, umurumda bile değil" diye en olmadık giysi ve saç modelleriyle sahneye fırlayıp bir de video kasetlerle, dergilerle en ücra köşelere dek dağıttık mı işimiz tamamdır. En **güvenli** ve **ucuz** rahatlama reçeteleri şimdi evimizde...

Peki başlığımız Madonna idi, o nerede? Amacımız Madonna'nın yaşamını, müzikteki **yeteneklerini** anlatmak değil. Amacımız onun da içinde olduğu topyekün bir yaşamı anlatmaya çalışmak. Bu durumda başlığımız Modern Talking ya da Duran Duran da olabilirdi, yarın esameleri bile okunmayacağına göre hiç fark etmez.

Öyleyse bizim yapacağımız nedir? Bu kadar olumsuzluk karşısında ya hiç dinlemiyeceğiz ya da Let It Be deyip yorgun bir demokrat mı olacağız? Elbette hayır. Bunları bilerek, düşünerek gene dinleyebiliriz.

Ama bu da yetmez, artık tarih bilincimizi, görüşümüzü bir araya oturtup bizim de birşeyler üretmemiz gerekir. Gömüldüğümüz izafi çukurdan çıkma zamanı geldi de geçiyor artık.

Zaman hep beraber üretme zamanıdır.

Orkestra ile piyano arasındaki kendini eleveren ilişki

Ali Ulvi ÖZDEMİR

C.S.O'nun Kasım ayının ilk konserinde bu sefer şef MASSİMO PRADELLA idi. 7 Kasım Cumartesi günkü bu konserde ilk olarak G.VERDİ'nin "Kaderin Gücü" operası uvertürü çalındı. Kısa ama güçlü ezgilerle donanmış bu parçadan sonra kısa bir ara verildi. Sonra BEETHOVEN'in OP. 58 Sol MAJÖR 4.Piyano konçertosunu seslendirmek üzere Çin Halk Cumhuriyeti'nden gelen Bayan BAO HUİ GİAO sahneye geldi. Beethoven'in 1805'te yazıp Avusturya Arşidükü Rudolf'a ithaf ettiği bu konçertoda orkestra ile piyano arasındaki güzel işbirliği her an kendini ele veriyordu. Parça bittiği zaman Ankaralı müzik severlerin alışılmış alkış tufanı başladı. Biz "her zamanki durum" diye düşünürken inanılmaz bir olay oldu. İster görgüsüzlük deyin, ister müzik açlığı... Ne derseniz deyin. Bayan piyanist tam 4 kez salona davet edildi. Dinmeyen alkışlardan şaşıran yetenekli piyanist hiç sıkılmadan 4 kısa ve güzel parça daha çaldı. Bunlardan birinin Adnan Saygun'a ait olduğunu söyleyince alkışlar daha bir canlılık kazandı. Böylece yarım saat kadar uzayan konser MENDELSON'un OP.56 La MİNÖR 3. Senfonisiyle (İskoç Senfonisi) sona erdi. Bestecinin İskoçya'ya yaptığı bir gezinin izlerini taşıyan eser aynı zamanda bestecinin üzerinde en fazla çalıştığı ve en uzun zamanda bestelediği senfonisı. İskoç halk ezgilerine sık sık yer verilen eser coşkulu ve hareketli bir biçimde sona erdi.

C.S.O.nun 14 KASIM konserinde ise BEETHOVEN'in keman-viyolonsel-piyano ve orkestra ıçın yazdığı üçlü konçertosu ilk eserdi. Bu eser 3 solist tarafından (KEMAN : ANTONIO SALVATORE, VİYOLONSEL : FRANCO MAGGİO ORMEZOWSKİ, PİYANO : CARLO BRUNO) İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası ile de daha önce de çalınmış ve basınımızın Kültür-Sanat sayfalarını uzun süre işgal etmişti.

Ankara'daki konser de güzeldi. Yalnız viyolonselin "bozuk" imajını yaratan akort işi uzun sürünce salon bir anda kaynaşmaya başladı. Neyse ki parça bitince bu şüpheden eser kalmamıştı. 2. bölümde daha önce 25 OCAK 1986 günü seslendirilmiş BRAHMS'ın 1. SENFONİSİ yer alıyordu. Çoğu kimsenin Klasik anlayışıyla bir Beethoven halefi olarak nitelendirdiği BRAHMS'ın bu senfonisine ünlü 9. Senfoninin devamıymış gibi 10. Senfoni payesi verilmiş. Konser Brahms'ın tüm özgün ve üstün yanlarını içeren bu eserle sona erdi.

Ölümünün 35. yılında PAUL ELUARD

Paul Eugene Grindel'in, aşkların ve savaşların bağrındaki yaşamı onu toplumda geçerli tüm değer yargılarıyla kavgaya yöneltiyordu. Dadacılar, Gerçeküstücülerden geçen şiirinin yolları 43 yaşında yaşadığı 1938 İspanya İş Savaşı'nda başka bir yola giriyordu. Devamlı sürdürdüğü militan şiir, düşüncelerindeki değişikliklerle herkesin olabilecek bir şiir anlayışına gelmişti. Nazi işgali sırasında ülkesinin bağımsızlığı için Rezistans Hareketine katıldı. FKP'ne üye oldu. Şiirsel üretimiyle siyasal düşünce ve etkinlikleri aynı doğrultuda gelişti. Paul Eluard, sevgiye gösterdiği aşırı bağlılık ve tutkuyu tüm insanlığa da gösterir.

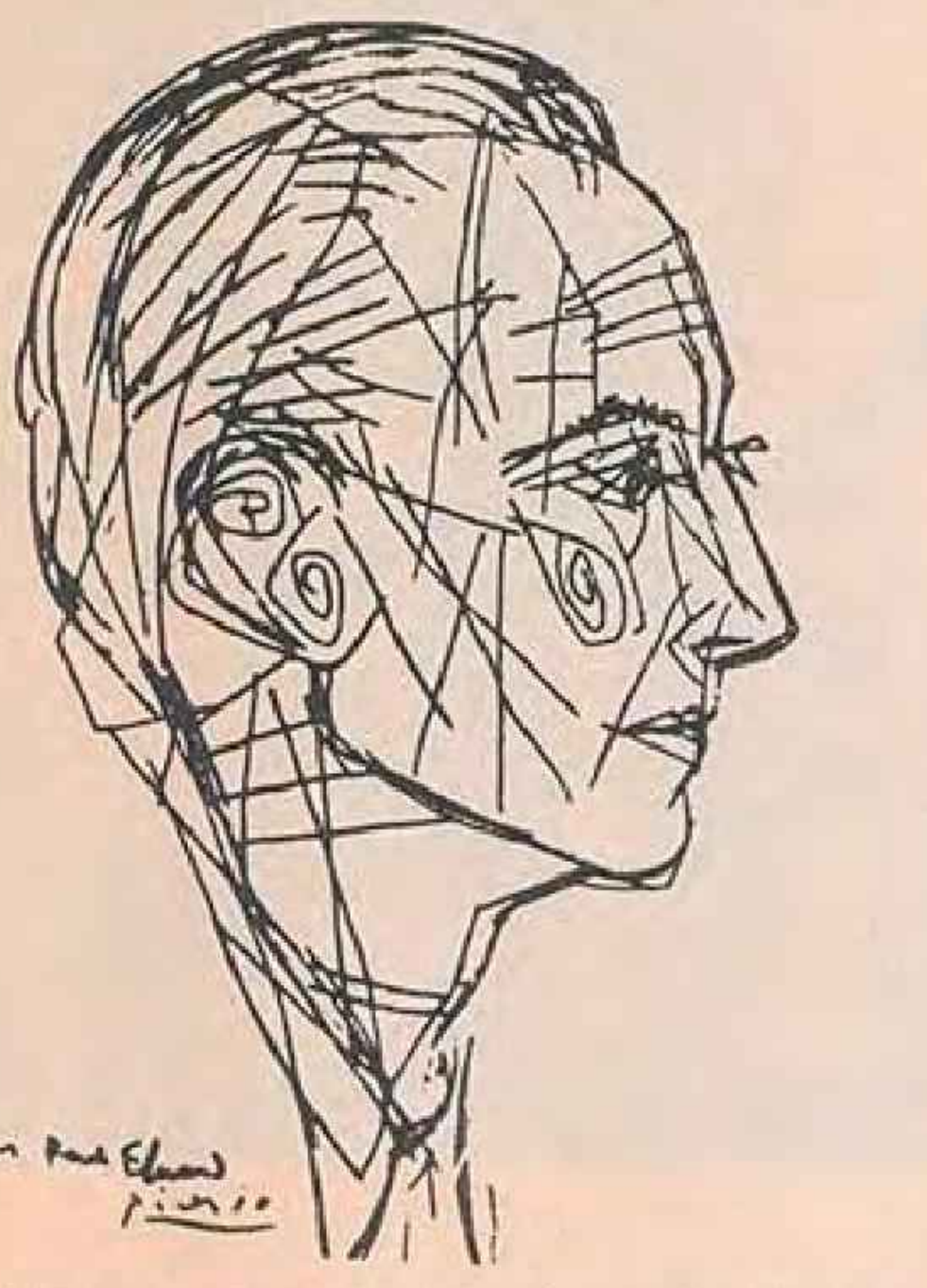

Ölümünden hemen önceki döneminde yapıtlarında en çarpıcı güzelliklerin sıradan bir dille aktarılabileceği düşüncesi tümüyle egemen oldu.

Başlıca Yapıtları: Barış İçin Şiirler (1918), Acının Başkenti (1926), Dolaysız Yaşam (1932), Halk Gülü (1934), Verimli Gözler (1936), Alman Buluşması (1944), Anka Kuşu (1951).

KARARTMA

Kapılar tutulmuş neylersin
Neylersin içerde kalmışız
Yollar kesilmiş
Şehir yenilmiş neylersin
Açlıkta başlamış
Elde silah kalmamış neylersin
Neylersin karanlıkta bastırmış
Sevişmezsin de neylersin

Türkçesi: Sabahattin Eyuboğlu.

Bilar'da seminerler

Bilar A.Ş. İstanbul Şubesi Bilim Merkezi, programlı seminer dizisine başladı. 23 Kasım'da başlayan seminerlerde saat ücreti 600 lira olarak belirlendi. Yapılacağı açıklanan seminerler Bilar'ın açıkladığı sırayla şöyle: Birey ve Toplum (114 saat), İnsan ve Kültür (56 saat), Emek ve Sermaye (60 saat), Hak ve Özgürlük (64 saat), Siyaset (90 saat), Savaş ve Barış (38 saat), Kadın Araştırmaları (50 saat), Doğa Bilimleri-Teknoloji (62 saat), Sağlık ve Sağlık İdeolojisi (36 saat), Cinsellik (80 saat), Kitle İletişimi (100 saat), Konut-Kentsel Yaşam ve Çevre Sorunları (100 saat), Osmanlı Toplum Yapısı Tartışmaları (8 saat), İktisat Politikaları (40 saat).

Tombul Tırtıl ve Mikelanj

Ayşe AK

Karlı kışın ardından benekli kelebeğin yumurtaları çatladığında karşıma sevimli bir tırtılın çıkacağını doğrusu beklemiyordum. Minicik tırtıl kıvrılıp bana baktı: kara mı kara meraklı gözler ve bir fino köpeğini andıran tüylü matrak bir surat. Gözlerinin iki yanındaki köpek kulağına benzeyen tüylerini şöyle iki yana salladı ve yiyebileceği taze, çıtır çıtır bir yaprak bulmak üzere kendi çapında bir "devr-i alem" seyahatine çıktı. Ve ben de azimli tombul tırtılın kalabalık bir caddede, kaldırım kenarında ilerleyişini TV'de yürek tıpırtıları içinde izlemeye başladım.

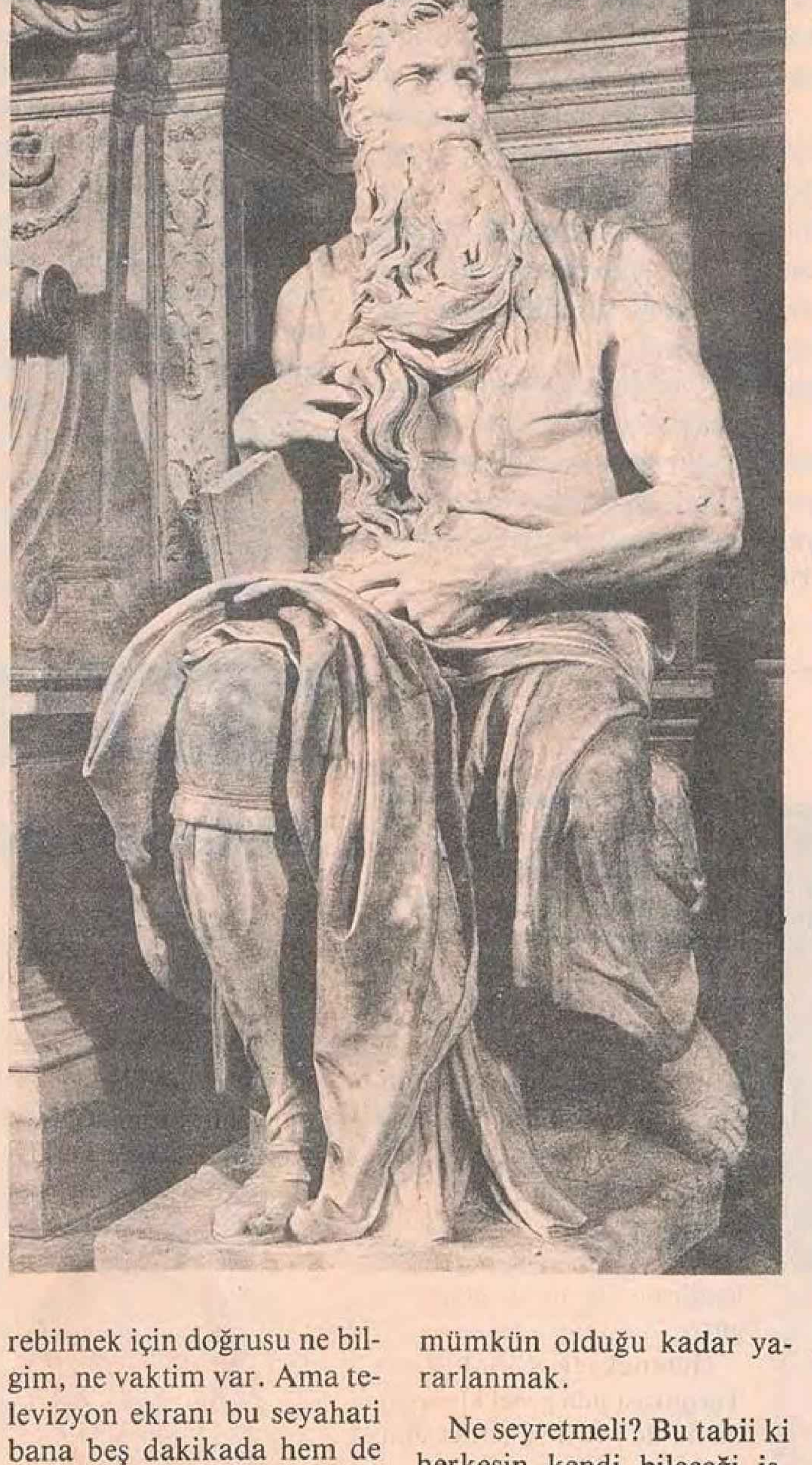

Kamera tombul tırtılcığımı çok yakından gösteriyordu. Dolayısıyla çevresindeki insanların ayakları sanki bizim masallardaki devlerden de müthiş yaratıklar gibiydi. Her an bunlardan biri bizimkinin üzerine basabilir ve "cork" diye bir sesin ardından tombulun jiletle bile kazınamayacak görüntüsü ekrana gelebilirdi. Derken küçük, neşeli bir marş duyuldu. Kahramanımız trampet ve borazanların eşliğinde yılmadan, tüylü tombul bedeninden umulmayacak bir süratle yol aldı ve nihayet bir ağaç bularak yeşil lezzetli yapraklara kavuştu. Belgeseli anlatan adama göre tam bir buçuk kilometrelik yol katetmişti lokantaya gitmek için. Ve boyu iki-üç santimi geçmeyen bir tırtıl için bu bir dünya seyahati sayılırdı.

* * *

Tombul tırtılın dehşet veren maceralarını doğada görebilmek için doğrusu ne bilgim, ne vaktim var. Ama televizyon ekranı bu seyahati bana beş dakikada hem de çok yakından, en güzel biçimde aktardı.

Evet, niyetim TV'den söz etmek. Amacım "TRT iyidir kötüdür" diye bir tartışmaya girmek değil. Bence televizyonda iyi program da var, kötü de ve önemli olan iyi olanı bulup çıkarmak, bu önemli iletişim aracından mümkün olduğu kadar yararlanmak.

Ne seyretmeli? Bu tabii ki herkesin kendi bileceği iş. Eğer Münasebetsiz Muzaffer'i seviyorsanız ne diyebilirim ki! Ama ben kendi açımdan böyle bir münasebetsizlik yerine kanal değiştirmeyi, tombul tırtılı, top top tavşan yavrularının titrek burunlarını, su sineğinin dişisiyle çiftleşirken oluşturduğu mavi yürek biçimindeki şiirselliği gösteren bir belgeseli seyretmeyi yeğlerim.

Örneğin ikinci kanaldaki "Medeniyet" isimli diziyi saat 20.00'da başladığı ve birinci kanaldaki haberlerle çakıştığı için çok kişi izlemiyor... ve bence bir fırsat kaçırıyorlar. "Medeniyet" bir BBC-2 yapımı, sanırım oldukça da yeni. Sanat tarihinden yola çıkarak uygarlık tarihini anlatıyor. İşe Vikinglerden başladı. Kuzeyin bu ünlü kabilesinin Avrupa ve Akdeniz sahillerinden İstanbul'a kadar gelmekle kalmayıp, Avrupa nehirleri kanalıyla Hazar Denizi'ne bile gittiklerini biliyor muydunuz? Ya o zarif ama son derece dayanıklı kayıklarının alabildiğine ince oymalarla bezeli olduğunu? Medeniyet'in anlatıcısı "altın ve demir isciliğinde olağanüstü örnekler veren Vikinglerin 'sanatından' söz edilebilir" diyordu, "ama bir Viking 'uygarlığından' söz edilemez. Çünkü uygarlık ancak **yerleşiklikle** mümkündür."

Ve bundan sonra da dizi insanlığın o muazzam kültür mirasını, birbirinden görkemli örnekler vererek anlattı durdu. Haftalardır çarşamba günlerini iple çekerek yaşıyorum. Neler mi gördüm? Kutsal Roma İmparatoru Şarlman'ın sadece okuyabildiğini ama yazamadığını, Roma ve Yunan filozoflarının kitaplarını kopya ettirerek Orta Çağı'ın karanlıklarına gömülmekten kurtardığını örneğin. Şarlman'ın 9. yüzyıl standartlarına göre çok büyük olan kütüphanesindeki 200 küsur(!) kitabın en değerli taşlarla çevrili altın muhafazaları, benim için kitaba verilen değerin burun direğimi sızlatan örnekleri oldu. Berry Dükü Jean'ın, o müthiş koleksiyoncunun, yaptırttığı resimlerdeki ayrıntılar 14. yüzyılın yaşam biçimini ölümsüzleştirmişti. Chartres katedralinin kapısındaki o başını hafifçe yana çevirmiş kadının çehresindeki yumuşaklık, giysilerinin kıvrımlarındaki mükemmellik, bir antik Yunan heykeli ile Mikelanj arasındaki köprüydü.

Ve Mikelanj... Kamera Mikelanj'ın ünlü Davut heykelinin çevresinde sessizce döndü. Tıpkı orada olabilsem benim yapacağım gibi. Heykelin boyutları karşısında küçük dilimi yuttum. Ama mermerin içinde gizli olan o hareketi, enerjiyi hissedince büyük dilimi de az kaldı yutuyordum. Ya Davut'un elleri... Yunan heykellerindeki "mükemmel eller" değil, büyük, hatta biraz hantal ama güçlü, Floransalı eller...

Ama asıl Mikelanj'ın başlayıp da bitirmediği heykellerini gösterdi TV. Bir köle heykeli yapmakmış amacı Mikelanj'ın. Tamamlamamış, öylece bırakmış mermeri. İşte bu yüzden köyle yüzyıllardır tutsak olduğu taşın içinden kurtulmak için sanki tüm gücüyle direniyor.

* * *

Tırtıl ve mermerdeki köle. Biri doğanın mucizesi, diğeri Mikelanj'ın. İkisini de görebildim ben ve ayaklarım son günlerde biraz bulutlarda geziyor.

Dediğim gibi önemli olan seçmesini bilmek.

Beşiktaş kalecisi Rade Zalad:

"Sosyalist ülkelerde spor, genellikle arkadaşlık, dostluk ve diğer insani ilişkileri geliştirmeye dayanmaktadır."

— Kısaca yaşam öykünüzü ve futbola nasıl başladığınızı anlatır mısınız?

Adım Fade soyadım Zalad, 26 Ekim 1956 yılında Belgrad'da doğdum. Futbola 1969 yılında Partizan'ın minik takımında başladım, 1984 yılına kadar Partizan takımında oynadım. Ondan sonra 1 yıl Titograd ve 1 yıl da Priştina takımlarında oynadım. Geçen yıl Türkiye'ye geldim ve Eskişehirspor'da top oynadım. Bu yıl Beşiktaş'a transfer oldum ve futbol yaşantıma burada devam ediyorum. Annem, babam, ben ve bir de kardeşimden oluşan bir ailem var. Evliyim, üç yaşında bir kızım var. Ekonomi Fakültesini bitirdim; yani yüksek öğrenim gördüm.

Futbola, çocukluk çağında çok sevdiğim için başladım. Zaten Yugoslavya'da çocukların en çok sevdiği spor dalı futboldur. Ben de kendimi bildim bileli futbol oynuyorum.

— Türkiye'deki spor yapma koşullarını ve spora ilgiyi nasıl değerlendiriyorsunuz? Ülkenizle karşılaştırır mısınız?

Türkiye'deki spor yapma koşulları çok kötü. Türk halkı da en az Yugoslav halkı kadar sporu çok seviyor, ama dediğim gibi burada spor yapma koşulları; yani tesisler, alt yapı, öğretmen vb. çok yetersiz. Yugoslavya'da spor yapma koşulları, Türkiye'den çok daha iyi ve zannediyorum ki sporda Yugoslavya'nın başarılı olmasını sağlıyor.

— Dünyada ve ülkemizde beğendiğiniz sporcu ve sanatçılar kimlerdir?

Dünyada sporcu olarak Maradona'yı, Schumacher'i ve Dragon Petroviç'i Türkiye'de ise Tanju ve Rıza'yı, sanatçı olarakta Kadir İnanır'ı beğeniyorum.

— Ülkemizin kültür-sanat olaylarından ne ölçüde yararlanabiliyorsunuz?

Türkiye'de müzik dinlemek ve televizyon seyretmek dışında kültür-sanat olayları ile pek ilgilenemiyorum. Televizyonda olan kültür-sanat olayları ile yetinmek zorunda kalıyorum. Tabii ki bu yeterli değil ama fazla boş vaktim olmadığından bu durum meydana geliyor. Dil problemim olduğu için pek fazla kitap da okuyamıyorum.

— Kapitalist ülkelerde ve Sosyalist ülkelerdeki spora bakış açılarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Kapitalist ülkelerde spor olayı genellikle maddi temellere dayanmaktadır. Sosyalist ülkelerde ise spor, genellikle arkadaşlık, dostluk ve diğer insani ilişkileri geliştirmeye dayanmaktadır.

Örneğin kapitalist ülkelerde başarılı sporcular çok kolay zengin olabilir. Oysa sosyalist ülkelerde bu mümkün değildir, çünkü Sosyalist ülkelerde sporcular, spordan maddi kazanç sağlamayı amaç edinmemektedir. Bu alanda sporcular amatör ruh ile spor yapmaktadırlar.

— Sporun insanlar üzerindeki sosyo-ekonomik etkileri ve bunda kitle sporunun konumu hakkındaki düşüncelerinizi anlatabilir misiniz?

Spor yapan insanlar daha rahat ve daha olgun bir şekilde düşünmektedirler. Sosyal yaşantıları daha düzenlidir. Kitle sporu da insan ilişkilerini artırdığı ve kardeşlik, dostluk, arkadaşlık bağlarını kuvvetlendirdiği için çok önemli bir konumdadır. Zannediyorum ki "Sağlam kafa, sağlam vücutta bulunur" sözü de buradan gelmektedir.

— Biraz da isterseniz Türkiye'ye dönelim ve oynadığınız takım olan Beşiktaş'ın şu andaki durumunu konuşalım.

Şu an Beşiktaş'ın formu çok iyi durumda. Bu yıl hem ligde hem de kupada şampiyon olacağımızı tahmin ediyorum.

— Peki Gençlik Dünyası okuyucularına iletmek istedikleriniz var mı?

Gençlik Dünyası okuyucularına buldukları her fırsatta spor yapmalarını iletmek istiyorum. Hayat boyu sağlıklı ve mutlu olmalarını diliyorum.

"Doğu" rüzgarı "Batı" rüzgarını bastırdı

Dünya Jimnastik Şampiyonası Ekim ayı sonunda Hollanda'nın Rotterdam şehrinde yapıldı.

Hangi spor dalında olursa olsun tüm sporcular şu veya bu ölçüde, ama mutlaka jimnastik yaparlar, yapmak zorundadırlar.

Böyle olmasına rağmen jimnastik sporu seyirlik açıdan fazla kitlesel cazibeye sahip değildir. Diğer bir deyişle spektaküler bir spor dalı değildir jimnastik. Üstelik jimnastik estetik bakımdan en zengin spor dallarından birisi olduğu halde bu böyledir. Çünkü sıradan spor seyircisine hitap eden, spordaki kalite ve estetikten çok, gerilimdir, rekabettir. Takım sporlarının, ya da boks, tenis vb. bireysel de olsa **yarışma** değil **karşılaşma** niteliğindeki sporların fazla yığınsal ilgi ve seyirci çekmemelerinin başlıca nedeni budur. Tabii bu kadarla kalmaz. Bir spor dalı spektaküler olduğu ölçüde kapitalist ülkelerde **sermayenin de ilgisini** çeker. Ve bu tür sporlar profesyonelleşirler, kapitalist pazarda bir tür meta haline gelirler, reklam aleminin başlıca malzemelerinden biri olurlar; hepsinden de öteye sömürü ve baskı düzeninin yol açtığı sıkıntılardan bunalan insanların deşarj olmalarına hizmet ederek burjuva düzeninde bir tür süpab işlevi görürler.

Jimnastik ise spektaküler bir spor olmadığı için, insan vücudu gelişmesine hizmeti bakımından birincil öneme sahip olduğu halde, profesyonel bir spor haline gelmemiştir, dünyanın her yerinde amatör olarak yapılır. Böyle olduğu da isabet olmuştur. Çünkü insanoğlunun gelişimini yakından ilgilendiren sporun, kapitalist pazarın daha fazla kâra yönelik kıskaçlarından, yani profesyonellikten kurtarılıp, bilimsel bir anlayışla amatörleştirilmesi, spora sosyal yarar açısından bakanların her zaman güttükleri bir hedeftir.

Böyle düşünenlerin ne kadar haklı olduklarının en somut göstergesi, amatör spor dallarında sosyalist ülkelerin eriştikleri başarı düzeyidir.

"Batı"nın gelişkin kapitalist ülkeleri, maddi zenginliklerin birikimi açısından ulaştıkları "refah" düzeyine rağmen amatör sporlarda, hemen hemen kural olarak sosyalist ülkelerin yanında ikinci planda kalırlar.

İşte Rotterdam'da yapılan Dünya Jimnastik Şampiyonası bu gerçeği çarpıcı bir şekilde bir kere daha ortaya koydu. Verdiğimiz tablolara kısaca bir göz atmak, bunu görmek için yeterli.

Madalya dağılımı da (Tablolar) sosyalist ülkelerin jimnastik sporunda eriştikleri seviyenin üstünlüğünün tartışmasız bir şekilde gözler önüne seriyor. Sosyalist ülkeler arasında da SSCB'nın dominan konumu açık. Toplam 44 madalyanın % 40'ından fazlasını SSCB'li sporcular kazandılar.

MADALYA SIRALAMASI

KADINLAR

	A	G	B	T
ROMANYA	5	1	4	10
SSCB	2	3	2	7
DAC	1	-	1	2

ERKEKLER

	A	G	B	T
SSCB	6	4	1	11
ÇİN	2	2	-	4
DAC	1	-	3	4

Jimnastiğin Rotterdam serüveni, amatör sporun anayurdunun sosyalizm olduğuna bir kez daha gösterdi. Şimdi gözler Seoul 88'de...

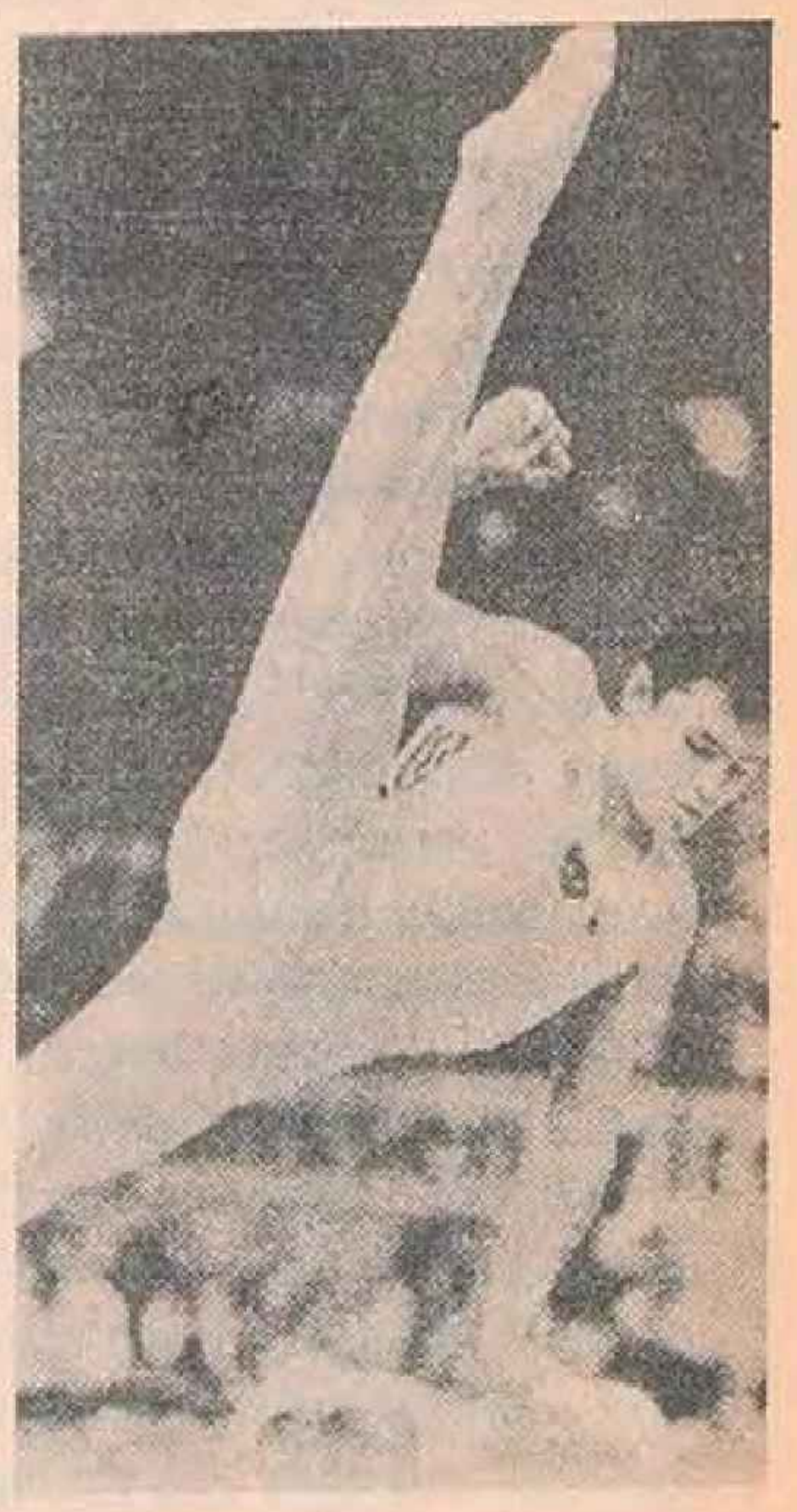

EN ÇOK MADALYA ALAN SPORCULAR

	A	G	B	T
Şuşunovs (SSCB)	2	3	1	6
Dobre (ROM)	3	-	2	5
Bılozevçev (SSCB)	4	2	-	6

TOPLAM

	A	G	B	T
SSCB	8	7	3	18
ROMANYA	5	1	4	10
ÇİN	2	2	-	4
DAC	2	-	4	6
MACARİSTAN	1	-	1	2
BULGARİSTAN	-	-	3	3

Not: A: Altın G: Gümüş
B: Bronz T: Toplam

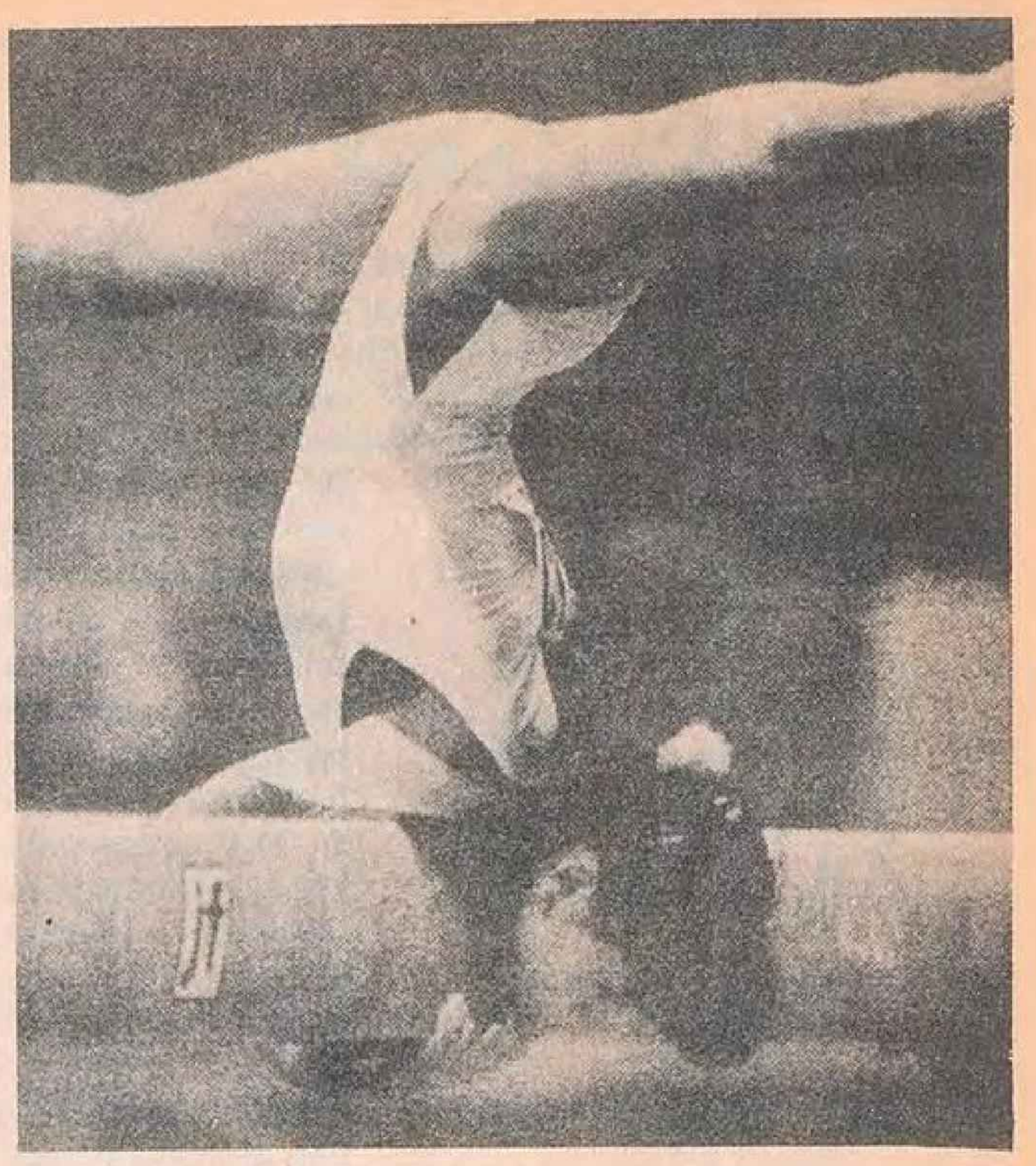

BRİÇ

Günden güne ülkemizde yaygınlaşmakta olan Briç düzenlenen turnuvalarla hem sistemli bir şekilde oynanmasına hem de gelişmesine zemin hazırlamaktadır. Son olarak 28-29 Ekim 1987'de üç seans üzerinden 90 çiftin oluşturduğu 45 masada oynanan "Geleneksel Cumhuyiret Turnuvası" düzenlendi.

Türkiye Briç Federasyonunca organize edilen turnuva TBF'nun tayin ettiği genel direkter Erdal Sidar tarafından, Dünya Briç Federasyonu'nun turnuva kurallarında yaptığı son değişikliklerin oyunculara bildirilmesi ile başladı.

Turnuvaya katılan sporcular arasında gençlerin

d
la
bi
tur
ları
Fe
gençl
lendir
gitti.
Gele
Turnuva
da ilk üç
1- Süley
Kilercioğlu
2- Ata Ay
dehayır % 18
3- Mesut Ka
met Ali İnce %
Gençler biri
klasmanda sekiz
can Öztürk - Üm
dı.
Mixed birinciliği
dut - Sami Kohen

AMATÖR SPORCULAR

Sorunlarımız

deşarj olmasını sağlar. Bu-
ğlam kılar.

vardır. Benim yaptığım spor
dan bahsedeceğim. Bu sorun-
ların sorunları olduğuna ina-
ra tam ve gerekli önemi kim-
se vermiyor. Gereken önem
verilirse spor daha iyi şartlarda yapılabilir.

En başta sorunumuz futbol sahamızın olmayışı. Saha olmayınca idman yapacak yerler bulmakta zorluk çekiyoruz. Bu sporu yapan gençlerin, yaptıkları sporun önemini kavramamış olmaları, spor için gerekli malzemelerin, araç ve gereçlerin bulunamaması çok zor şartlar altında çalışmamıza neden oluyor.

k, herkes bunu biliyor ve söylüyor.
nda kimsenin bir şey yaptıkları yok.

MURAT BİNGÜL
THY Yıldız futbol
takımı oyuncusu

Sporun amacı

Sporun insan yaşamında çok büyük yeri vardır. Daima insanı zinde ve genç tutar. Ama spor yapmak için gerekli ortamın da bulunması gerekir. Fakat sporun bu yarar ve önemine rağmen ülkemizde halen spor salonu, salonlardaki soyunma odası, oynamak için top başlıca sıkıntılardır. Aynı zamanda akmayan duşlar, bize basketbol öğretmek için hoca sorunu, kulüplerde yöneticilerin ve hocaların ilgisizliği, son günlerde çoğalan sporcu ölümleri bize ilgili kuruluşların görevlerini ne kadar yaptığı hakkında bir fikir verebilir. İlgili kuruluşların yurdumuzda çok hevesle spor yapmak isteyen insanları spor yapmaya teşvik etmeleri gerektiği halde, halen insanın hevesini kırmaya devam ediliyor. Bunun sonucu olarak her daldaki takımlarımızın yabancı takımlara karşı aldığı neticeleri örnek gösterebiliriz.

Bu durumun böyle devam etmemesini dileyerek mektubumu sonlandırırken, yabancı devletlerle olan farkı kapamak için çok çalışmamız gerektiğini söylüyorum.

AYTUĞ KANAR
İTÜ Yıldız Basketbol
Takımı Oyuncusu

Teknik Liselerde yasal sömürü

Baştarafı 1. sayfada

saat çalışma süresini öngörüyor.

Osanor'nun amaçladıkları bunlarken, olagelen hiçte öyle değil: İşyerleri dilediği kadar stajyer öğrenci alabiliyor, öğretici usta görevini yapacak kimse yok. Stajyer öğrenciler günde 10 saatin üzerinde çalıştırılıyor. İşyerinden, bilgi ve becerisini geliştirmek yönünde hiç bir şey alamıyor.

Bu kanun pratikte, belirtilen maddelerle çelişiyor. Çelişmediği 3 madde var ki OSANOR'nun temelini oluşturuyor. ''İşletmelerdeki Meslek Eğitimi gören öğrenciler toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt kapsamı dışında kalırlar. Eğitici personel grev ve lokavt kapsamı dışındadır.''[1] Bunun en çarpıcı örneğini 1986 yılının en büyük grevi olan Netaş grevinde, 150 stajyer öğrencinin ''grev kırıcısı'' olarak çalıştırılmasıdır.[2] ''İşletmelerde Meslek Eğitimi gören öğrencilere yaşına uygun asgari ücretin % 30'undan aşağı ücret ödenemez''[3]

Ülkemizde Mesleki ve Teknik Eğitim yapan öğrenci sayısı 39 ilde 50.000'dir. İşyeri sahipleri 50.000 işçi çalıştırdığında yaklaşık 3 milyar 500 milyon ödeyecekken, stajyer öğrenci eğittiklerinde(!) yaklaşık I milyar ödeyeceklerdir.

''İşletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler hakkında Sosyal Sigortalar Kanununun 23, 24, 35 ve 42. maddeleri hükümleri uygulanmaz'' Sosyal Sigorta Kanununun belirtilen maddelerinin uygulanmaması sonucunda işyeri meydana gelen kazalardan sorumlu olmamakta ve ulusal bayram ve tatil günlerinde stajyer öğrencilere ücret ödememektedir.

Staj yapıp daha iyi bir öğrenci olmak ve işinde yükselmek idealini taşıyan Meslek ve Teknik Lise öğrencilerinin bu yoğun çalışma ve sömürü ortamında idealleri sönmekte, uygulanan ekonomik model gereğince de sömürünün içinde yerlerini almaktadırlar.

Konuşmamızdan sonra maçlardan, hangi takımı tuttuğumuzdan konuşup tekrar görüşebilmek dileğimizle ayrılıyoruz.

1- Çıraklık ve meslek eğitimi kanunu madde 22

2- Sendikalar bütçelerinin % 25'ini 1 Ocak 1987 tarihinden itibaren stajyer öğrencilerin eğitimi için ayrılan fona aktaracaktırlar. (3308 sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Yasası gereğince)

3- Çıraklık ve meslek eğitim kanunu madde 25

Gary Kasparov kendini anlatıyor

korkuyordum. Bir gün öğretmenime kendi resmimi ve babamın benim yaşımdayken çekilmiş resmini gösterdim, böylece babamdan söz etmek üzere bir başlangıç noktası buldu. Sekiz yaşımdan az önce Mart ayında Uluslararası Kadınlar Günü'nde anneme bir kutlama yolladım, babamın bunu her yıl yaptığını ve artık yapamayacağını biliyordum. Annemin Sovyetler Birliği'nde bu günde evinin erkekleri tarafından kutlanmayan tek kadın olmasını istemiyordum.

Öldüğünde çok küçük olmama rağmen babamın hayatım ve özellikle eğitimim üzerinde etkisi büyüktür. Bana coğrafya öğretir ve tüm dünyaya ilgi duymamı teşvik ederdi. Beş yaşındaydım, bana kocaman bir küre hediye etti ve Macellan'ın, Kolomb'un, Marko Polo'nun ünlü gezilerini anlattı. En sevdiğimiz oyun küre üzerinde bu gezi yollarını izlemekti. Bunun sonucu olarak okulda coğrafyadan hep iyi notlar aldım.

Tarihe de ilgi duydum, özellikle eski Roma'ya, Fransa, İspanya ve İngiltere'nin kral ve kraliçelerine. Bir keresinde İspanya'da bir turnuvada Britanyalı büyük usta Raymond Keene, Anibal'in seferleri ve Kartaca seferleri üzerine bilgime şaşmıştı. Kendisi bu konuda uzmandı. Bu alandaki ilgimi de babama borçluyum. Daha küçük yaşımdayken annemle babam müzik eğitimi görmeme karar vermişlerdi. Analiz yeteneğimi görmüşlerdi, satranca olan ilgim üzerine de düşünüyorlardı. (Babam büyük bir oyuncu değildi, ama annem daha altı yaşındayken büyük bir yetenek göstermişti, ''harika çocuk'' olarak görülmüştü. Ama savaşın başladığı o yıllarda kimsenin satranca pek fazla ilgi gösterecek hali yoktu. O korkunç günlerde sadece nasıl yiyecek bulunacağı düşünülüyordu). Altı yaşıma girmeden az önce bir bahar günü annemle babam yaşlı usta Abramyan'ın yayınladığı bir problemi çözmeye çalışıyorlardı. Daha hiç satranç oynamamıştım, ama dikkatle onları izliyordum. Bir süre sonra çaresizlikle bıraktılar. Ertesi sabah onlara çözümü getiren bir hamle gösterdim. Çok şaşırmışlardı. Kahvaltıdan sonra babam bana hamleleri ve notasyonu öğretti: Daha önce bana kimse öğretmediği halde satranç tahtasını ezbere biliyordum. Babam ''oyunun sonunu biliyorsan, başını da öğretmek iyi olur'' diyerek açılış kurallarını öğretti. Altı ay sonra onu yenmeye başladım, altı yaşımda artık hep ben kazanır olmuştum. Yedi yaşında Bakû'da Piyonerler Sarayı'nda bana özel ders vermeye başladılar. Dokuz yaşındayken apandisit ameliyatı olmuştum. Amcam Leonid beni hastaneye götürmüş, ameliyatın ertesi günü de ziyaretime gelmişti. odaya geldiğinde yatağımı boş görünce paniğe kapılmış. Hemşire onu doktorların odasına götürürken telaşlanacak bir şey olmadığını söylemiş. Leonid odaya geldiğinde 10 doktorla Simultane satranç oynamakla meşguldüm. On yaşımdayken büyük usta ve eski dünya şampiyonu Botvinnik'in okuluna gitmeye başladım. Haftada iki kez gidiyordum. Geri kalan sürede de okula devam ediyordum. Onüç yaşıma girdiğimde artık ülke dışında turnuvalara katılıyordum. Her turnuvadan dönüşte gördüklerimi öğretmenlerime ve arkadaşlarıma anlatırdım, birlikte yorum yapardık. Her turnuva öncesinde ve sonrasında bu okulumu ve öğretmenlerimi hâlâ ziyaret ederim. Ortaöğretimden sonra Azerbeycan Yabancı Diller Enstitüsü'ne girdim. Annem daha önce öğretmenlerimin matematik konusunda daha ileriye gitmem konusundaki önerilerine karşı çıkmış, matematik ve satrancın birleşmesi halinde tam bir insan olma konusunda fazla imkâna sahip olmayacağımı belirtmişti. Edebiyat eğitimi görmemde ısrar etmişti. Haklı olduğuna eminim. Eğer satranç şampiyonu olmasaydım edebiyat konusunda yeteneğimi geliştirebilirdim. Daha sonra annemle birlikte satranç oyuncusu olarak formasyonuma çok katkıda bulunacağı düşüncesiyle dil eğitimi görmemi kararlaştırdık. Sık sık ülke dışında turnuvalara katıldığım için eğitimimi işimle de bağdaştırma olanağım olacaktı. İngilizce eğitimi gördüm, Almanca da öğrendim. Özellikle 1984 - 85 kışında dünya şampiyonluğu maçı dolayısıyla uzun süre devamsızlığım olduysa da, kayıplarımı telafi etme imkânı buldum ve geçen yıl mezun oldum. Bana gösterdikleri anlayış ve yardımın etkisiyle sık sık enstitüye gidip satranç maceralarımı anlatırım. Okul arkadaşlarım her maçımda beni desteklediklerini gösteren mesajlar yollarlar. Moskova'daki dünya şampiyonluğu maçı sırasında bir gün enstitünün satrançla hiç ilgisi olmayan rektörünü dahi annemin yanında oturup, oyunu izlerken gördüm. Şehirde artık herkes yüzümü tanıdığından sokakta yabancılar tarafından sık sık durdurulur oldum. Dünya şampiyonu olduğum gün Mayakovsky meydanında kutlamalar yapıldı, sadece kendim için değil, Bakû adına da kazandığımı biliyorlardı. Üstelik futbol takımı öyle yenilmişti ki şehrin bir başka zafere ihtiyacı vardı!

Bakû'da petrol endüstrisinin kuruluşunda önemli bir yeri olan dedem Kasparov yaşlı bir komünistti. Beni çok erken yaşlarda siyaset ve felsefe ile tanıştıran odur. Daha sonraları 20 yaşında Parti aday üyesi, 21 yaşında ise üye oldum. Önceleri Cumhuriyetimizdeki Komsomol Merkez Komitesi'nde çalışırken, şimdi tüm Sovyetler Birliği Komsomol Merkez Komitesi'ne seçilmiş bulunuyorum, bu bir onurdur. Yurdumuzun gençleri ile girişmemiz gereken pekçok sorun var. Ve ben önemli bir görevi yerine getirmek istiyorum.''

Gençlik depolitizasyonu kıracaktır

Baştarafı 1. sayfada

adına da **depolitizasyon** denildi. Bireyciliğin öne çıkartılması her türlü toplumsal sorundan uzak, ilgisiz, araştırmayan, düşünmeyen, soru sormayan bir robot, tek tip insan yetiştirmek bu politikanın temel hedefiydi. ''Köşeyi dönme''yi beceri olarak sunan, çıkarcı, kapkaççı anlayış, her türlü erdemi yok eden, erdemsizliği yaşam için bir amaç haline getiren anlayış hakim kılındı.

Gençliğin en ileri politik unsurlarına ise o güne kadar savundukları inançlarından vazgeçmeleri için akıl almaz işkenceler uygulandı. En yetkili ağızlar, ''Ne yani onları asmayıpta, besleyecekmiyiz'' diyerek gerçek niyetlerini ortaya koydular. 17 yaşında idam sehpasına yollanan gençler, bir taş atma olayı yüzünden 6 yıl içerde kalan gençler, haklarındaki iddianamenin hazırlanması için yıllarca cezaevlerinde bekletilip, ilk duruşmada salıverilen gençler, tek tip elbise uygulamaları ile siyasi kişiliği yok edilmek istenen gençler, en doğal, basit, sıradan istekleri bile karşılanmadan açlığa, dayağa, işkenceye terkedilen gençler, bunların hepsi aynı politikanın doğal uzantısı. Kitlelerin en geniş anlamda politika dışı tutulmaları öyle boyutlara vardı ki, bir dönem yasalarda yer alan hakları bile savunmak ''kanunun suç saydığı bir fiili övmek''ten dolayı suç sayıldı. Rejimin en yetkili (!) organına bile ''dilekçe vermek'' kovuşturmaya tabi tutuldu. Hekimlerin idamlara karşı olmaları, soluğu mahkemelerde almalarına yetti. Kitaplar yakıldı, hakkında yasaklama kararı bulunmayan kitaplar TV'den suç aleti olarak gösterildi, insanı hayrete düşürecek suçlamalar ortalığı kasıp kavurdu. ''Sapık ideoloji'' fasaryalarıyla sosyalizm düşüncesine açılan savaş, Türk-İslam sentezi denilen gerici bir düşünceyle tamamlanmış oldu.

Köşeyi dönme edebiyatının toplumumuzda özellikle de gençlerde yaptığı yıkım çok büyüktü. Yığınları sarsan umutsuzluk, çürüme, dejenerasyon, rüşvetçilik aldı başını gitti. Fuhuş yaygınlaştı. İntihar edenlerin yarısını gençler oluşturdu. Boyalı basında porno resimler, aşk, şehvet, şiddet, kadercilik, TV'de suya sabuna dokunmayan diziler ortalığı kapladı. Dinsel gericilik desteklendi, okullardan başlayarak her tarafta boy göstermesi sağlandı. Bunun hemen yanıbaşında ise Punkçu gençlik, discorium'lar, alternatif yaşam olarak karşımıza çıktı.

Depolitizasyonun karşıtı politik olmak, politika yapmaktır. Politikanın çirkefliklerini ağızlarına sakız edenler, politikanın yalnızca seçkinler ve yönetenler tarafından yapılabileceğini söyleyip durdular. Oysa ki politika en kısa tanımıyla iktidar mücadelesidir. Toplumsal ekonomik yaşamın düzenlenmesini, ekonominin yeniden üretimini, yaratılan değerin bölüşümünü içerir. Yani politika toplumdaki üretim ilişkilerinin bir anlamda ifade tarzıdır. Toplumda yer alan sınıf ve tabakaların kendi aralarında yaptıkları çıkar çekişmesinin, iktidar mücadelesinin bir aracıdır.

Toplumun sınıflara böldüğü, ezen, ezilen ilişkilerinin hakim olduğu bir toplumda, tüm sınıfların çıkarlarına uygun bir politika izlemek egemen sınıfların yüzyıllardır uydurduğu bir yanıltmacadır. Bu durum eşyanın tabiatına aykırıdır. İşte, toplumun büyük bir kısmını politika dışı tutmaya, kendi kanunlarını sağlama almaya çalışan depolitizasyon politikasının özü budur. Güdülen amaç toplumu politikadan arındırmak, politikayı toplumdan dışlamaktır.

Gençlik uzun ve ağır seyreden bir dönemden sonra artık depolitizasyonu kırmalıdır. Çeşitli sınıf ve tabakalardan gelen gençlerin ortak talepler doğrultusunda, birlikte davranarak mücadele etmesi gerekir. Herşeyi tartışmak, kıyasıya öğrenmek, özgürlüklerimize sahip çıkmak. Bunun biricik yolu da okulda, işyerinde örgütlü mücadelenin yanında yer almaktan geçer. Gençlerin yarınlara sahip çıkmaları, yarını kurma hakları ancak günümüzün sorunlarını çözmekten geçer. Bu ülke genelinde verilen genel demokratikleşme sürecinin bir parçasıdır. Gençliğin katkısı olmadan düşünülecek bir çözüm demokratik olamaz.

Gençlik yaşamın yeniden düzenlenmesi, demokratikleşmesi sürecine katılmalı, GENÇLİK DEPOLİTİZASYONU KIRMALIDIR.

Harçlar nereye harcanıyor?

Baştarafı 1. sayfada

Denetim Maliye Bakanlığı ve Sayıştay'a bırakılan, harçların nerelerde kullanıldığı açıklanmalıdır.

Anayasada belirtilen ''Yüksek Öğrenimde imkan ve fırsat eşitliğini sağlayacak önlemler alınır.'' ''Kimse eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz'', ''Devlet maddi imkanlardan yoksun, başarılı öğrencilerin öğrenimlerini sürdürmeleri amacıyla burslar ve başka yollarla gerekli yardımları yapar.'' hükümlerine rağmen, bırakın yardım yapmayı onları haraca bağlıyarak, okumayı ateşten bir gömlek, maddi imkanı olmayan en geniş öğrenci kesiminin öğrenim yapma hakkını bizzat ortadan kaldırma, paraya göre okul seçeneği getirmektedir. Üniversite Seçme Sınavı barajını aşan öğrencinin kazandığı okuma hakkının zamanında ödenmeyen harçlar nedeniyle geri alınması ve öngörülen öğrenim süresi içinde okulu bitiremeyip bunu aşanlara % 50 zamlı harç tarifesi uygulaması paralı soygun düzeninin yüksek öğrenimde uygulaması olmuştur.

BULMACA

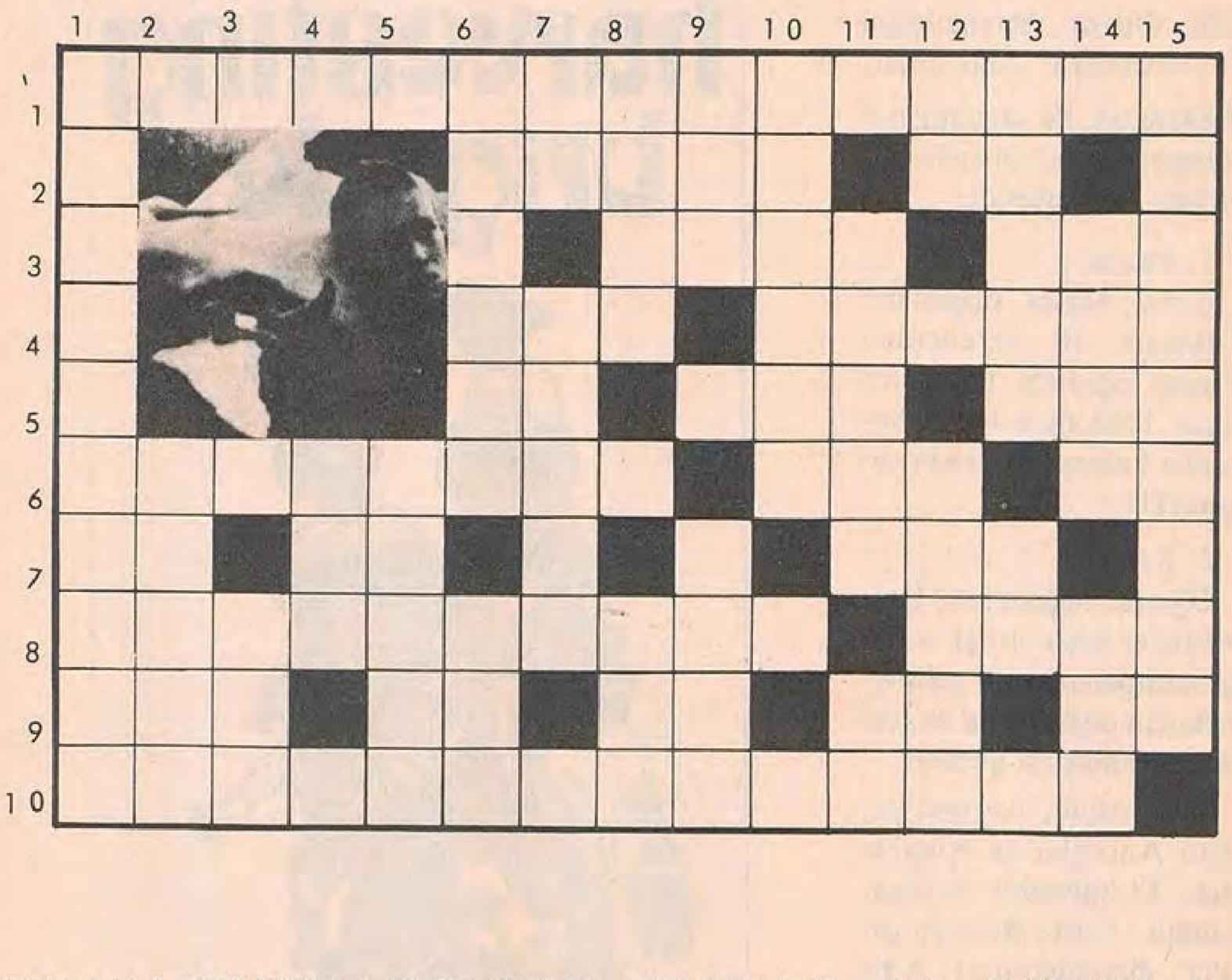

Soldan sağa: I- (1925) 1966'da oluşturduğu dinsel bir komünle birlikte, Sandinist harekete katılan 1977'de Sandinist Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin dış ilişkiler sorumlusu olan Nikaragua kültür bakanı ve ozanı... 2- Gemilerde türlü işlerde kullanılan demir halka... Bir tür cetvel... 3- Su borularında suyun akışını durdurmaya ya da serbest bırakmaya yarayan anahtar... 4- Bir meyva... Özerk... 5- Duman lekesi... Selin bıraktığı kumlu, çakıllı toprak... Yankı... 6- Lenf sisteminin derinin aşırı beyazlığı, tenin yumuşak olması... 7- Yabani hayvan barınağı... Vilayet... Çölden esen sıcak rüzgar... 8- Jack London'un kendi hayatını konu alan ünlü romanı... Bir kişi tarafından okunan ya da çalınan müzik parçası... 9- İnce dantel... Güney Afrika Cumhuriyeti'nin plaka işareti... İlaç... Bir renk... Konut... 10- 1953-1980 yılları arasında yaşamış **Auvers-sur-oise** merdiveni, patates yiyenler, sarı buğdaylar, Arles'li kadın adlı yapıtlarıyla tanınmış, tablolarında bunalım, Tanrı ve ışık özlemini işlemiş ünlü Hollandalı ressam.

Yukarıdan aşağıya: I- Fotoğrafta bir enstantanesini gördüğünüz ''Gel ve Gör'' adlı filmin yönetmeni. 2- Avanak... 3- Nâzım Hikmet'in soyadı... 4- Ödeşme... 5- Sıcak bölgelerde denizden kesintisiz esen rüzgar... 6- Mumyalama... ekmek... 7- Bir sayı... Değirmen... 8- Üzgü ... Masalsı büyük yaratık .. 9- Karışık renkli... Bir sanat yapıtında işlenen konu... 10- (1841-1919) **Suda yıkanan kadınlar, Mavi kurdelalı kız, Aynadaki kadın** adlı yapıtlarıyla tanınmış ünlü Fransız ressam... II- Zeus'un Dünyayı omuzlarında taşımaya mahkum ettiği mitolojik kahraman... Gümüşün simgesi... 12- Birleşik Arap Cumhuriyeti'nin plaka işareti... arabalar için yaptırılan sigorta... 13- Obje... Mobildenin simgesi... 14- Kıbrıs'ta Enosis'i gerçekleştirmek için kurulan örgüt. Polonya halkından olanlara verilen genel isim... 15- (1814-1841) Zamanımızın bir kahramanı ve **Hançer** adlı eseri ülkemizde de yayınlanmış ünlü Rus şairi, öykücüsü ve tiyatro yazarı.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	S	E	R	G	E	Y	P	R	O	K	O	F	Y	E	V
2	A	N	A	■	K	A	R	A	V	E	L	A	■	S	E
3	I	S	■	A	T	■	E	T	A	N	■	T	D	■	L
4	N	E	F	R	İ	T	■	E	■	D	E	S	İ	J	E
5	T	■	A	M	■	A	L	■	R	İ	V	A	Y	E	T
6	S	E	R	O	L	T	E	B	E	R	■	■	E	R	■
7	İ	L	■	N	İ	■	A	A	■	■	S	İ	T	■	A
8	M	■	Ş	İ	B	E	R	N	E	T	İ	K	■	O	K
9	O	B	A	■	A	R	■	A	T	E	■	N	E	B	İ
10	N	İ	K	O	S	K	A	Z	A	N	C	A	K	İ	S

OKUYUCUDAN OKUYUCUYA

Sayın Gençlik Dünyası Çalışanları

Daha işin başında içten gelen bir sesle, el ele aydınlığa yürümeniz benim gibi bir çok genci de umutlandırdı. Kutlarım.

Çıkan her burjuva dergisi, gazetesi bizi yürekten yaralar. Sesimizi duyuramamanın acısıyla kıvranıp dururduk. Biz yüreğimizi durdurasıya sıkan bu kelepçeyi sizin kaleminizle kıracağınıza inanıyoruz. Siz bizim zulme, haksızlığa ve baskıya karşı yükselen sesimiz olacaksınız. Sizinle yarınlara, aydınlığa güvenle bakacağız.

Buram buram işçi, emekçi, öğrenci kokan gazeteniz artık bizim gazetemizdir. Bundan böyle sorunlarımızı, dileklerimizi sizinle paylaşmak, sizin kaleminizle duyurmak bizim için bir mutluluk kaynağı olacaktır.

Adeta küçük bir dişlinin çarkından daha büyüğüne itilmek suretiyle sosyal ve ekonomik çevre içinde ezilen bizler diyoruz ki: Eğer söz gerçekten bizimse, üzerinde ne kadar tartışılırsa tartışılsın sonuçlandırılamayan sorunları çözümlemek biz gençlere düşüyorsa siz Gençlik Dünyası bizim sesimiz olun.

Hüseyin Altay - Kartal

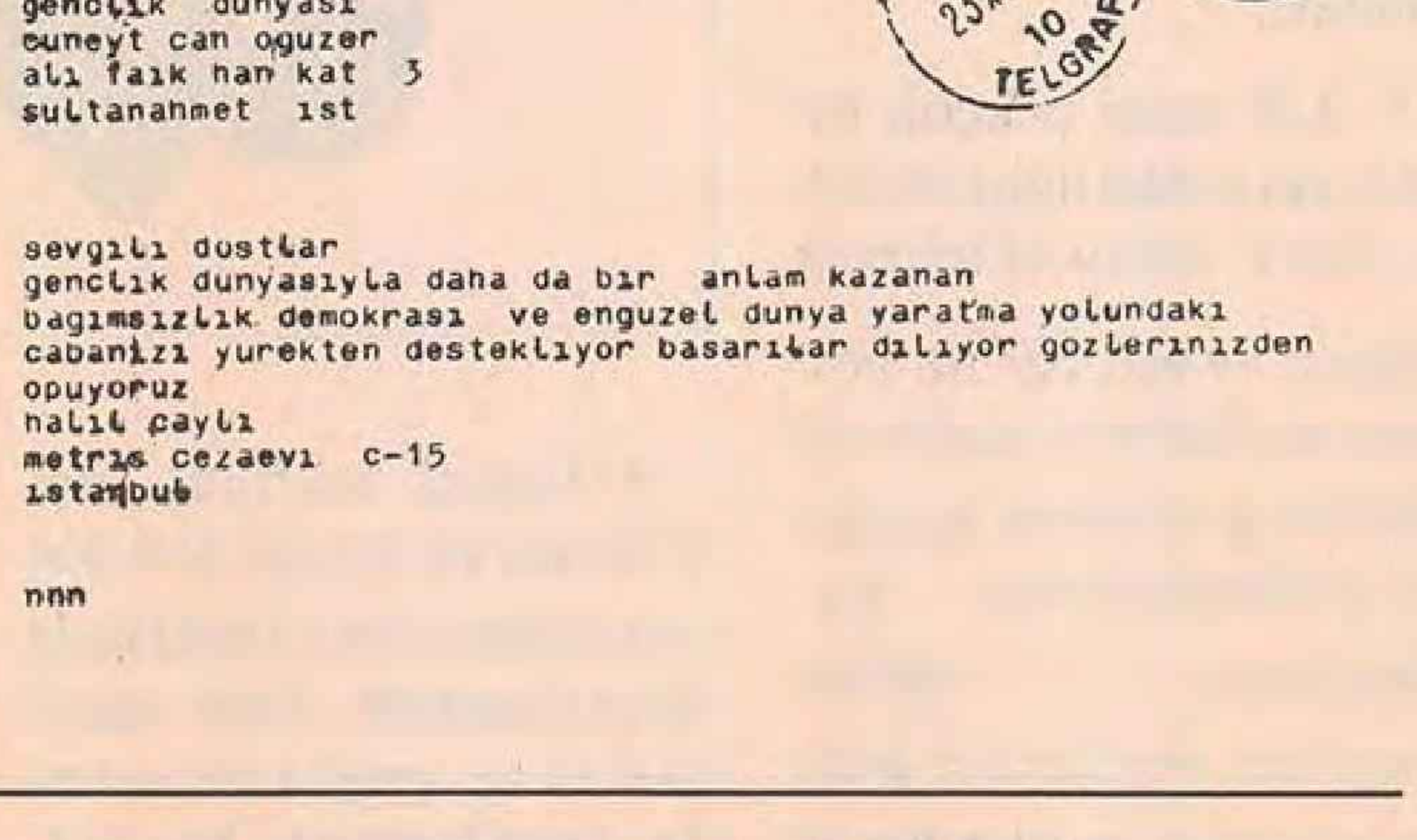

23.11.87* 121

bayrampasa ıst 886 40 23 11 1234

BAYRAMPAŞA 23.XI.87

İSTANBUL 23 XI 18 87 10 TELGRAF

genclık dunyası
cuneyt can oguzer
alı faık han kat 3
sultanahmet ıst

sevgılı dostlar
genclık dunyasıyla daha da bır anlam kazanan
bagımsızlık demokrası ve enguzel dunya yaratma yolundakı
cabanızı yurekten desteklıyor basarılar dılıyor gozlerınızden
opuyoruz
halıl caylı
metrıs cezaevı c-15
ıstanbul

nnn

Gençlik Dünyası

Sahibi: Cüneyt Can Oğuzer **Sorumlu Müdürü:** Erdal Belenlioğlu
Dizgi: Yayın-Dizgi Merkezi **Basıldığı Yer:** Özyılmaz Matbaası
1 Yıllık Abone Bedeli: 3000 TL. **Yurtdışı:** 25 DM
Yazışma Adresi: Divan Yolu Cad. Işık Sok. Ali Faik Han No:6 Kat:3
Sultanahmet-İSTANBUL

Şilili öğrenci Carmen Gloria Quintana

''Özgürlük ışığı gözleri açmalıdır''

Şili'li öğrenci Carmen Gloria Quintana'nın BM İnsan Hakları Komisyonu'nun 43. Oturumunda verdiği ifadeden bölümler sunuyoruz:

Sayın Başkan, 2 Temmuz 1986 günü, Sivil Assamble'nin çağrısıyla yapılan, ülke çapındaki bir greve katılıyordum. O gün, Birleşik Devletler'de yaşayan, Şili'li sürgün bir ananın oğlu, ülkesine köklerini aramak için dönmüş 19 yaşında bir fotoğrafçı, Rodrigo Rojas Denegri de oradaydı. Bundan, ülkesinde kaybettiği yaşamına küçük bir selam olması için sözediyorum.

Mahallemizdeki kitlesel bir toplantıya doğru yürürken, sivil bir kamyonun içinde, savaş üniformaları giymiş, silahlanmış ve yüzlerini siyaha boyamış bir askeri devriye bizi izliyordu. Rodrigo ve beni yakaladılar ve kaba küfürler ederek hayvanca dövmeye başladılar. Sivil elbiseli iki kişi ve askerlerle dolu iki araç daha geldi ve işkencecilerin sayısı 30'u aştı. Bir tanesinin elindeki kutuda yanıcı bir sıvı vardı. Rodrigo yarı baygın bir halde yere düşmüştü bile, yediği hayvanca darbeler, tekmeler, yumruklar yüzünden her yanından oluk oluk kan akıyordu.

Beni dövmeye devam ettiler. Askerlerin komutanı, ağzıma kaçtığı için direnmeme rağmen elindeki sıvıyı baştan aşağı üzerimize döktü. Bütün askerler bize gülüyordu. Elimle ağzımı silerken üzerimize patlayan bir şey attılar ve insandan meşaleler gibi alevler içinde kaldık. Ben ateşi söndürmek için sıçrar ve yerde yuvarlanırken bir askerin tekmesiyle birçok dişimi kaybettim. Daha sonra olayın tanıkları askerlerin bizi dakikalarca yanmaya terkettiklerini söyledi.

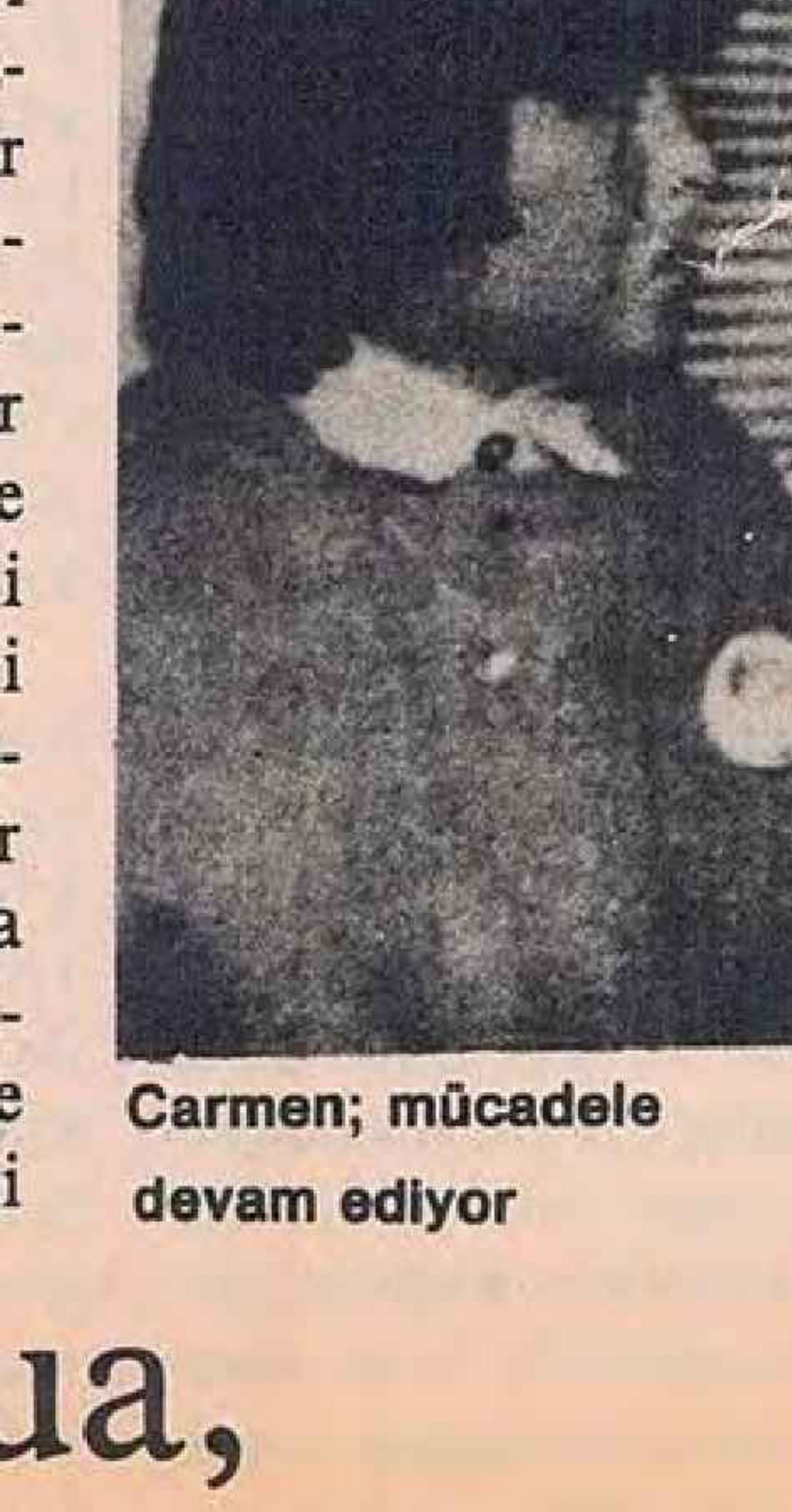

Carmen; mücadele devam ediyor

Neredeyse şuursuz bir şekilde, bizi battaniyelere sardıklarını ve paket atar gibi bir arabaya attıklarını hatırlıyorum. Daha sonra, saldırı yerine 25 kilometre uzakta, bizi bir çukurun içine fırlattılar. Bütünüyle şeklini kaybetmiş, yüzü kapkara yanmış açık bir yara haline gelmiş, dudakları beyazlaşmış olan ve burnu kanayan bir adamın beni sarsmasıyla kendime geldim. Bu Rodrigo'ydu. Ellerimiz ve ayaklarımızı kanatarak çukurdan çıktık ve güçlükle, yardım aramak için yürüdük. Birçok otomobil sürücüsü, manzaradan korkarak yolunu değiştirdi, ta ki bir adam bize yardım edip polis çağırana kadar. Hastaneye götürülmemiz iki saati buldu. Orada teşhis, vücudumuzun yüzeyinin % 62'sinden fazlasında, ağır ikinci ve üçüncü derece yanık olarak kondu.

Veronica Denegri, Şili'ye dönmesi yasaklanmış insanlar listesinde adı olan Rodrigo'nun annesi, 5 Temmuz'da geçici olarak ülkeye döndü. Bir gün sonra, Rodrigo yanıklar, yediği korkunç dayak ve yeterli tedavinin yapılmaması sonucu öldü.

Sayın Başkan,

Daha sonraki haftalarda Silahlı Kuvvetler, başkomutan. General Pinochet dahil, yığınla kanıta rağmen bu olaya askerlerin karıştığını yalanladılar.

O zamandan beri, yargı süreci yetkililer tarafından engelleniyor. Olaydan 8 ay sonra, yalnızca bir teğmen, Pedro Fernandez Dittus, ihmalden yargılandı ve yakın zaman önce, şartlı olarak 25 dolar kefaletle salıverildi. Nasıl böylesi adaletsizlik ve taraflılık olabilir?

Sayın Başkan, bu komisyon önünde, tanıkların baskı altında oldukları ve engellendiklerini açıklıyorum; bazıları yakalanmış, bazıları kaçırılmış yada ölümle tehdit edilmiş, başka bazıları yakalanıp, kimseyle görüştürülmeden hapse atılmış, adi suçlarla itham bile edilmiş durumda. Bu olayların gerektirmesiyle, avukatlarımız 12 tanığın korunması için tedbir aldılar. Avukatlarımıza da aşırı derecede, kaçırmaya kadar varan saldırılar yapılıyor.

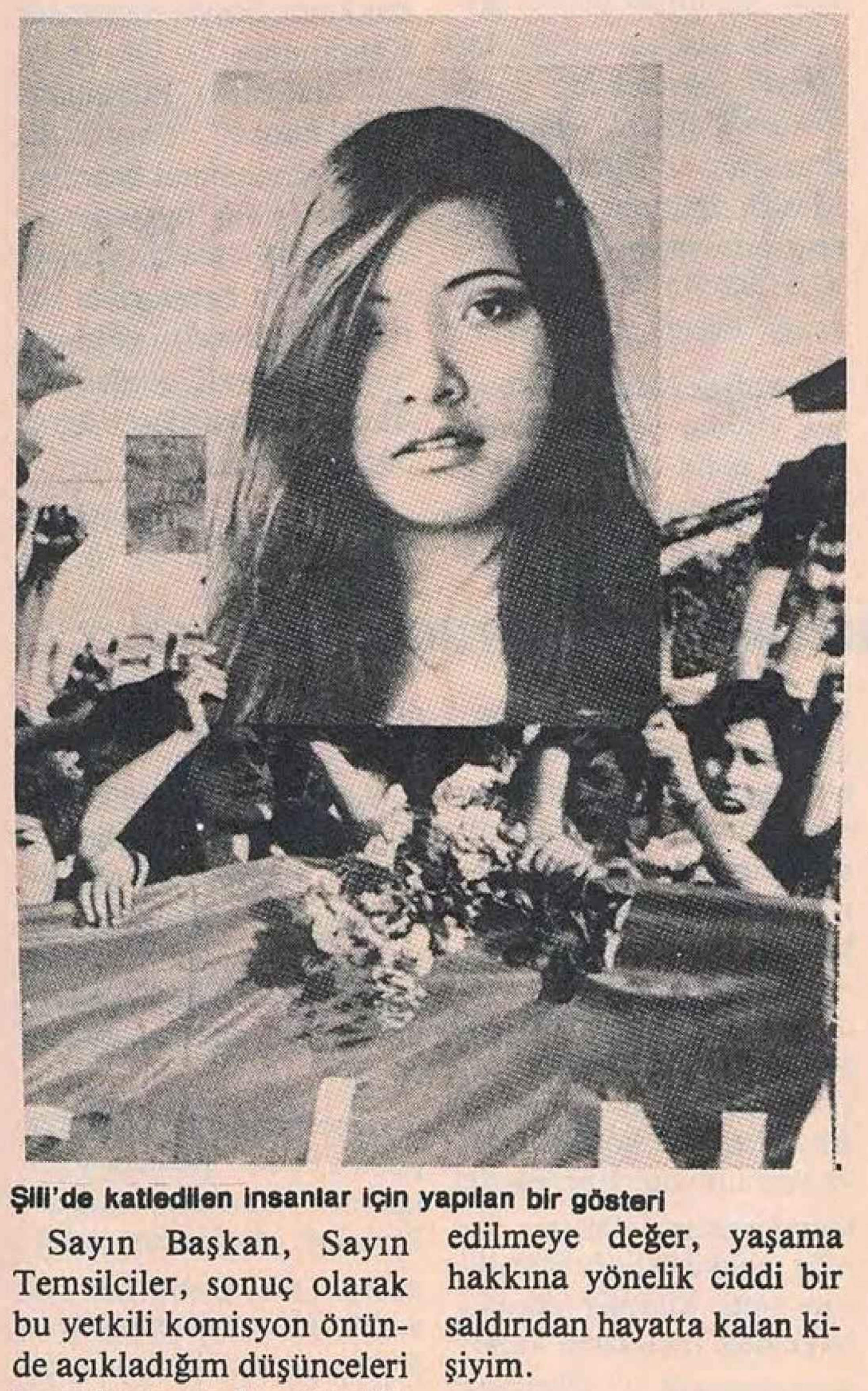

Şili'de katledilen insanlar için yapılan bir gösteri

Sayın Başkan, Sayın Temsilciler, sonuç olarak bu yetkili komisyon önünde açıkladığım düşünceleri toparlıyor ve bu örneğin tek olay olmadığını söylüyorum.

Birincisi; Ben benzeri Şili'de birçok kez yaşanıp su yüzüne çıkmayan ve dikkat edilmeye değer, yaşama hakkına yönelik ciddi bir saldırıdan hayatta kalan kişiyim.

Ikincisi, Şili'de yaşanan genelleşmiş ve kurumsallaşmış insan hakları ihlallerinin kökenleri, bu ihlalleri mümkün kılan anti-demokratik Anayasa'da ve askeri rejimin sürmesindedir.

Üçüncüsü; Benim davam yargı sisteminde ciddi eksiklikler olduğunu gösteriyor, özellikle, halkın korunmasının güvence altına alınabilmesi için yargının bağımsızlığına karışılmasının önüne geçilmesi gerekiyor

Dördüncüsü; Ne yazık ki benim davam, Şili de insan haklarının durumunun çok ciddi olduğunu ve 1974'den beri olduğu gibi uluslararası toplulukların özel ilgi alanı olması gerektiğini gösteriyor.

Sayın Başkan, sonuç olarak ve Rodrigo Rojas'ın ölümünün ve benim çektiğim acıların sonuçsuz kalmaması için ifademin, komisyonun yetkilerine uygun olarak, açıkça ve yanlış anlamaya meydan vermeden, Pablo Neruda'nın ülkesindeki insan hakları ihlallerini kınamasına yardımcı olmasını dilerim. Neruda, Şili'ye ve dünya'ya ait bu şair şöyle yazmıştı. ''Bu kritik dakikada, bu yanıp sönen ıstırapta, ışık yarı açık gözlerden içeri girecek. Şilili'ler için özgürlük, barış ve adaletin yarının umudu bu ışık. Çok teşekkür ederim.

Nikaragua, umudumuz ve geleceğimiz

U.Ö.B Yürütme Komitesi 27-29 Ocak 1987 tarihleri arasında Etyop'nın başkenti Adis Ababa'da yaptığı toplantılar ABD'nin Nikaragua ve Orta Amerika'daki kışkırtıcı ve müdahaleci politikalarına karşı tüm dünya öğrencilerini dayanışmaya çağırmıştı.

Nikaragua ile dayanışma kampanyasının projelendirilmesi ise şöyleydi:

1. Proje:

Kahve-Hasat tugayları; Yaklaşık 30 öğrenciden oluşan öğrenci Tugayları Ocak 1988'de 6 hafta boyunca kahve hasatında çalışacaklar.

2. Proje:

Öğrenci değişimini, Üniversiteler arası birliği ve bağış kampanyalarını geliştirmek için dayanışma ve gerçekleri anlatma gezileri.

Bu amaçla, Avrupa'ya, Orta Amerika'da Nikaragua - El Salvador ve Guatemala - Costa Rica'ya geziler düzenlenmesi Adis Ababa toplantısında karara bağlanmıştı. Avrupa'ya düzenlenen geziye NUÖB temsilcisi Donilo Perez katıldı. UÖB'ne dayanışma kampanyasından ötürü teşekkür eden D.Perez başkanlığındaki heyet, F.Almanya, Belçika, Hollanda ve İsviçre'ye gitti. Çeşitli üniversitelere düzenlenen gezilerin yanı sıra hükümet temsilcileri, AET Parlamenterleri ile görüşmeler yapıldı. Hamburg'da ise 10.000 kişinin katıldığı bir dayanışma mitingi yapıldı.

3. Proje ise, maddi destek kampanyası.

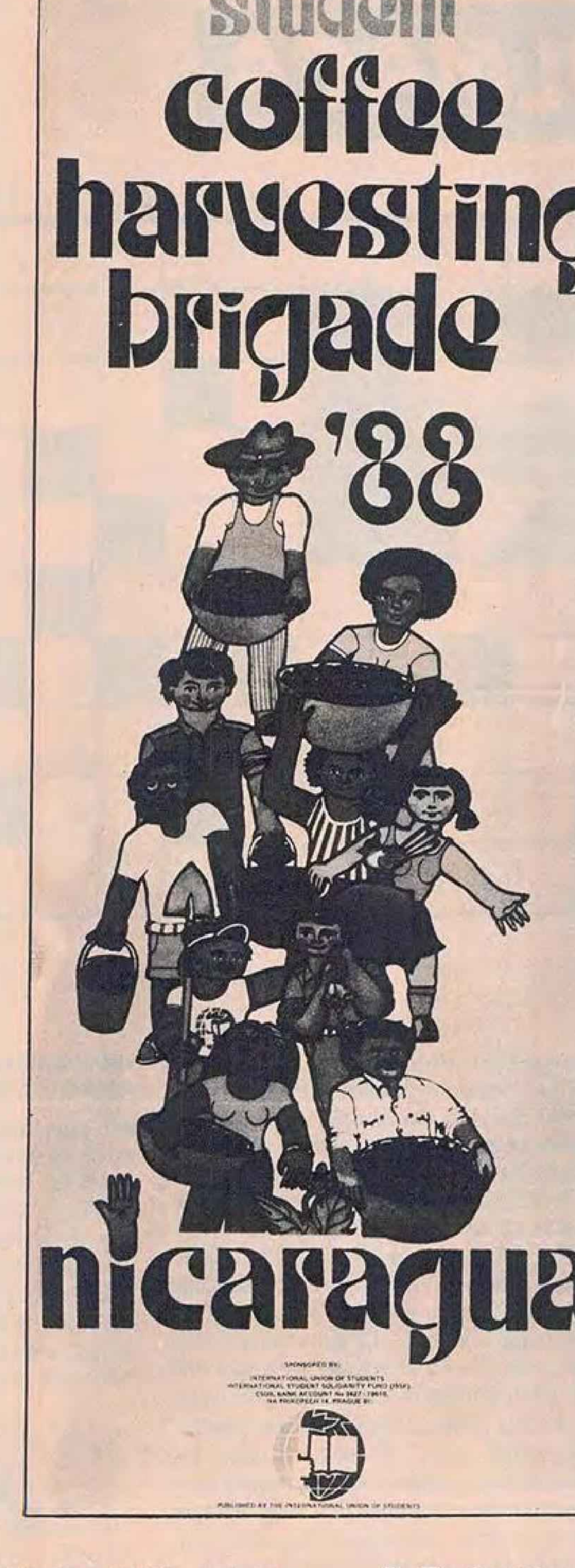

international student
coffee harvesting brigade
'88
nicaragua
SPONSORED BY:
INTERNATIONAL UNION OF STUDENTS
PUBLISHED BY THE INTERNATIONAL UNION OF STUDENTS

Okul ve tıbbi yardım gereçlerinin toplanarak Nikaragua'ya gönderilmesi.

Nasıl yardım edebiliriz?

1- Maddi yardım toplama kampanyası

2- Toplantılar

3- Bağış toplama kampanyası

4- Tugaya katılmak isteyenleri hazırlama çalışması örgütleyerek katılabiliriz.

UÖB 15. Kongresi Havana'da toplandı

Uluslararası Öğrenciler Birliği'nin (IUS) 15. Kongresi 15-22 Kasım 1987 tarihinde Havana'da toplandı. Gazetemiz yayına hazırlandığı sırada sürmekte olan Kongre ile ilgili bilgi ve haberlere önümüzdeki sayılarda yer vereceğiz.

Kongre öncesi yapılan yerel ve bölgesel toplantılarla IUS Yürütme Kurulu oturumlarında Kongre'de öncelikle ele alınması ve tartışılması gereken konu ve sorunlar şekillendi. Bunlara arasında şu konular sayılabilir:

- Günümüzün en hayati global sorunu olan nükleer savaş tehdidinin bertaraf edilmesi, silahlanma yarışının özellikle de nükleer silahların ortadan kaldırılması yolunda katkıların şekillendirilmesi; silahsızlanmanın diğer sorunların çözümüne etkisinin somutlanması;
- IUS üyesi pekçok örgütü yakından ilgilendirdiği üzere sosyo-ekonomik gelişme ve acil çözüm bekleyen global sorunların çözümüne getirilecek katkıların güçlendirilmesi bu sorunların eğitim sorunları ve öğrenci gençliğin hakları ve çıkarları ile ne denli yakından bağlantılı olduğunun vurgulanması; öğrencilerin bu doğrultuda en geniş biçimde seferber edilmesinin yollarının araştırılması;
- Ulusal kurtuluş, demokrasi ve sosyal ilerleme mücadelesi veren halklarla dayanışmanın daha güçlü olarak ve zengin biçimlerde örgütlenmesi; bu doğrultuda IUS Kongresi'nin Latin Amerika'da ilk kez toplanıyor olmasından da hareketle bölge ülkeleriyle özellikle Nikaragua ile dayanışma konusunda öğrencilar arasında dünya çapında bir kampanyanın teşvik edilmesi;
- Eğitimde reform ve demokratikleşme, öğrenci haklarının tam olarak tanınması için yalnızca IUS üyesi örgütler arasında değil, işbirliği yapılması mümkün diğer güçlerle de en geniş biçimde deney aktarımı ve işbirliğinin gerçekleştirilmesi yolunda somut, yapıcı, sonuç alıcı öneriler getirilmesi; bu arada orta öğretim öğrencilerinin örgütlenmesine de yoğun dikkat sarfedilmesi;
- Uluslararası işbirliği konusunda basın-yayın, öğrencilerle ilgili spor, kültür, turizm vb. faaliyetlerinin de daha etkili biçimde sürdürülmesi.